

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.A. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Jurij Paljk

“Netekoča” družba

Od žene Janine sem se naučil, da je “nevtalnost” v primerjavi z vrednotami, če govorimo o humanih vedah, ne samo upanje zaman, ampak predvsem absolutno nečloveška iluzija. Naučil sem se, da se s sociologijo lahko ukvarjaš le, če le-ta lahko pomaga človeku v vsakdanjem življenju! je dejal pred časom slovit sociolog, pravzaprav bi ga lahko tudi poimenovali modrec, Zygmunt Bauman, ko je govoril o svoji ženi, s katero sta preživela nacistična taborišča, komunistični totalitarizem in še danes, na stara leta, živita skupaj, v današnji “tekoči moderni družbi”, kot ta veliki svetovljanski Poljak imenuje družbo, v kateri živimo. Baumanove analize družbe, ki so zadnja leta osredotočene na pojav globalizacije, imajo vedno za osrednjo temo etiko, dostojanstvo človeka, dostojanstvo prav vsakega posameznika v družbi. Pri več kot 80 letih z ironijo in seveda z velikim znanjem, a tudi z izjemnim slogom bistro ugotavlja, kako je danes vse postalo “tekoče”, drugačno, kot je bila nekoč družba, s katero sta se ukvarjali politika in sociologija. “Tako je, kot da bi bili v letalu in bi nam glas iz pilotove kabine govoril, da je vse v redu, a bi ta glas bil registriran in v pilotski kabini ne bi bilo nikogar!” je misel, ki jo Bauman rad pove, ko govori o današnji družbi in človeku, ki je sestavni del družbe, v kateri so medosebni odnosi vse bolj podobni odnosom med tekočinami in hlapovi.

Če boste brali Zygmunta Baumana, kar vam toplo priporočam, ker ga končno imamo, sicer malo, a ga imamo!, tudi v slovenščini, boste sami ugotovili, da ne daje receptov, ampak razlaga to, kar vidi, in obenem poziva tisto najbolj človeško v vsakem izmed nas, naj spremeni vsaj tisto, kar lahko spremeni, na bolj seveda.

Prav na Baumana sem se spomnil in na njegovo “tekočo” družbo in njegovo “tekočo”, neoprijemljivo in tudi zato nerazločljivo medčloveške odnose, ko sem te dni razmišljal o naši narodni skupnosti, o naši manjšini, ki je sicer res manjšina, a je tudi del te “tekoče”, neopredeljene družbe, v kateri ni več trdnih vezi in ne odnosov, ampak vse “teče”, je vse “tekoče”, izmuzljivo in prav zato nič ni bolj oprijemljivo, trdno. Tako, da niti ni čudno, da se marsikomu med nami toži po časih, ko “je bilo sicer slabše, a smo se imeli bolje”, kot imajo navado reči naši sosede. Tudi v naši narodni manjšini ni več skoraj nobene trdnosti, če seveda odmislimo trdno in neizpodbitno gotovost neizvajanja zaščitnega zakona včeraj in danes, ko so na vladi “naši” in se o tem, da se zakon za našo manjšino načrtno ne izvaja, molči samo zato, ker vladajo “naši”. Tudi meje, za katere ni vedno nujno, da so slabe!, med nami se vedno bolj brišejo; če bi šlo za kakovost, bi bilo seveda to dobro, ker pa gre vse to bolj, in na žalost!, le v “odnose-neodnose tekoče družbe”, je to slabo.

Preprosto: danes se več ne ve, kdo je kdo in kaj je kaj, vsi smo nekje vmes, če seveda še smo, tudi sami smo “tekoča družba”. Morda zato neprepoznalni in morda mlačni, polni dvomov in za mlade nezanimivi. Predvsem se to očitno vidi v politiki, na vseh ravneh, in še najbolj v tisti politiki, ki se naše manjšine tiče, saj si drugače ne moremo razlagati zaskrbljujočega vsesplošnega molka glede neizvajanja zaščitnega zakona in šušljanja po hodnikih, da “se središča Trsta najbrž res ne bo moglo uvrstiti na seznam občin, kjer naj bi se zaščitni zakon izvajal.” Seveda bom sedaj dobil nazaj v zobe, da se na visoko politiko ne razumem, a vsaj na glas lahko povem, da me narodna zaščita brez središča Trsta in Gorice ne zanima. Dejstvo, da to lahko jasno, izrazito “netekoče!” zapišem, sicer ni veliko, a nekaj je!

48. Cecilijanka, posvečena Simonu Gregorčiču

Foto DP

Zborovska revija Cecilijanka neokrnjeno in neomajno ohranja svojo privlačno moč, kar je dokazala tudi njena 48. izvedba v soboto, 18., in v nedeljo, 19. novembra, ko se je v dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž zbralo veliko poslušalcev, ki ljubijo zborovsko petje in jim je Cecilijanka, tako kot nastopajočim, nepogrešljivo ustaljeno snidenje s pesmijo ob prazniku zavetnice cerkvenega petja sv. Cecilije. Cecilijanka je v organizaciji Zveze slovenske katoliške prosvete ostala zvesta smeri, ki jih je reviji dal njen pobudnik, nepozabni glasbenik, pevovodja in vnet kulturnik, duhovnik prof. Mirko Filej. Z leti je Cecilijanka razprla svoja pevska krila in sprejela v svoje glasbeno zavetje slovenske zборе iz Goriške, Tržaške, Koroške, Kanalske doline, Benečije in Slovenije. V svoje okrilje je zvalila tudi bližnje sosede, saj vsakič nastopa na njej tudi kak italijanski ali furlanski zbor. Množično srečevanje pevcev z različnih vetrov nudi priložnost medsebojnega spoznavanja, druženja, sodelovanja in tudi bogatitve. Cecilijanka ostaja verna podoba zborovskega ustvarjanja v širšem prostoru dežele Furlanije Julijske krajine, pa tudi izven nje, kot je povedala v nedeljo popoldne v svojem uvodnem nagovoru predsednica ZSKP Franka Padovan, ki je tudi spomnila, da so letošnjo izvedbo posvetili duhovniku in pesniku Simonu Gregorčiču ob 100-letnici smrti. Velikina njegovega pesniškega ustvarjanja se kaže tudi v muzikalčnosti njegovih verzov, ki so navdihnili veliko, predvsem primorskih skladateljev, da so Gregorčičeva besedila prelili v čudovito spevne zborovske pesmi. Del tega ogromnega opusa je v izboru pod naslovom Mojo srčno kri škropite prav ob obletnici smr-

ti priljubljenega goriškega slavčka izdala ZSKP, tako da bodo njegove uglasbene pesmi bolje dosegljive zborovodjem in pevcem. Ob blagorlasnosti Gregorčičevih stihov in navezanosti naših ljudi na občutljivega pesnika, ki je zadnja tri leta preživel v našem mestu, se je zaustavila tudi Damijana Čevdek, ki je v imenu ZSKP spregovorila nekaj misli na sobotnem večeru. Poudarila je tudi pomembnost Cecilijanke in neprecenljivo vlogo zborovskega petja. O priljubljenosti Gregorčiča in o potrebi, da tudi mladi spet navežejo trdnejšo vez z našim pesnikom, je v zgibanki, ki vsebuje spored letošnje Cecilijanke, lepo in z zanosom spregovoril Jurij Paljk, ki je tudi izrazil hvaležnost vsem pevkam, pevcem in zborovodjem za njihovo nesebično ljubezen do petja, ki terja veliko truda, požrtvovalnosti in odrekanja marsičemu.

Ker je bila letošnja Cecilijanka tudi poklon Simonu Gregorčiču, so skoraj vsi pevski zbori v svoj program vključili vsaj eno pesem na njegovo besedilo. Z nastopa zbora Lojze Bratuž je kar žarel Gregorčičev duh, saj so vse tri izvajane pesmi zažuborele iz pesnikovega plemenitega izvira (Globoko pod zemljo; Tone sonce, tone; Znamenje). Poslušalcem je bilo gotovo žal, da niso tudi iz izbrušenih grl doberdobskega zbora, ki je podal zelo zahteven program, in iz prevetrenega števerjanskega sestava slišali vsaj eno Gregorčičevo melodijo. Izbira skladb je bila tudi letos kar pestra; prevladovali so, kot je tudi prav, slovenski avtorji. V redkih skladbah z latinskimi besedilom pa je pozornega poslušalca “zbodel” italijanski način izgovarjave latinskega c-ja; od kod in zakaj ta neutemeljena novost?

Sobotni del so sooblikovali: MoPZ Jepa - Baško Jezero (zborovodja Alex Schuster), MoPZ Štma-ver (Nadja Kovic), MePZ Sv. Jernej - Opčine (Janko Ban), MoPZ Jezero-Doberdob (Marij Pavlica), MePZ Štandrež (David Bandelli), MoPZ Fantje izpod Grmade - Devin (Ivo Kralj), MePZ Lojze Bratuž - Gorica (Bogdan Kralj) in gostujoča zbora MoPZ Kromberški Vodopivci - Nova Gorica (Vojko Pavlin) in mešani zbor Corale Citta' di Gradisca d'Isonzo (Luca Peressin). V nedeljo pa so se zvrstili: MePZ Podgora - Gorica (Mirko Špacapan), ki je med drugim zapel Gregorčičevo Podgorkam, ženska vokalna skupina Jezero - Doberdob (Dario Bertinazzi), moška pevska skupina Akord - Podgora (Mirko Špacapan), MePZ F. B. Sedej - Števerjan (Mirko Ferlan), MoPZ Mirko Filej - Gorica (Zdravko Klanjšček), Višarski oktet - Ukve (Anna Maria Missoni), MePZ Rupa-Peč (Zulejka Devetak) MePZ Hrast - Doberdob (Hilarij Lavrenčič). Gost iz slovenskih Brd je bil Nonet Brda (Radovan Kokošar).

Spored so povezovali Jan Leopoli, Martina Valentincič, Sara Miklus in Jurij Klanjšček. Zali dekletci Liza Terčič in Nikol Dorni sta v imenu ZSKP izročali spominski dar zborovodjem. Cecilijanka je letos potekala pod pokroviteljstvom goriške občine in pokrajine, finančno sta jo podprla Javni Sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, katerega je na nedeljskem koncertu zastopal Vojko Stopar, in Fundacija Cassa di Risparmio iz Gorice. Med gosti sta bila v nedeljo tudi podpredsednica goriške pokrajine in pokrajinska odbornica za kulturo Roberta Demartin ter občinski odbornik Silvester Primožič.

Iva Koršič

Spominska maša za Simona Gregorčiča

V nedeljo, 26. novembra 2006, bo ob 17. uri v cerkvi sv. Ignacija v Gorici sveta maša za Simona Gregorčiča. V isti cerkvi je bil na ta dan pred sto leti pogrebni obred. Mašo bo vodil goriški nadškof Dino De Antoni, homilijo pa bo imel koprski škof Metod Pirih. Peli bodo združeni zbori. Pesmi za mešani zbor so: Kristus kralj (V. Vodopivec), Sveti, sveti iz pesmi Hvala večnemu Bogu (M. Haydn), Hostija ti najsvetejša (H. Sattner), Najvišji vsemogočni Bog (V. Vodopivec), za

moški zbor pa Terra tremuit (V. Vodopivec), Molim te ponižno (F. Schubert) in Zgodnja Danica (F. Kimovec). Pevci so vabljeni, da se udeležijo kratke vaje, ki bo ob 16.30 v travniški cerkvi.

Na spominsko slovesnost, ki jo pripravljajo Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica, Zveza cerkvenih pevskih zborov Trst, Štandreški dekanat ter Dekanija Nova Gorica in Dekanija Šempeter, vabimo rojake z obeh strani meje.

Svet slovenskih organizacij

Pozorni do SLORI-ja in SCGV Emil Komel

Na zadnji seji, ki je potekala na čedajskem sedežu, je izvršni odbor SSO namenil posebno pozornost nedavnemu obisku predstavnikov krovnih organizacij v Reziji ter uspešni ustanovitvi slovenske gledališke šole Studio Art. Tamkajšnji manjšinski predstavniki so sklicali skupno srečanje, da bi obravnavali možnost prenestitve krajevnega muzeja domače kulture iz montažne hiše v stavbo značilne arhitekture, ki naj bi služila za ovrednotenje rezijanskih pravljič; to je privedlo ožje predstavnosti dveh krovnih v Rezijo. Šlo je za zanimiv obisk,

ki je udeležencem nudil priložnost ogleda tamkajšnjih slovenskih ustanov, od Rozajanskega doma do Krajevnega muzeja. Pobudo so odborniki SSO pozitivno sprejeli ter izrazili željo, da bi nadaljevali in poglobili sodelovanje s slovenskimi društvi v Reziji. Letošnja sezona poteka za SSG uspešno, in to ne le zaradi kvalitetnih predstav, imenitnih sodelovanj, med drugimi s tržaškim pisateljem Borisom Pahorjem, in gostovanj, ampak tudi zaradi ustanovitve gledališke šole, pri kateri se ob velikem številu vpisanih že opazna kvalitetno delovanje. Ne gre tudi pozabiti, kot je podčr-

tal predsednik Drago Štoka, da je tudi po zaslugi SSO gledališču uspelo premagati ustvarjalne in finančne težave - zagotovljeno je namreč finančno kritje do konca junija 2007.

Odborniki SSO so se dotaknili tudi dveh pomembnih točk dnevnega reda, in sicer težav in perspektiv SLORI in SCGV Emil Komel.

Kar se tiče SLORI so izrazili zaskrbljenost zaradi preureditve inštituta, ker namreč ni še jasno, kam to cilja bodisi na krajevni kot na deželni ravni. Naraščajoče število vpisanih na glasbeni šoli Emil Komel je odraz kvalitetne ponudbe ustanove, terja pa večje vlaganje prispevkov za njen nadaljnji razvoj.

Težavam SLORI in SCGV Emil Komel namenja SSO od vsega začetka veliko pozornosti in si obeta, da bi čim prej prišlo do ustrezne rešitve.

in stalnim bivališčem v tujini in skupnostim Slovencev v zamejstvu in po svetu, ki imajo slovensko državljanstvo, s tem da jim zagotavlja neposredno zastopnost v Državnem zboru s posledičnim dvigom števila poslancev na 94, od katerih sta dve mesti za Slovence v zamejstvu in dve mesti za Slovence po svetu. Dejstvo, da predlog Nsi zadeva spremembo ustave, je konkreten dokaz, da naj dobi tisti del slovenskega naroda, ki živi izven meja RS, primerno zastopnost na najvišjih državnih ravneh. Od tega bo imela več koristi tudi slovenska država, saj je med Slovenci, ki živijo izven meja RS, prisoten vsestranski potencial. Slovenska skupnost ugotavlja, da bi uspeh tega predloga dodatno prispeval k razvoju odnosov, ki ga je sedanja vlada RS vzpostavila s Slovenci, ki živijo izven njenih meja.

Stranka Slovenska skupnost
Deželno tajništvo

tečaje v slovenskem jeziku v sklopu habilitacije za poučevanje na šolah s slovenskim učnim jezikom, ki naj bi potekali na tržaškem vseučilišču,

- da tržaška univerza ne prireja tečajev v slovenskem jeziku v sklopu habilitacij za poučevanje na šolah s slovenskim učnim jezikom, čeprav prejme deželna sredstva za le-to dejavnost;
- da tržaška univerza se ni še oglasila v zvezi s pismom dr. Petra Močnika (12.10.2006 RR), ki opozarja vseučilišče o hudi zamudi s tem v zvezi;
- da Komisija sledi zadevi z veliko zaskrbljenostjo tako glede pomanjkanja tečajev kot tudi glede pomanjkanja preverjanja s strani Dežele in poziva odbornika dr. Antona, naj naredi vse v svoji pristojnosti, da čim prej stečejo navedeni tečaji, in naj o vseh korakih obvešča deželnega svetnika dr. Mirka Špacapanu.

Deželnega svetnika dr. Mirka Špacapanu pa Komisija prosi, da jo sproti o vseh korakih obvešča, in se mu že zdaj zahvaljuje za prizadevanje in razpoložljivost.

Za Komisijo za Šolstvo
Igor P. Merku
predsednik

Kritične besede predsednika Prodijske

"Ta dežela je ponorela..."

V Italiji se nadaljuje maratonsko razpravljanje ali bolje polemiziranje o vladnem finančnem manevru za leto 2007, ki pogosto presega meje korektnih političnih dialektik in se v bistvu omejuje na stalno ponavljanje populističnih gesel. Iz posegov prvakov opozicijskih političnih strank ima povprečni državljani vtis, da jim gre za golo obrambo preživelih interesov ožjih družbenih skupin pred vsakršnim poskusom uvajanja reform, ki težijo po odpravi ali omejitvi privilegijev.

Tako je, recimo, Finijeva stranka dala prelepiti italijanska mesta s Prodijske vo sliko in geslom pod njo "Novi davki za vse", kar značilno odsluškava nizko raven politične kulture pobudnikov takih in podobnih parol, namenjenih dezinformiranju državljanov o resnih problemih, kot je državni proračun. Glasniki Berlusconijske stranke svoje nasprotovanje sedanji vladi povezujejo z očitki predsedniku Prodijske, da ga pogosto skrajna levica, ter napovedujejo skorajšen padec vlade. Po drugi strani pa se nekateri prvaki manjših strank, prisotnih v vladi, stalno oglašajo s svojimi pripombami v zvezi s finančnim zakonom, katerega okvirne smernice so bili podprli v okviru vlade.

Spriču takšnega populističnega nasprotovanja predstavljenemu finančnemu proračunu, katerega bremena so sorazmerno porazdeljena na vse skupine državljanov, predsednik vlade ni mogel več molčati. Javno se je izkazal, da ne razume tako krčevitega odpora proti uvedbi potrebnih ukrepov v korist celotnega državnega občestva: "Ta dežela je ponorela, ker ne misli več na svojo prihodnost. Mnogi vidijo samo svoje probleme in nimajo več razumevanja za skupno dobro. Namen predlaganih žrtv je po-

peljati državo iz slepe ulice in nakazati mladim rodovom bodočnost."

Opozicijske stranke so ostro reagirale na omenjeno izpraševanje vesti, a niso zmogle več, kot mu vrniti očiček. Svojega nasprotovanja vladi sploh ne utemeljujejo s stvarnimi argumentacijami.

V naslednjih dneh je predsednik Prodi podrobneje obrazložil svoje gledanje na sedanje stanje "duha" v državi v intervjuju za televizijski dnevnik satelitske postaje Sky TG 24. Začel se je s pri-

da je država eno samo družbeno telo. Ni sprejemljivo, da se vsi z besedami borijo za skupno korist, dejansko pa je vsakdo odločen braniti interese lastne kategorije in svoje osebne. Namen vladnega finančnega proračuna je zagotoviti državi več sredstev za zopetni gospodarski zagon. Zasuk ja možen, vendar mora k temu vsakdo nekaj prispevati.

Na vprašanje o morebitni vladni krizi je predsednik Prodi odgovoril: "Kot vsi tudi sam o tej možnosti razmišljam. Nisem človek za vse letne čase in za različne opcije." Zaveznike pa je opozoril, da je moralna dolžnost Unije vladati, ker ji je večina volilcev zaupala ta mandat, pa tudi iz obveze 4 milijonov volilcev, ki so lani glasovali na primarnih volitvah leve sredine.

Medtem se razprava o finančnem zakonu v parlamentu nadaljuje in obenem zaostre. Vlada je že pred časom zagotovila, da ne bo omejevala razprave s postavljanjem zaupnice, če opozicija ne bo izvajala obstrukcije. Slednja je prav v teh dneh, ko to pišemo, začela zaostrovati in zavlačevati razpravo. Prodi je sklicil izredno sejo vlade, da preuči nastalo stanje in odloči kako naprej. Naj povemo, da bosta

Evropska unija in Mednarodni denarni sklad Banke Italije pozitivno ocenila okvirno zasnovo italijanskega proračuna za prihodnje leto, kar vsekakor krepi pozicijo Prodijske vlade. Prav tako beležimo pozitivno glasovanje v senatu glede vladnega odloka, povezanega s proračunom (161 senatorjev je namreč glasovalo za vladni odlok, proti pa 154). Prodijska vlada se je končno odločila, da glede finančnega zakona postavi zaupnico. Poslanska zbornica je finančni zakon odobrila s 311 glasovi za in 251 proti. Glasovanje je bilo v nedeljo.

Alojz Tul

Stranka Slovenska skupnost

Za dobro zastopnost!

Stranka Slovenska skupnost z veseljem pozdravlja predlog za spremembo Ustave RS o zastopnosti Slovencev v zamejstvu in po svetu, ki ga je pripravila poslanska skupina Nove Slovenije. Predlog spremembe zadeva

5. in 80. člen Ustave RS ter dopolnitev II. poglavja z novim 63. a členom. Stranka SSK ceni prizadevanje, ki ga ta predlog izraža glede posebnih pravic in ugodnosti za Slovence s slovenskim državljanstvom

Čestitka SSK županu Mirku Brulcu

Spoštovani g. župan Mirko Brulc! Stranka Slovenska skupnost Vam iskreno čestita za ponovno zmago na volitvah za županstvo mestne občine Nova Gorica. Že od osamosvojitve Slovenije naprej in še posebno od njenega vstopa v EU ima mestna občina Nova Gorica pomembno vlogo pri vsestranskem razvoju našega skupnega čezmejnega prostora. Ta vloga postaja s časom vse pomembnejša in se kaže tudi v slovenski narodni skupnosti na italijanski strani meje, ki z vedno večjo pozornostjo spremlja ter se vključuje v nove razvojne smernice, ki se rojevajo v Novi Gorici in okolici na področju gospodarstva, kulture, sociale, urbanistike ipd. V novem županovanju Vam zato želimo nadaljnjih uspehov v vodenju novogoriške občine, še posebno, kar se tiče nadaljnjega razvijanja medsebojnih odnosov in skupnih projektov z občino Gorica in širšo Goriško.

Stranka Slovenska skupnost

Slovenska skupnost - pokrajinski svet Trst, Komisija Šolstvo in kultura

Za tečaje slovenščine!

Sklep komisije s seje, dne 09. novembra 2006

Komisija za Šolstvo pri SSK je na seji 09.11.2006 osvojila sklep, po katerem priporoča

deželnemu svetniku dr. Mirku Špacapanu, naj obvesti odbornika dr. Roberta Antonaza odgovornega za dodelitev deželnih sredstev za

Na dnu ...

ALI JE BILO V ŠOLI
KAJ NAPORNO?

NAPORNO ALI
NA PORNO?

Povejmo na glas

Mirko Brulc in Gorica

Upravičeno smo z velikim zadovoljstvom pozdravili ponovno izvolitev Mirka Brulca za župana Nove Gorice. Pri tem gotovo ni šlo za jemanje cene njegovega protikandidata Črtomiru Špacapanu, pač pa za cel splet širših okoliščin, ki so pomembne za Gorico oziroma slovensko narodno skupnost v njej in dajejo potrditvi novogoriškega župana posebno vrednost. Dejstvo je, da je postal Mirko Brulc skupaj z Viktoriom Brancatijem simbol tistega novega časa, ki si ga vsi tako zelo želimo. Gre namreč za sodelovanje ob meji in vse bolj preko meje, torej za njeno preseganje, gre za ustvarjanje Evrope v teh krajih, ki je z naslovom Gorica-Nova Gorica postalo zgleden primer sodelovanja tudi za druga evropska stičišča, pri čemer velja še posebej omeniti opuščanje tistega dela preteklosti, ki je desetletja onemogočala hitrejši razvoj ter se oprijemala najrazličnejših narodnostnih in ideoloških zamer. In ne nazadnje gre za povsem novo vzdušje, v katerem smo lahko zaživel Slovenci na Goriškem, saj smo dobili tudi v soimenskih večinskega italijanskega naroda zaveznika, o katerem smo nekoč le sanjali. Tako odprt pogled velikega dela večinskega naroda v Gorici na zgodovino, predvsem pa na sedanost in prihodnost, kjer velja dodatno poudariti razumevanje za slovensko narodno skupnost ter odprt odnos do novogoriškega prostora in Slovenije nasploh, se je s programom mesta Nove Gorice ujel v čvrsto sozvočje, ki je v teh zadnjih štirih letih doseglo vidne in zares spodbujajoče rezultate.

Da gre v primeru Mirka Brulca in Vittoria Brancatija res za simbol novega sodelovanja med mestoma in dvema narodoma, so pokazali predvolilni dvomi predvsem znotraj večinskega italijanskega prostora, ali bo novogoriški župan potrjen ali ne. V tem smislu je bilo mogoče slišati in celo brati namige, naj bi mnogi v Novi Gorici ne odobraval tako močnega zblizovanja dveh tako rekoč istoimenskih mest. Seveda so tovrstna razmišljanja izvirala iz misli na občinski volitve v Gorici prihodnje leto in pomenljivo povezanost obeh županov - v kolikor bi namreč Mirko Brulc ne bil ponovno izvoljen, bi Viktorio Brancatijo zagotovo izgubil nekaj svoje moči. Tako pa se je vse izteklo na najboljši način: Brancatiju bo isti župan na drugi strani meje v volilni preizkušnji naslednje leto nedvomno v pomoč in oporo.

Ob uspehu Mirka Brulca seveda ne bi smeli pozabiti ostalih bližnjih čezmejnih občin oziroma potrjenih županov, ki dajejo tukajšnjemu medsebojnemu sodelovanju istosmiselni prispevek. Dragan Valenčič, Zlatko Marušič in Franc Mužič vodijo občine Šempeter-Vrtojba, Miren-Kostanjevica, Brda v podobni tvorni smeri in slej ko prej bo to veljalo tudi za Aleša Bucika, župana novo ustanovljene občine Renče-Vogrsko. Sosednji slovenski prostor je torej v odnosu na izzive prihodnosti več kot dobro postavljen in to je gotovo močno zagotovilo ustvarjanja še boljših pogojev za vse nas na obeh straneh meje.

Janez Povše

V SLUŽBI SKUPNOSTI Dušan Jakomin, duhovnik publicist

O medijih

Duhovnik publicist. Ravno ti dve besedi lahko preberemo na vizitki g. Dušana Jakomina. A prav ravno ti dve besedi najbolje definirajo osebnost in poslanstvo gospoda Dušana Jakomina. Govoriti o Dušanu Jakominu pomeni govoriti o preteklosti, a obenem sedanosti njegovega škednja kot tudi slovenske Istre. Iz rodne Istre se je sicer preselil k nam pred nekaj desetletji, na rojstni kraj pa ga še vedno večjejo spomini, ki jih je znal strniti tudi v knjigah. Tako je nastal mdr. slovar njegovega rojstnega kraja. Etnografski muzej v škednju je po njegovi zaslugi edini slovenski muzej v Trstu. Toda g. Dušan Jakomin je tudi duhovnik, ki se ukvarja z mediji, od tiskanih do elektronskih. In prav o tem smo se pogovarili z njim.

Kdaj in kako ste se odločili za duhovniški poklic?

Mi se odločimo za duhovniški poklic, v bistvu pa nas Bog izbere. Natančno se ne spominjam, kako je do te-

vedno pred novimi izzivi, bodisi tehničnimi kot vsebinskimi. Moje sodelovanje s tržaškim radiom sega v leto 1954, ko sem začel sodelovati s programskim oddelkom, od leta 1960 pa sodelujem tudi s časnikarskim. Najprej sem sodeloval pri snemanju pevskih zborov, kasneje sem sodeloval s poročili, vodil oddaje nabožne glasbe, sedaj pa urejam in vodim rubriko Vera in naš čas.

Pri tiskanih medijih pa sem urejal Mladiko, Naš glas in Katoliški glas. Od leta 1996 je Naš glas postal mesečnik, zato je moja glavna skrb na področju tiska sedaj ravno njegovo izhajanje.

Seveda ima katoliški tisk tudi nekaj pomanjkljivosti, ki izhajajo iz pomanjkanja sredstev za vprašanja strokovnosti piscev. Po drugi strani menim, da katoliški tisk ne sme biti fundamentalističen ali ekskluzivističen, temveč biti odprt vsem vprašanjem sedanjosti pluralistične družbe. Ravno v pluralistični družbi pa moramo pokazati svojo identiteto in pripadnost. Mislim, da je današnja

marsikaj boljše za kulturne potrebe kraja.

V zadnjem času ste se posvetili raziskovanju vašega rodnega kraja, svetega Antona pri Koprnu...

V škednju sem 53 let, vendar ne morem pozabiti lastnega kraja, staršev. S spomini se prepletajo tudi zgodbe vsakodnevnega življenja, ki sem ga preživel tam, in delo generacij, ki so opravljale vse potrebno še ročno. Rojstnemu kraju sem posvetil dve knjigi, in sicer opis kraja Iz vasi do ljudi in narečni slovar, ki je nastal sicer brez znanstvenih pretenzij, a je doživel presenetljivo dober sprejem.

Kakšna je po vašem mnenju vloga laikov v življenju cerkve?

Vprašanje vlog laikov in žensk je tema, s katero se Cerkev ukvarja. Sedanji papež je glede vprašanja položaja žensk v Cerкви izjavil, da si morajo ženske same priboriti mesto v Cerкви. Po drugem vatikanskem koncilu verni laiki imajo posebno mesto v cerkvenem življenju. Laik je poklican,

JUBILEJNO KSAVERJANSKO LETO P. Federico Lombardi, glasnik Sv. sedeža, v Gorici

Z vsem srcem sodelujmo in spoštujmo drugačnost!

Z leve: g. Andrea Bellavite, p. Federico Lombardi, p. Gino Dalla Vecchia (foto DPD)

“Če oni in one, zakaj ne jaz?” se je vprašal sv. Avguštin, ko je bil še samo Avguštin. Življenja svetnikov so že od nekdaj privlačevala vernike in jih vnmala z gorečnostjo. Avguštinove besede je v petek, 17. novembra, v avditoriju Fogar v Gorici potegnil na dan nadškof Dino De Antoni po predavanju, ki ga je imel p. Federico Lombardi o življenju in liku sv. Frančiška Ksaverja, človeka, ki je pred 450 leti šel iz Evrope v svet, ga izmeril in razumel, da prihodnost Cerkve ni le na stari celini, ampak tudi na Vzhodu. S tem srečanjem se je v Gorici začelo praznovanje t.i. ksaverjanskega jubilejnega leta, niz treh srečanj, s katerimi mestna jezuitska skupnost in goriška nadškofija želita praznovati jubileje prvih treh jezuitov: 450-letnico smrti sv. Ignacija Lojolskega ter 500-letnico rojstva sv. Frančiška Ksaverja in bl. Petra Fabra.

Predstojnik goriške Družbe Jezusove p. Gino Dalla Vecchia je številne navzoče najprej pozdravil v italijanščini in slovenščini, nato pa se je zahvalil nadškofu, ker je aktivno pristopil k pobudi, p. Lombardi pa zato, ker si je kljub svojim zadolženostim (pet let je generalni direktor Vatikan-ske televizije, od novembra lani gen. direktor Radia Vatikan, od julija letos pa direktor Tiskovnega središča Sv. sedeža in s tem tudi papežev glasnik) vzel čas in prišel v Gorico; med nami je sicer že bil, ko je pred približno 20 leti - kot predstojnik italijanske province DJ - predstavil projekt sprave, ki ga je v naslednjih letih opravila Družba Jezusova v naših krajih. Moderator večera in urednik škofijskega tednika Voce Isontina, g. Andrea Bellavite, je uvodoma poudaril, da visoki gost lahko na najboljši način pove, kaj pomeni biti danes zvesti Božji besedi in obenem svetu: kako komunicirati, se razumeti in iskati dialog. Prav lik sv. Frančiška Ksaverja nam ponuja priložnost, da pogledamo nazaj in podoživimo tok cerkvene zgodovine, nato pa se z večjo gorečnostjo zazremo naprej.

“V Gorico sem se rad vrnil, to je zame dan počitnic,” je povedal p. Lombardi, vidno zadovoljen, da lahko vsaj nekaj večernih ur posveti srečanju “o lepih stvareh”, takih, ki segrejejo srce. S takimi občutki je na preprost in prisrčen način začel pripovedovati zgodbo o treh prijateljih, ki so pred nekaj manj kot 500 leti ustanovili jezuitski red. Frančišek se je kot sin manjše plemiške družine rodil v gradu Javier v Navarri. “Bil je zbuhen in briljan-

ten fant, ki se je hotel povzpeti visoko.” Star 19 let je šel študirat na Sorbono v Pariz; sobo v kolegiju sv. Barbare je delil s preprostimi, odkritostnim in pobožnim mladenci, ki je hotel postati duhovnik: to je bil Peter Faber. Ko sta bila stara 23 let, se je kot tretji stanovalec vselil v njuno sobo 38-letni moški, zamišljen in zanemarjen, ki je šepal in se je hotel s študijem pripraviti na apostolsko službo: to je bil Ignacij Lojolski, “resen in odločen, čeprav intelektualno morda malo počasnejši.” Frančišek se je na začetku iz Ignacijevih čudaških potez delal celo norca, kmalu pa so ga njegove duhovna poštenost, odločnost in nesebičnost popolnoma prevzele. “Ignacijev zgled je spremenil Frančiškovo srce,” tako da je pustil vse in postavil Boga na prvo

primeren letni čas za plovbo; v vseh teh letih pa je prejel nič več kot 7 pisem. Svojo apostolsko službo je opravljal zelo preprosto: v revščini je učil krščanski nauk otroke, z odraslimi je razpravljajal na enostaven način. Kljub oviram zaradi različnih kulturnih razmer in jezikov je ohranjal “neverjetno navdušenje, kleno vero”. Pisma, ki jih je pisal “prijateljem v Gospodu”, so prihajala v Evropo tudi po dveh letih, vedno znova pa so galvanizirala vedno nove učence in v njih podžigala misijonsko gorečnost. Ni se ustavil v Indiji, ker je spoznal, da se svet ne konča tam: prek srečanj in dogodkov je spoznal, da mora iti še dlje. Dospel je v malezijsko glavno mesto Malako, nato na Moluške otoke, na otoke Moro, nato pa proti Japonski. Spremljale so ga velike nevarnosti in tveganja, on pa se je stalno z zaupanjem izročal Gospodu, tako da sta njegove ogromne napore spremljali “velikanska sreča in tolažba”. Svet je doživljal kot gledališki oder, je povedal p. Lombardi, “na katerem se bijeta Kristus in zli duh”. Na Japonskem je našel nov svet, v katerem je moral najti primeren in učinkovit način oznanjevanja. “Iskal je znamenja in načine, kako odpreti nova vrata.” Ker je spoznal odločilno vlogo Kitajske na Skrajnem vzhodu, je želel iti tja, toda na pragu velike Kitajske “je umrl osamljen, reven in zapuščen.” Ne presenečajo njegovi uspehi, misijonske metode in števila spreobrnjenec, je zatrdil p. Lombardi, ampak pogum, s katerim je odpiral pot, vnema in resnost, s katero je obravnaval odrešenje oz. pogubljenje. “Danes poenostavljamo, ko menimo, da Bog želi,

Sv. Frančišek Ksaver

mesto. Takoj se jima je pridružil tudi Faber, “človek dobrega srca”. Že v akademskih letih so bili trdna skupina, ki se je iz goreče ljubezni do Kristusa vneto formirala, da bi lahko služili potrebnim. Po študiju so hoteli iti v Jeruzalem, zato so se najprej napotili do Benetk. Že tedaj so živeli zgledno apostolsko življenje v veliki revščini, stregli so ubogim, otrokom in neozdravljivim bolnikom. Pot v Jeruzalem jim je bila zaprta zaradi vojne, zato so se odločili, da gredo v Rim in se dajo na razpolago papežu. Tega je portugalski kralj zaprosil, naj mu da misijonarjev za Indijo. Prvi je šel na pot kot papeški nuncij Frančišek - do zadnjih meja. Taka potovanja so bila takrat polna nevarnosti in ovir, je povedal p. Lombardi. Ksaver je bil v misijonih 11 let: tretjino časa je preživel na ladjah, 30 mesecev je čakal v pristaniščih na veter ali

da bi se vsi rešili, vrtimo pa se v svetu, ki ga označuje moralna in duhovna podkupljenost, v katerem mladi izgubljajo čas za praznimi stvarmi...” Današnji svet ni veliko drugačnejši od Frančiškovega, je vedno iščemo pravi dialog med različnimi kulturami. “Še je prostor za nove Frančiške,” za osebe, ki s pogumom in ponižnostjo iščejo nove mostove in poti oznanjevanja. Ljudje smo različni, zato so tudi načini oznanjevanja lahko različni, zato “naj vsakdo naredi, kar zmore! Ponavljam: naj naredi!” Problem je usklajevati razlike, ustvariti harmonično bogastvo različnih izrazov. “Sodelujmo in podpirajmo se, da se ne porazgubimo! Vedno pa se spominimo, da moramo spoštovati drugačnost.”

Danijel Devetak

G. Dušan Jakomin (foto PR)

ga prišlo, toda če se ozrem nazaj, sem že v osnovni šoli začutil, da je to moj poklic. In tako je res bilo.

Kakšno vlogo imajo po vašem mnenju mediji za širjenje evangelija?

Zadnje čase namenja Cerkev velik poudarek medijem, saj je to v današnjem času najprimernejši način, da se nagovori širše občinstvo. Tudi pri sedanjem papežu je opazna pozornost do medijev. Preko medijev je človek dosegljiv na različne načine, kar ni dano vedno le govorniki besedi. Zato v Cerкви imamo tiskarne, ustanove in celo redove, ki se v glavnem posvečajo širjenju božje besede preko medijev.

Že dolgo let se ukvarjate neposredno z mediji, in sicer z radiom in časopisjem.

Ravno letos obhajamo 40-letnico združenja katoliških tednikov. Kot duhovnik, ki se ukvarja tudi z mediji, sem prav preko tega združenja spoznal pestro stvarnost katoliške medijske ponudbe v Italiji, saj so srečanja in zborovanja potekala pravzaprav povsod po Italiji. Katoliški tisk je

družba pozabila elementarne človekove vrednote, ki so temelj vsaki družbi.

Cerkev je prav zaradi tega postala za marsikaterga moteca, saj opozarja, da se stvari razvijajo napačno. Cerкви očitajo, da se vtikuje, a v pluralistični družbi mora vsakdo izraziti svoja stališča. Tudi Cerkev.

Drugo težišče vašega dela v škednju pa predstavljata etnografski muzej in pravkar prenovljen Dom Jakoba Ukmarja.

Ko sem zbiral v škednju gradivo za opis škedenjskega kruha in krušaric, so mi informantke same dajale predmete, ki so jih uporabljale, in sicer prav z namenom, da bi te predmete ohranili. Tako je nastala zbirka muzeja, ki je edini slovenski muzej v mestu. Je poljudnega značaja in nagovarja široko množico ljudi s prikazom dela naših ljudi skozi čas. Poleg krušaric bi omenil tudi stike, ki sem jih imel z delavci škedenjskih plavžev. O njihovem delu in vsakdanu pravkar pišem knjigo, ki bo izšla naslednje leto. Glede Doma pa smo poslopje preuredili tako, da je sedaj

da izpričuje svojo vero tudi v pastoralnem delu.

Kaj bi svetoval mlademu, ki bi želel slediti božjemu klicu?

Mlad človek je vsak dan bombardiran z raznimi sporočili in vabili. Opazna je velika razlika v življenjem, ki so ga doživljale prejšnje generacije: razlika je opazna že na ravni med sinovi in starši, a tudi med vzgojitelji in ne nazadnje duhovniki. Družba gre v smer sekularizacije. Mladi morajo sami priti do odločitve za duhovni poklic, ob strani pa jim mora biti najprej družina ter ne nazadnje sama Cerkev. Današnji človek se noče vezati, odklanja pojem večne zvestobe, zato upadajo tako poroke kot duhovni poklici. Kam bo peljal skupnost tak način gledanja? Kakšne napotke bodo dobili mlajši rodovi? Tu trpita moralna zavest in verska zavest. V bistvu pa sem optimist, da v sedanjem tako zapletenem času duhovnik splet dobiva svoje mesto, svoje tiho, redno, človeško in kulturno delo.

Hvala za pogovor!
Peter Rustja

DUHOVNIKI POMAGAJO VSEM. POMAGAJ VSEM DUHOVNIKOM.

39 tisoč škofijskih duhovnikov vsak dan oznanja evangelij po župnijah med ljudmi in nudi vsem ljubezen, tolažbo in upanje. Da bi lahko nadaljevali svoje poslanstvo, potrebujejo tudi tvojo konkretno pomoč: prispevek za vzdrževanje duhovnikov. Te darove zbira Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero), ki jih razdeli med vse duhovnike, zlasti med tiste, ki delujejo v najbolj potrebnih skupnostih in bodo tako lahko računali tudi na velikodušnost vseh.

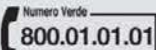
DAROVİ ZA VZDRŽEVANJE DUHOVNIKOV. PODPORA ŠTEVILNIM ZA DOBRO VSEH.

Svoj prispevek lahko nudiš na štiri načine:

- Poštni tekoči račun št. 57803009
- Kreditne kartice: s kartico CartaSi in s klicem na brezplačno telefonsko številko 800.82.50.00 ali prek interneta na naslovu www.offertesacerdoti.it
- Bančno nakazilo na glavnih italijanskih bankah
- Neposredno na Inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Sostentamento Clero) v svoji škofiji

Prispevki so odtegljivi:

Kdor želi, lahko svoje prispevke Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero) v znesku do največ 1032,91 evra letno odbije od celote svojih prihodkov za izračun davčne prijave Irpef ter povezanih dodatkov.

Za katerekoli informacije kliči na brezplačno številko 800.01.01.01

CHIESA CATTOLICA - CEI Conferenza Episcopale Italiana

Semenišče

V začetku minulega tedna je naš urednik Jurij Paljk sprejel povabilo ljubljanskih bogoslovcev in jim v Ljubljani v semenišču predstavil naš tednik ter stanje v naši narodni manjšini v Italiji.

Štirideset slovenskih bogoslovcev, med katerimi je tudi Mirko Butkovič iz Tržiča, namreč redno prireja notranja predavanja, kulturne večere, na katerih se seznanja z izživi in stanjem v slovenski družbi. Duhovni vodja ljubljanskega bogoslovja, spiritual dr. Primož Krečič, nam je povedal, da skušajo s kulturnimi večeri obogatiti znanje bodočih slovenskih duhovnikov, predvsem pa jim v bogoslovju skušajo nuditi celosten pregled nad življenjem in delom slovenskega naroda, tudi tistega dela, ki živi v sosednjih državah in v zdomstvu.

Jurij Paljk je na lepem, skoraj dve uri trajajočem večeru, ki se ga je udeležil tudi rektor bogoslovja msgr. Anton Slabe s podpravnateljem msgr. Stanislavom Dolšakom, najprej predstavil zgodovino in urednike Katoliškega glasa in Novega lista, iz katerih je naš Novi glas nastal, seveda pa je spregovoril tudi o sedanjem delu, težavah, uspehih in novih izzivih, ki so pred našim časnikom, širše o vlogi kristjana v slovenski narodni manjšini, o katoliških in drugih organizacijah v manjšini, skratka: predstavil je celostno podobo našega življenja in dela ter se semeniščnikom zahvalil za pozornost, tudi v imenu bralk in bralcev Novega glasa, ki ga bodoči slovenski duhovniki in škofje imajo v svoji bogati knjižnici na razpolago.

Zahvalna nedelja v duhovniji sv. Ivana v Gorici

Sodelujmo z Bogom in cenimo njegove darove!

Foto DPD

Ko bi pogosteje izgovarjali besede "prosim", "oprosti", "hvala", bi spremenili obličje zemlje. O tem je pričrhan upravitelj dušnopastirskega središča pri sv. Ivanu v Gorici g. Marijan Markežič, ki je v nedeljo, 19. t.m., vodil praznično jutranje somaševanje ob msgr. Cvetku Žbogarju. Ni pomemben tisti, ki sadi in zaliva, ampak tisti, ki daje rasti. Zato je prav, da se zahvaljujemo Tistemu, ki nam dan za dnem podarja ne le sadove zemlje, am-

pak tudi znanosti in tehnike; Tistemu, ki nas kliče, da bi v vsakdanjem življenju sodelovali z Njim. Odrasli se moramo drug drugega stalno opozarjati na to, ker hvaležnost žal izginja s tega sveta. V trgovinah, tovarnah, po televiziji in povsod drugje so navzoči samo človeški izdelki, in vendar "niti en gram hrane ne ustvari industrija," je približ g. Marijan. Premalo smo pozorni do narave, ki bi nam lahko bila nenehna navdihovalka hvaležnosti, saj

nam tudi z letnimi časi in vremenom narekuje življenjske ritme. Naša največja naloga je prav sodelovati z Bogom in zato tudi spoštovati naravo. Že sv. Ambrož je povedal, da so dobri delavci Kristusove roke. Tudi danes Kristus nima rok, če ne nas; mi smo edino Sveto pismo, saj človek, ki dela, ne more biti nesrečen, kot velevala že stara slovenska modrost. In vse, kar delamo z ljubeznijo, ne more biti majhno, saj je zapisano večnosti. Na svetu in okrog nas je veliko slepih, gluhih, prizadetih, lačnih, brezposelnih, nenadarjenih itd., mi pa imamo vsega dovolj. Zato, je sklenil g. Marijan, molimo, da bi znali vse te darove prejemati s hvaležnostjo in jih ceniti.

Med darovanjem so otroci, ki so s petjem pod vodstvom katehistinj lepo animirali mašo, prinesli pred oltar svoje darove in se Bogu zahvalili za sadeže, družine, službo staršev, materialne dobrine, pa tudi za učitelje, zato, da lahko spoznavajo Jezusov nauk prek Sv. pisma, za kruh in vino, za delo človeških rok. Tik pred sklepnim blagoslovom poljščin in *Zahvalno pesmijo* pa se je mašnik v imenu vse duhovnije zahvalil vsem, ki na katerikoli način prispevajo k temu, da je naša stvarnost pri sv. Ivanu živa: katehistinjam, čistilkam, zboru in vsem drugim. Moč zgleda!

DD

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci z veliko zaskrbljenostjo spremlja zaplete med prebivalci Ambrusa in romsko družino Strojano. Do napetosti je prišlo, ker oblast ob očitnih nezakonitih in nasilnih dejanjih ni ustrezno ukrepala. Nesprejemljivo je, da se morajo v državi, ki hoče veljati za pravno, ljudje sami organizirati in si zagotoviti varnost. To ne prispeva k ustreznemu reševanju nastalih težav. Komisija zato poziva k razumnosti in strpnemu iskanju pravičnih rešitev, politične stranke in medije pa k odgovornemu ravnanju in poročanju. Ker je komisar Sveta Evrope za človekove pravice pozval civilno družbo in še posebej Cerkve, naj sodelujejo pri reševanju zapletenega položaja, smo po svojih močeh in v sodelovanju z drugimi dobrodelnimi ustanovami katoliške Cerkve pripravili pomagati. Da bi lahko našli ustrezne rešitve, ki bi bile v skladu s temeljnimi človekovimi pravicami in načeli ustavnega in pravnega reda Republike Slovenije in bi jamčile varnost in pravičnost za vse prebivalce Slovenije, je potrebno ustvariti ozračje zaupanja, varnosti in medsebojnega spoštovanja. Javna glasila so dolžna poročati celovito, nepristransko in nesenacionalistično. Stranke dogodkov, ki obremenjujejo

številne ljudi, nimajo pravice izkoriščati za nabiranje političnih točk. Položaj romske skupnosti ni neurejen od včeraj in dogodki, ki so izbili sodu dno, so se kopičili več let, zato so za nastali položaj soodgovorne vse stranke in vse veje oblasti, ki so v zadnjih letih upravljale našo državo.

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci poziva prebivalce Republike Slovenije, posebno tiste, ki so katoliške vere in evangeljsko načelo ljubezni do bližnjega sprejemajo za svoje življenjsko vodilo, naj ne odklanjajo članov romskih skupnosti, ki živijo med nami, in hkrati opozarja, da v Sloveniji obstajajo številni primeri zgledega sožitja med Romi in drugimi prebivalci Slovenije. Nezakonito ali naravnost kriminalno ravnanje, ki ga kjer koli povzročijo kateri koli posamezniki, mora postati predmet enakopravnega sodnega obravnavanja brez obdolževanja celotne romske skupnosti. Samo tako lahko pripomoremo k celovitejši integraciji Romov v našo družbo, da bodo v možnostih, pravicah in dolžnostih z drugimi še bolj enakopravni. To je namreč edina sprejemljiva moralna in daljnosežno učinkovita rešitev.

msgr. dr. Anton Stres,
celjski škof, predsednik Komisije
Pravičnost in mir pri SŠK

TRST Palača Gopcevic

Fotografska in dokumentarna razstava o škofu Antoniu Santinu

Kdo je bil msgr. Antonio Santin?

Po mnenju vseh predstavnikov javnih ustanov, prirrediteljev razstave in ne nazadnje tudi škofa Evgena Ravignanija je bil nekdanji tržaški škof izreden duhovni pastir, pravičen mož do vseh vernikov in hraber branitelj židovske in slovanske dostojanstvenosti med fašizmom ter pogumen cerkveni dostojanstvenik, ki je skušal ohranjal trdna stališča v prid tržaški cerkvi. Še naprej bi lahko pisali o laskavih besedah, ki so jih v zvezi s Santinovem likom prav vsi izrekli na slavnostnem

odprtju razstave z naslovom Antonio Santin. Un vescovo per la gente. (Antonio Santin. Škof za ljudi), ki je potekalo v petek, 10. novembra, v pritličnih prostorih palače Gopcevic ob tržaškem 'canalu'. Dodati gre vendar, da so v glavnem spregovorili upravitelji desnosredinske koalicije (pri tem je gotovo izvzeta predsednica pokrajine Bassa – Poropat), saj je razstava nastala v režiji nekaterih določenih tržaških krogov, ki so gotovo bolj naklonjeni počastiti spomin na msgr. Santina kot ostale narodnostne skupnosti v Trstu.

Postavitev razstave, ki bo na ogled do 21. januarja 2007, je namreč nastala v sodelovanju med Središčem za multimedij-sko dokumentacijo o tržaški, istrski, rieški in dalmatinski kulturi, kulturnim združenjem Studium Fidei, Državnim združenjem Julijska krajina in Dalmacija in župnijo Nostra Signora della Provvidenza e di Sion ter ob podpori italijanskega ministristva za kulturo. O verodostojnosti načrta se bo lahko prepričal vsak obiskovalec, ki bo med številnimi dokumenti in nekaterimi še neznanimi pričevanji pobližje spoz-

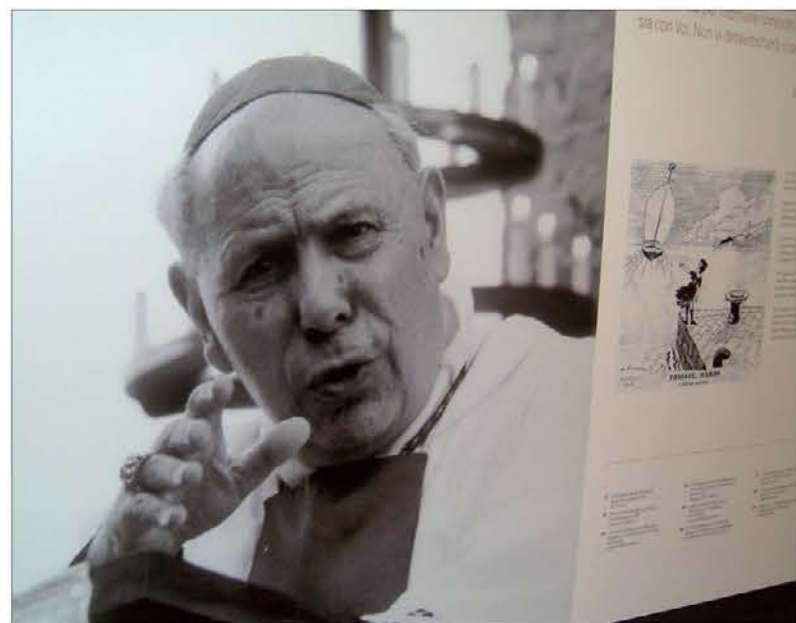
nal dolgo in zapleteno razmerje, ki ga je škof Santin imel s Trstom in okolico v zgodovinsko pomembnem razdobju, med katerim se je temeljito preoblikovalo obličje naših krajev.

"Ljubil je resnico in je ni nikoli nikomur zakrival. Bil je pravičen in nepristranski do vseh, predvsem do tistih, ki so trpeli", je dejal sedanji škof Evgen Ravignani, ki je z msgr. Santinom delil pomembno dolgotrajno prijateljsko razmerje (msgr. Santin je bil najprej njegov župnik in posvetil ga je tudi v duhovnika). Župan Dipiazza pa je med drugim poudaril, kako je nekdanji škof branil Slovence pred

fašizmom, Žide pred nacizmom in ezule med eksodusom. Tudi za predsednico pokrajine Bassa

– Poropat je bil Santin predstavnik 'dobrega patriotizma'.

IG

JEZUS KRISTUS-KRALJ VESOLJSTVA 34. NAVADNA NEDELJA

Dan 7, 13-14; Ps 93, 1-5; Raz 1, 5-8;
Jn 18, 33b-37

Cerkveno leto se konča s praznikom Jezusa Kristusa-Kralja vesoljstva. Toda veličastvo Božjega ali nebeškega kraljstva je povsem drugačno od svetnih kraljestev. Medtem ko se svetno kraljevanje in kralji ter vladarji tega sveta razblinijo v nič, propadejo, je Božje kraljestvo neuničljivo, večno.

Jezus izpove, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta (Jn 18, 36). Pilat, ki vodi proces proti Jezusu, zasluži v Jezusovem odgovoru, da ima opraviti s skrivnostnim kraljestvom, ki ga na eni strani vznemiri, na drugi pa daje misliti, da ima opraviti z neravnovešenim človekom, morda fanatikom. Herod pa resnično ima Jezusa za norca (Lk 23, 11).

Toda Božje kraljestvo je zakrito nevernemu človeku, ki se še poleg vsega zna norčevati iz

jetnika in zasmehovati vklejenega človeka, ki se ne more braniti. Moti ga še posebej Jezusov molk, ki je bolj zgovoren kot sovraštvo Judov. Njegov molk spominja na začetke oznanjevanja Božjega kraljstva, ki so podobni neznanemu gorčičnemu zrnju (Mt 13, 31 nss). Ali: mogočeži tega sveta ga skušajo uničiti (Lk 16, 16), obglaviti kakor Janeza Krstnika (Mr 6, 27), kajti Jezusovo kraljestvo ni od tod. Jezusovi nasprotniki zaznajo pri tem neko silo, ki je podobna sodbji, je ognjevita, silna, živi oči tek njihovemu grešnemu življenju (Heb 4, 12). Bog se poslužuje tudi nočnih videnj, da prikaže prihod Sina človekovega na oblakih neba, kar pomeni njegovo oblast (Mt 26, 64). Privedejo ga k Staroletnemu, da prejme oblast, čast in kraljestvo, ki obsega vsa ljudstva, narode in jezike. Vsi mu bodo služili (Dan 7, 13-14).

Psalm poje: "Gospod, ti si kralj, odel si se v veličastvo, nadel si opravilo, z močjo si se opasal. Tvoj prestol je trden iz davnine, ti si od vekomaj" (Ps 93, 1.2).

Razodetje evangelista Janeza pove, zakaj je Jezus kralj, ker je namreč prelil svojo kri, da nas

je lahko osvobodil naših grehov. Imenuje ga zanesljiva priča, prvorojenca izmed umrlih, vladarja nad kralji zemlje. To je vse sad njegove ljubezni do nas, saj tudi nas imenuje kraljestvo in duhovnike za svojega Boga in Očeta. Zaradi tega mu gre slava in oblast na veke vekov. Prihaja namreč na oblakih, kar zopet poudarja njegovo vladanje skupaj z Očetom. V Sikstinski kapeli v Vatikanu obiskovalec lahko premišluje ob veličastni sliki vesoljne sodbje, ki že kot taka zgovorno govori celo tistim, ki so ga prebodli. Zaradi Jezusa se bodo namreč bili na prvi vsi narodi na zemlji. Ali bo morda vsakemu človeku dana še ena, zadnja možnost za kesanje in spreobrnjenje k Bogu tik pred vstopom v večnost? Sv. Pavel piše v pismu Rimljanom: "Bog je namreč vse vključil v neposlušnost, da bi vsem izkazal usmiljenje" (Rim 11, 32).

Bog nam morda prav tu pripravlja presečenj; kakšno, pa ne vemo. Vemo pa, da je Bog bogat v usmiljenju (Ef 2, 4).

Kljub temu delajmo s strahom in trepetom za svoje zveličanje (1 Kor 2, 3).

Evangelij je po Janezu. Berimo ga in

premišlujemo v 18. poglavju. Posebno pozornost posvetimo vrsticam od 28. do konca poglavja ter 19. poglavje v celoti. Tu se namreč zaključuje proces proti Jezusu, ki je trajal od začetka njegovega javnega delovanja. Judje so namreč prežali nanj, da bi ga umorili, kar jim je uspelo šele zdaj.

Proces je proti postavi že zaradi tega, ker je izrečena obsodba že pred zaslišanjem.

Iz verskega se spremeni v političnega. Politično stran predstavlja Rimljan Pilat. Kljub temu pa da ga civilna oblast spozna za nedolžnega, ga Judje lokavo obsodijo na smrt. Judom je uspelo pridobiti za obsodbo krive priče (Mt 26, 60.61). Proti Jezusu so nahujskali celo množico (Mr 15, 11).

Vsekakor tudi Jezus mora slišati kakor pred njim in za njim obsojenci rezež ukaz: "Ad crucem ibis! Križan boš! ali: Šel boš na križ!"

Tako se izpolni prerokba, da bo umrl na križu. Jezusovo kraljestvo obsega vse ljudi, a dejansko so njegovi samo tisti, ki kakor on pričujejo za resnico (Jn 18, 37-38).

Ponižno prosimo Očeta, da bi bili vredni Sino-vega kraljstva.

Kratke

Obisk pri županu Brulcu

Župana Mestne občine Nova Gorica Mirka Brulca je minuli teden obiskal goriški župan Vittorio Brancati skupaj z odbornikom za

odnose z manjšino Silvestrom Primožičem in sicer zato, da mu je osebno čestital ob ponovni izvolitvi v župana. Posredoval mu je tudi čestitke in pozdrave njegove uprave. Srečanje je potekalo v prisrčnem vzdušju in v pogovorih o dobrih obetih za nadaljevanje zastavljene poti v čezmejnem sodelovanju. Župana sta odločena, da bosta nadaljevala zastavljeno pot čezmejnega sodelovanja, poseben poudarek pa bosta namenila projektom, ki bodo blizu ljudem.

Hvaležnica v Štandrežu

Štandreška skupnost je bila vedno zelo navezana na zemljo in na vse, kar je ta rodila, saj se je nekoč velika večina prebivalstva ukvarjala s kmetijstvom. Čeprav danes število kmetovalcev v štandrežu ni ravno veliko, se je ta navezanost ohranila in tudi mlajša generacija se čuti del te povezanosti in vsako leto poskrbi, da na zahvalno nedeljo lepo obloži voz z različnimi kmečkimi pridelki in ga pripelje na trg pred cerkvijo k blagoslovitvi. Kot po drugih naših krajih je bila v Štandrežu zahvalnica v nedeljo, 12. novembra. Da ni šlo za navaden praznični dan, nas je tisto nedeljo opozarjalo že pritrkovanje in nato slovesna peta maša z mogočno in občuteno pesmijo zahvale, ki je zadonela v domači cerkvi sv. Andreja pod vodstvom Tiziane Zavadlav in orgljanju Silvana Zavadlav. Domači župnik Karel Bolčina je spomnil na globoke vsebine hvaležnice in opozoril, da se premalo poslužujemo besede hvala, ne samo za kake večje pozornosti, ampak tudi pri vsakdanjih medsebojnih odnosih. Po sveti maši je na trgu pred cerkvijo lepo zapel mladinski zbor pod vodstvom Alessandre Schettino, župnik pa je blagoslovil pridelke in traktorje ter vino in koruzni kruh, ki sta se nato lepo prilegla številnim prisotnim.

Slovenska konzulta pri goriški občini

Mesečna seja slovenske konzulte, ki se je vršila 16. novembra v občinski palači, je bila posvečena obračunu postavitve spomenika Simonu Gregorčiču v osrednjem mestnem ljudskem vrtu. Člani konzulte so soglašali, da smo s tem spomenikom naredili veliko dejanje pri ohranjanju spomina na naše može, katerim veliko dolgujemo. Za uspešno pobudo se konzulta zahvaljuje vsem, ki so bili soudeleženi pri realizaciji tega projekta. Ob tej priliki pa se je izkazalo, da nismo v stanu postreči italijanskim someščanom, ki so spraševali po prevodih Gregorčičevih poezij. Založbe so poklicane, da nadoknadijo to vrzel tudi za druge slovenske literarne ustvarjalce. Naslednja zamisel konzulte, ki se bo kmalu uresničila, je izdaja publikacije o goriškem Trgovskem domu. Na tej seji konzulte je bilo govora tudi o slovenskih občinskih jasliah, za katere je dežela že nakazala prva finančna sredstva. Člani konzulte so se ponovno zavzeli za poimenovanje slovenskih vrtcev v občini in za postavitev napisov na šolska poslopja, kjer so slovenske šole. To velja predvsem za nižjo srednjo šolo Ivan Trinko in za osnovno šolo Fran Erjavec v Štandrežu.

Čestitka SSO županu Mirku Brulcu

Spošt. župan g. Mirko Brulc!

Svet Slovenskih Organizacij Vam izraža iskrene čestitke za ponovno izvolitev na župansko mesto Mestne Občine Nova Gorica. Slovenska narodna skupnost v Gorici in na širšem Goriškem je v sodelovanju z Vami začela pomembno pot novih, globljih in plodnih stikov med Novo Gorico in Gorico. Ta se je odražala vsestransko od upravnih odnosov na ravni obeh občin, kot tudi preko kulturnih in družbenih stikov, ki so sad raznolike dejavnosti civilne družbe na obeh straneh meje.

Gotovi smo, da boste po tej začetni poti nadaljevali, saj to pelje v obnavljanje tistega skupnega Goriškega prostora, ki presega razmejitveno danost in se projektira v perspektive, ki se odpirajo znotraj širšega evropskega konteksta.

V tem smislu je Svet Slovenskih Organizacij pozoren na to, kar se dogaja na slovenski strani, saj se slednje odraža tudi na našem teritoriju in znotraj našega narodnostnega življa. Na to pa pomembno vpliva upravno-politična vloga Mestne Občine Nova Gorica, še posebno, če svoj pristop oblikuje na tak način, kot je bilo to narejeno do danes.

V upanju, da boste lahko tudi čimprej naš gost, Vam voščimo dobro delo in obilo uspehov v novem mandatu. / SSO

Dr. Drago Štoka gost Krožka Anton Gregorčič

Osebno, iskreno in globoko pričevanje javnega delavca

Po občnem zboru, ki je potekal konec meseca oktobra, je Krožek Anton Gregorčič takoj začel z delovanjem. V goste je prišel dr. Drago Štoka, da bi predstavil svojo zadnjo knjigo *Začeti znova*, ki je letos izšla pri tržaški založbi Mladika. Pri pobudi so sodelovali še Kulturni center Lojze Bratuž, Svet slovenskih organizacij in stranka Slovenska skupnost. Predstavitve pa je potekala v torek, 14. novembra, v Kulturnem centru Bratuž.

Prisotno občinstvo je na začetku pozdravil novi predsednik Krožka Marjan Terpin, ki je uvedel večer in predstavil uglednega gosta. Besedo je nato prepustil dr. Bernardu Špacapanu, ki je oblikoval večer prek osebne pogovora z dr. Štoko. Med pogovorom sta večer popestrila še dva trenutka, v katerih je Jan Leopoli prebral dve črtici iz knjige.

Tako pričevanje avtorja kot vsebine knjige sta bila prijetno presenečenje, saj ni lahko srečati jav-

nega delavca ali politika, ki o svojem življenju spregovori tako osebno, iskreno in globoko. Poseben poudarek je dala večeru lirčna prepojenost vsebine, s katero, avtor v pisani besedi slika trenutke vsakdanjosti in občutja

ti, politiki itd. Poslušalca pa je pritegnilo dejstvo, da kljub navidez zelo različnim tematikam in okoliščinam, se je v poslušanju vse strnilo v homogeno, celotno, harmonično celoto, iz katere diha vedra in življenjska osebno-

Foto DPD

človeške duše. V njih zna ujeti in ovekoveti lepoto, s katero človek okuša življenje. Drobni in vsakdanji življenjski trenutki so se pletli z razmišljanji o življenju posameznika in skupnosti, krščanski veri, lepoti, naravi, žalosti in veselju, narodni identite-

st klenega Primorca. Ta se s svojo predanostjo zemlji in narodu preko političnega delovanja zavzema za skupno dobro, da bi s trdno vraščenoostjo v prostor in čas ohranili lastno identiteto. Pričevalnost knjige je najbolj izrazita, ko se avtor razkrije tam,

kjer ga je življenje ranilo, kjer je moral upogniti koleno, kjer se je moral soočiti in vdati tragični smrti najdražjih. Kljub vsemu pa življenje teče dalje. V moči in lepoti trenutkov, ki jih skrbno hrani v lastnem srcu, avtor črpa moči, da lahko začne znova. Iz otroških let na Kontovelu, v izletih na mogočnih Julijcih, v objemu narave, v nežni skrbi za hčerko, v služenju drugim, lastnemu narodu in zemlji, v krščanski veri raste spoznanje, da se lahko še dvigne. S pogledom v prihodnost pa se vse strne v spoznanje in izziv, da je veliko dela in da ima v sebi še veliko darov, ki jih lahko razda.

Večer z dr. Štoko in njegovo knjigo *Začeti znova* se je izkazal kot vsestransko spoznanje človeka in njegove zgodovine. Obenem pa so se pri tem razkrivali trenutki naše bližnje primorske zgodovine. Tako knjiga kot avtorjeva pričevanja izžarevajo skrb, kako svoji zemlji in svojemu, predvsem mlajšemu rodu, pustiti nekaj pozitivnega, koristnega in trajnega. Na koncu so bile pomenljive besede avtorja, da ga najbolj skrbijo tiha asimilacija, pomanjkanje rojstev in pa nerešen vzel enotnega političnega zastopstva Slovencev v Italiji.

Julijan Čadek

Violinist Šiškovič in orkester ArsAtelier

Žlahten Mozartov večer

Jesenski niz koncertnih večerov Srečanja z glasbo 2006/2007 se je v petek, 17. novembra, nadaljeval z blestajočo izvedbo treh Mozartovih del. V veliki dvorani Kulturnega centra L. Bratuž v Gorici sta z izbranim programom nastopila violinist Črtomir Šiškovič in orkester ArsAtelier. Tržaški violinist je bil na tem večeru tudi dirigent. To je bilo v glasbenem svetu v navadi vse do baroka in kla-

sicizma. Goriški koncertni program je obsegal Simfonijo št. 1 v Es-duru K 16, Koncert v G-duru za violino in orkester št. 3 KV 216 in Simfonijo v A-duru št. 29 KV 201. Gre v glavnem za mladostna dela, ki pa že kažejo vse karakteristike genialnega salzburškega mojstra.

Črtomir Šiškovič je svoje glasbene študije dovršil v Trstu na Šoli Glasbene matice in na konservatoriju Tartini. Izpopolnjeval

se je v Kölnu, v ZDA in še drugje, kjer je imel za mentorje slavne violiniste. Šiškovič nastopa kot solist, v komorni sestavi in v sodelovanju z orkestrom. Med temi so najboljši evropski in svetovni orkestri in dirigenti. ArsAtelier je mednarodni center za glasbo in umetnost. Prireja zlasti koncerte in uresničuje razne glasbene pobude. Še najbolj pomembna pa je sama instrumentalna skupina, ki jo sestavljajo profesorji in gojenci višjih razredov Slovenskega centra za glasbeno vzgojo E. Komel. Solist Črtomir Šiškovič je v svojem izvajanju pokazal

dovršeno tehniko in se predstavil kot zrel virtuoz, ki z izjemnim žarom ubira strune na svojem instrumentu. S svojo izbrano, plemenito violinsko igro uspe pričarati globoka občutja, ki jih vzbuja Mozartova glasba. Tudi orkester ArsAtelier je pod njegovim vodstvom pokazal homogeno, prepričljivo in dozirano uigranost.

Na koncu je po toplih aplavzih občinstva orkester dodal prvi stavek iz znane in vedno prijetne Mozartove serenade *Eine kleine Nachtmusik* (Mala nočna glasba).

Andrej Bratuž

40 letnica tiskarne Grafica Goriziana 100 let neprekinjenega dela slovenske tiskarne

"Če pomislim, kako smo začeli pred štiridesetimi leti, ko nas je šest članov odkupilo tiskarno Lucchesi-Lukežič, da smo postavili na noge našo tiskarno Grafica Goriziana, nakar sva s pokojnim družabnikom Davorinom Pelicom ostala leta 1978 sama, seveda ne morem verjeti, do kako velikih sprememb je prišlo!" je dejal Romano Čevdek, ko se je ob našem obisku spomnil začetkov podjetništva izpred 40 let. Danes je Grafica Goriziana sodobna tiskarna, vodita jo Mitja Čevdek in Edi Pelicon, oba sinova prvih družabnikov, s počjo

prostorih, prav letos so kupili še en tiskarski stroj slovite nemške blagovne znamke Heidelberg Speedmaster. Mlada Edi in Mitja, ki tiskarno danes vodita, seveda ne vesta, kako je bilo pred 40. leti, o tem nemo priča mali tiskarski stroj ob vhodu v tiskarno Grafica Goriziana. O njem nam gospod Romano pove, da se sam dobro spominja,

spodje, na delo so prihajali s kravato!"

"Je pa svet današnjih strojev in tudi digitalnega tiska, naš svet tudi zanimiv, na tržišču moraš biti stalno prisoten. Internet in podobne novosti so nam spremen-

ravni.

"Če samo pomislim na dejstvo, da smo leta 1980 prvič tiskali offset, ko smo dokončno opustili svinčni tisk, da smo leta 1989 prišli v nove prostore iz Križne ulice v Gorici, kar ne morem

družin in seveda sodelavcev. V Štandrežu je tiskarna v sodobnih

kako so z njim tiskali in zraven še dodal: "Včasih so bili tiskarji go-

le delo, saj naročnikov včasih ni ti vidimo ne, vse gre preko svetovnega spleta!" povesta Edi in Mitja, ki se prihodnosti ne bojita, se pa zavedata, da moraš biti danes konkurenčen, če hočeš biti uspešen.

Pravzaprav bi lahko rekli, da letos Grafica Goriziana praznuje stoletnico, saj je nadaljevala Narodne tiskarne, ki je bila v Gorici ustanovljena pred točno sto leti in še vedno največ tiskajo knjige, kot seveda tiskajo tudi kataloge, reklame, časopise, tudi na državn

verjeti, da imamo danes polne prostore strojev!" pove gospod Romano, Edi in Mitja pa dodata, da imajo tudi "dosti dela, hvala Bogu."

Leta 1906 Narodna tiskarna, leta 1920 tiskarna Lukežič, pred 40 leti pa Grafica Goriziana, sto let je dolga doba. Ko jih fotografiramo in jim čestitamo v imenu naših bralcev in bralk, jim voščimo veliko uspehov v prihodnje: "Da bi nam natiskali še veliko lepih slovenskih knjig!"

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ
v sodelovanju z OSNOVNO ŠOLO FRAN ERJAVEC

prireja

GREGORČIČEVO PROSLAVO

natančno na dan stoletnice njegove smrti
v petek, 24. novembra, ob 20. uri,
v župnijski dvorani v Štandrežu

Mladinski dom in SD Sončnica Predavanje v goriškem domu Fran Močnik

Bogdan Žorž: Vzgoja z ljubeznijo za ljubezen

V domu Franc Močnik v Gorici je bilo prejšnji torek predavanje psihologa Bogdana Žorža o vzgoji. Predavanje je v sodelovanju s skupnostjo družin Sončnica in drugimi ustanovami organiziral Mladinski dom, ki s strokovnjakom letos redno sodeluje. Žorž je predaval o vzgoji mladih za ljubezen in za zdravo življenje v sodobni zahodni civilizaciji, ki je vrednotam in otrokom (mladim) na splošno, po mnenju Žorža, vse prej kot naklonjena. Omenjeno predavanje je bilo prvo v nizu petih na temo "vzgoja danes", ki se bodo zvrstila do meseca marca. V uvodu je predavatelj definirali pojem ljubezni, ki ga ni zreduciral na golo čustvo, to namreč v času mine ali se nekako preoblikuje, pač pa je ljubezen poleg čustva najpomembnejša vrednota, ki v času traja. Vzganjanje brez vrednot (nevtralna vzgoja) je po mnenju Žorža nemogoče, saj vsak človek vzgaja s svojo osebnostjo in prepričanjem, ki jih na takšen ali drugačen način, hote ali nehoče, posreduje drugim. Vzganjati z ljubeznijo pomeni posredovati mlademu jasen vred-

nostni sistem za zdravo življenje, za zagotovitev varnosti, ki je temeljna človekova (mladostnikova) potreba, ki se potem preoblikuje v samostojnost oziroma vzgojo otroka – mladega, da se s časom sam osamo-

nju, vendar je po drugi strani človek brez čustev mrtev človek. Napačno je govoriti o pozitivnih in negativnih čustvih, pač pa o prijetnih in neprijetnih, saj so vsa čustva potrebna, pomembna in koristna. Psiholog je poudaril nujnost individualnega prepoz-

osebnost, vzgoja za spoštovanje sočloveka pa predpostavlja razumevanje in sprejemanje dejstva, da vsi delamo napake in krivice, in torej tudi nujnost odpuščanja, ki pa je predpogoj za nadaljnje sobivanje. Vzganjati z ljubeznijo pomeni torej vzgojo za spoštovanje, razumevanje in spoštovanje.

Zdrava vzgoja pomeni vzgoja za ljubezen, to je zmožnost živeti to ljubezen in jo posredovati dalje, pomeni vzgojo za sprejemanje, da iz okolja jemljem, kar potrebujem (pomembno je zavedanje sprejemanja, ki predpostavlja hvaležnost in sposobnost deliti to, kar imam, z drugimi), pomeni vzgojo za dajanje, kar pa ne pomeni, da oddam samo tisto, kar imam od svojega presežka. Tudi vzgoja za ljubezen pomeni torej spoštovanje, razumevanje in odpuščanje, je sklenil svoje misli predavatelj, ki je potem še odgovarjal na vprašanja številnih poslušalcev. Predavanje psihologa Žorža je morda zaradi časovne omejenosti in posledične sintetičnosti izpadlo nekoliko telegrafsko, saj je nanizal nekaj temeljnih teorij in dejstev, ne da bi jih potem apliciral na konkretnih primerih, kar so nekateri poslušalci, ki so ga prvič slišali, pogrešali. Po drugi strani pa so bile predavateljeve teorije dovolj jasne, da je lahko poslušalec sam potegnil določene zaključke in smernice za oplenjenje lastnega pristopa k vsakdanji vzgoji.

Adrijan Pahor

Foto DPD

svaja. Predavatelj je mimogrede pripomnil, da danes nismo v nikakršni krizi vrednot, pač pa je odpovedal sistem oziroma način, kako te vrednote pravilno posredovati naprej. Žorž je potem spregovoril o čustvih in o njihovi vlogi v življenju mladostnika in odraslega nasprotno. Trdil je, da so čustva v bistvu ovira v vsakdanjem življe-

navanja in izražanja čustev, ne pa le njihovega golega svobodnega izražanja. Izražanje čustev mora biti kultivirano, saj umetno ustvarjanje le pozitivnih čustev pomeni posredovanje izkrivljene predstave o svetu in družbi. Vzgoja za samostojnost mladostnika pomeni priznavati enkratnost in neponovljivost posameznika, dovoliti mu razvoj v lastno

ZAHVALA

Zapustil nas je naš dragi

PETER GORJAN

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste z nami sočustvovali, molili, darovali cvetje in v dobre namene; še posebej za bogoslužje pri Sv. Ivanu, ki so ga oblikovali župnik Marjan Markežič, g. Cvetko Žbogar in pevci pod vodstvom organistke prof. Lojzke Bratuž.

Mama Jelka, brata Bruno in Paolo z družinama

Zahvala

Ob zahvalni nedelji se sestre Zavoda sv. Družine zahvaljujejo za darove zemlje darovalcem župnij: Štmaver, Pevma, Podgora, Gabrje, Rupa, Peč, Števerjan, Štandrež in Sovodnje ter posameznikom, ki tudi ob drugih priložnostih delijo svoje darove z nami. Vsem Bog poplačaj!

meseca novembra od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure; do konca meseca decembra 2006 pa bo ogled možen ob prireditvah ali po domeni.

V palači Attems bo do 4. februarja 2007 na ogled razstava arh. Antonia Lasciaca. Urnik: vsak dan, razen ponedeljka, od 9. do 19. ure.

Obvestila

Rupa. Izletniki, ki so letos v mesecu avgustu obiskali Baltiške države, so vabljeni v soboto, 25. novembra, ob 20. uri na srečanje in ogled diapozitivov, ki jih bosta predvajala Mario Mucci in Viktor Selva. Prijateljsko srečanje bo na sedežu prosvetnega društva v Rupi.

Društvo krvodajalcev iz Sovodnj in Kulturno društvo Sovodnje organizirata tečaj izdelovanja voščilnic v sredo, 29. novembra, ob 20. uri, v spodnjih prostorih Kulturnega doma v Sovodnjah. Tečaj vodi Marta Trebižan, učiteljica v Zavodu za vzgojo invalidne mladine v Vipavi. Število udeležencev je omejeno. Informacije na tel. 0481 882043 (Marinka).

PD Rupa-Peč organizira izlet v Gradec za ogled mesta in božičnih stojnic v nedeljo, 3. decembra. Vpisovanje in informacije najkasneje do 25.11., tel. 0481 882095 (Martina Gereon). Cena 25,00 evrov. Plačilo ob vpisu.

V razstavnih prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž je na ogled razstava goriškega umetnika Demetrija Ceja. Razstava je odprta do konca

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 24.11. do 30.11.2006)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 24. novembra (v studiu Andrej Baucon): Narodnozabavna in lahka glasba - Zborovska rubrika - Iz krščanskega sveta - Obvestila in zanimivosti.

Ponedeljek, 27. novembra (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound - Vroči šport - Živemu se vse zgodi - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 28. novembra: Oddaja odprade zaradi prenosa košarkarske tekme.

Sreda, 29. novembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Pri Slovencih na avstrijskem Štajerskem - Izbor melodij.

Četrtek, 30. novembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

V cerkvi sv. Nikolaja v Trziču

Sv. maša za pokojne Slovence iz Laškega

Četrtek, 9. novembra, je bila v cerkvi sv. Nikolaja v Trziču maša za pokojne Slovence iz Laškega. Maševal je gospod Maks Suard, župnik iz Doline. V cerkvi se je zbralo kar večje število slovenskih domačinov, ki so se z molitvijo in s petjem poklonili spominu svojcev. Ženski pevski zbor iz Ronk je vodila gospa Marija Antonič iz Jamelj. Zbor je z milim petjem bolj znanih pesmi pritegnil še ostale vernike, da so zapeli, tako je bilo bogoslužje še slovesnejše in prav pristno slovensko. Gospod župnik je v pridigi dobroščrno nagovoril domačine, da so njih predniki vztrajali na svojih domovih v Laškem tudi v hudih časih in prenašali vrednote vere in svojega jezika na mlajše rodove. Duhovnik je poudaril še pomen ljubezni do Boga in bližnjega, kar je osnovno izročilo naše vere in glavni vir dobrote. Zdelo se je, da je to srečanje še trdneje povezovalo naše domačine, tako duhovno kot slovensko. Po maši je bilo družabno srečanje ob bogato obloženi mizi v župnijski dvorani. Za to so poskrbele naše domačinke. Posebna zahvala gre gospe Slavi Marušič. Zlasti potica je bila tako značilno slovenska, kot jo znajo speči samo naše matere. Za tako uspešno srečanje je poskrbel prof. Karlo Mucci ob pomoči članov društev Jadro in Tržič, kjer je še posebno prizadevna gospa Lucia Germani.

Ob nasmejanih obrazih je stekel živahen pogovor, spomini, doživetja, spomini na drage preminule osebe. Živ je ostal spomin na Bernardko Radetič. Pred letom dni nas je za vedno zapustila. Slo-

venci v Laškem pa vztrajno delujejo po njenem prizadevanju za ohranitev slovenskih korenin, ki segajo vse do teh krajev. Tudi tu, danes že skoraj povsem sredi tujega sveta, je naš rod ohranil preprosto, a tako pristno slovensko govorico, slovenske navade in tudi prav tako pristno slovensko duhovnost. Po vseh teh veselih vtisih ostaja živo upanje, da bodo tudi otroci teh laških Slovencev znali ohraniti svoje korenine in bodo vzor tistim, ki danes omahujejo in dvomijo v vrednoto zavesti narodne samobitnosti, ob kateri pa se je edinole mogoče kulturno, duhovno ter vsestransko prepoznavati; le tako se bomo lahko z izmenjavo vrednot merili s sosedom in z njim iskali spravo.

Rudica Požar

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

vabi na predstavitev

KNJIŽNE ZBIRKE ZA LETO 2007

v ponedeljek, 27. novembra 2006, ob 18. uri
v galeriji Ars nad Katoliško knjigarno - Travnik 25, Gorica

KROŽEK ANTON GREGORČIČ v sodelovanju
s stranko SLOVENSKA SKUPNOST

prireja okroglo mizo z naslovom:

KAKŠNO KRAŠKO GORSKO SKUPNOST POTREBUJE KRAS?

Okrogle mize se bodo udeležili Mara Černic, Fulvia Premolin, Paolo Vizintin, Igor Petejan, Mirko Špacapan

Večer bo potekal v društveni dvorani Kulturnega društva SKALA v Gabrjah z začetkom ob 19. uri

OBVESTILO

Goriška podružnica bo v kratkem dobila nov sedež na Korzu Verdi.

Zaradi tega bo jutri, petek 24. novembra, zadnji dan rednega delovanja podružnice v prostorih na drevoredu XX. septembra 138. Novi prostori na Korzu Verdi 55 bodo redno delovali od ponedeljka, 4. decembra dalje.

Delovanje podružnice bo nemoteno potekalo v prostorih podružnice v Štandrežu, ulica del Carso 73/a, kjer bo ena blagajna namenjena izključno goriškim strankam.

Telefonske številke ostajajo nespremenjene.

Vnaprej se opravičujemo za morebitne težave ali zamude.

Zadružna Banka
Doberdob
in Sovodnje
www.bccdos.it

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih
gledaliških skupin

Amatersko gledališko društvo

Kontrada Kanal

Anton Ingolič

KRAPI

KOMEDIJA

Nedelja, 26. novembra 2006, ob 17. uri
Župnijski dom Anton Gregorčič v Štandrežu

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

SV. MIKLAVŽ

bo obiskal
Kulturni center
Lojze Bratuž

v torek, 5. decembra 2006, ob 16. uri

Miklavžev urad bo odprt od 15. ure dalje. Za informacije lahko pokličete v jutranjih urah na tel. 0481-531445

GORICA

(Večerno izdanje).

Izhaja vsak torek in soboto ob 11. uri predpoldne za mesto ter ol. 3. uri pop. za deželo. Ako padena ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Lehan na Verdijevem tekalšču po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo „Gorice“. Oglasi se računijo po peletih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 14 vin., 2-krat po 12 vin., 3-krat po 10 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavčar.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. L. Lukežič).

† Pesnik Simon Gregorčič.

„Slovenija zdaj je pevca zgubila.“
Po Stritarju.

Pevca z nebeško liro ni več med nami. Sicer smo spričo bolezni, ki je bila skoro neločljiva družica vitkega telesa, skoro nepretrgoma trepetali zanj, a vendar nikdo ni pričakoval, da trda usoda tako nenadoma na njem poskusi svojo brutalno silo. V soboto zjutraj ga je poljubil črni krilatec in pevec je zadremal, da se prebudi — na svetu slajših harmonij. V mojem srcu pa je takrat nekaj zavpilo, da se je zopet završila ona pretresljiva tragedija v življenju našega naroda, ki ima kot nekaj stalen refren usodopolno jedro, da so naši le — grobovi.

Simon Gregorčič je bil duhovnik, vzor duhovnika. Kolikorkrat sem se, prebiraje Mažuraničev veličastni ep, divil čudoviti sliki tistega vzor-svečenika v 3. spevu, ki

„ne resi ga ni srebro ni zlato,
nego kriepost i mantija crna,“

vselej mi je srce reklo: „Ta utelešena ljubezen do rodne grude pa do Kristove vere, to ti je ves naš Gregorčič.“

A Simon ni bil samo rimsko-katoliški duhovnik. Če je res poezija „poslanka mila iz neba“ in od božanstva navdahnjen pesnik njen srednik med nebom in zemljo, njen svečenik in namestnik na zemlji, tedaj je bil Gregorčič skoz in skoz tudi svečenik boginje Poezije. Prav istotako kakor pred žrtvenikom božjim, je bil Gregorčič tudi v svetišču, ki v njem kraljuje modrica pesništva, „vriedan sluga vredn'jeg gospodara“. Z rahlim poljubom na čelo ga je Poezija uvedla v svoje sveetišče, a zajedno s tem poljubom je jedva slišno dehnala besede: „Pevca boš in mučenik!“

Pa kaj je pesen, da vživa toliko slavo, kdor v sebi čuti poezije božji dar? Vsi odgovori, kar jih je do danes na to vprašanje, izražajo, da bi bilo lažje reči, kaj ni pesen. Saj je pač bistvo vse umetnosti prav to, kar se ne da izraziti z besedo vsakdanjega zemljana, ker „misel se brani in čut oklepa okorne besede“. Ako ti je do tega, da zveš, kaj je poezija, ne stikaj po učenih knjigah za odgovorom, vzami in beri, kako je „srce človeško sveta stvar“, da iz nedolžnega očesa „seva celo ti nebo“, kako „cvetje je rahlo“, kako se duh ponosni ne upogne, da „duh plemeniti sam bo nosil boli“, kaj je žar ljubezni domovinske in kaj premore moč ljubavi do zadnjega brata „ilotvora“, česa prekipeva pevčje srce „na potujčeni zemlji“ ali ob zapuščenem grobu, kaj občuti

nevesta, ko motri „obroček drobn, svetlo stvar“! Vzami in beri kakor ti je ravno pri srcu in videl in slišal boš, „kar gledalo ni oko, uho ni čulo posvetno“, in občutil, kaj je sveta poezija! —

Z nepopisno bolestjo stoji sklonjena čez rob svežega groba objokana mati Slovenija, zroč globoko doli v mračno tmino, kamor so ji ravnokar položili sina, ki jo je ljubil s tako čisto ljubeznijo kakor morda še nobeden njenih otrok in ki je bila nanj ponosna pred svetom. S potrjim srcem ihti ob odprtem grobu slovenska mladina, ki jo je vzorni sin matere Slovenije negoval z zlatim srcem in ji kazal pot do svetlih vzorov. Utopljen v morje žalosti posluša zbrani narod, da

„kar je črna zemlja dala,
vzame črna zemlja spet.“

Kaj čudo, če jim duša v tej bolesti ne more umeti, kako se naj srce, ki je v sebi nosilo pekel in nebo, zadovolji z ozko, temno celico, kjer ni zlatega solnca. Še le refleksija, ki rada sledi skrajni bolesti, vlije v srce kapljico hladila, češ: Le telo goriskega slavca je zapadlo silam temnega groba, a njegova pesem bo donela, dokler bo se, pelo „Nazaj v planinski raj!“ in dokler deklamovalo „Oljki“.

— a —

Življenje Simona Gregorčiča.

Tužno je včeraj zjutraj utripalo srce nešteti množici slovenskega naroda, ki se je na „Goriščku“ poslavljalo od zemeljskih ostankov svojega pesnika-ljubljenca. Poslovilni govor prof. g. Berbuča in tako priložna pesem „Nazaj v planinski raj“, sta privabila solze iz mnogih oči, vzdihle iz mnogih prsi.

Značilna je za rajnega pesnika njegova zadnja volja, naj mu truplo počiva na pokopališču rojstne vasi, pri Sv. Lovrencu na Libušnjem. Kdor le nekaj pozna njegove poezije, ve kako rad se je bavil Gregorčičev duh s svojimi domačimi planinami, ž ujih hčerko bistro Sočo, in z vsemi prirodnimi krasotami očetnega kraja.

Pokojni Simon se ja rodil 15. oktobra 1844 na Vrsnem h. št. 17, pol ure nad Libušnjem, v prijazni gorski vasi, ležeči pod mogočnim Krnom na levem Sočinem bregu. Spominu na te kraje je posvetil svoje najlepše stihe, kakor n. pr. v „Pastirju“:

Na strani 8

Na levi strani objavljamo ponatis naslovne strani časopisa Gorica z dne 27. novembra 1906, ki objavlja poročilo o smrti priljubljenega pesnika Simona Gregorčiča. Ta je umrl 24. novembra, pogreb pa je bil 26. novembra. Izdajatelj in odgovorni urednik omenjenega lista je bil Anton Bavčar, uredništvo in "upravnništvo" pa sta bila v Narodni tiskarni v ul. Vetturini št. 9 (današnji ul. Favetti).

Za dragoceni dokument se zahvaljujemo Rokopisnemu oddelku Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani.

Simon Gregorčič ob 100-letnici smrti

Začetnik moj, ki si me ustvaril,
duha si iskro mi razžaril,
v oklep prsteni jo zaprl -
zakaj, veš ti! -

Ko ilnato boš ječo strl,
ne bom umrl!

No duhu poženo peroti,
ki jih iz dola solz in zmot
razvije na skrivnostno pot -
kam? Tebi hitel bo naproti,
da enkrat tvoj obraz bi zrl,
da zrl bi sončnojasno lice,
obraz ljubezni in resnice! ...

(Človeka nikar!)

Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici
Toplina molčečega
velikana

V galeriji Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici visi okrog petdeset del velikega zamejskega umetnika Demetrija Ceja, "lirika, ki se ne boji pokazati ljudem svoje duše". Na prazničnem odprtju, ki so se ga udeležili tudi generalni konzul RS v Trstu Jože Šušmelj in kar nekaj slikarjev, je bilo navzočih veliko ljudi, ki so samo še potrdili, kar je o Ceju povedal Jurij Paljk: slikarja in njegova dela imajo naši ljudje radi, ker se v njih prepoznavajo.

Po uvodnem pozdravu predsednice goriškega kulturnega doma Franke Žgavec so najprej nastopili mladi Vipavski tamburaši, z recitiranjem lastnih poezij ter stihov Jurija Paljka in Ljubke Šorli pa je večeru dal umetniški ton slikarjev dolgoletni prijatelj in pesnik Aleksij Pregarc.

Večina del umetnika, ki se je rodil v Beogradu maja 1931, krasi javne in zasebne zbirke, tako da so nam domače, zlezle so nam pod kožo. Čeprav ni popolna, ima tokratna razstava antološki značaj, saj nudi vpogled v celotni 50-letni opus umetnika, ki se

je med vojno iz Srbije z družino preselil v Gorico. Opravil je slovensko srednjo šolo in leta 1952 diplomiral na italijanski umetnostni. Tri leta prej je prvič razstavljal. V našem mestu se je kmalu vključil v tukajšnje umetniško življenje, v istem času ga je privlačevalo tudi gledališče. Zato se je sredi 60. let preselil v Trst, kjer se je zaposlil kot sceniski mojster in kostumograf v Slovenskem stalnem gledališču; zasnoval je več kot 60 scenografij in za svoje delo prejel številne nagrade. Ta izkušnja je močno zaznamovala tudi njegovo slikarsko delo.

V Gorico, kjer še vedno živi in dela, se je vrnil leta 1994. Doslej je imel že okrog 80 osebnih razstav, prisoten pa je bil tudi na številnih skupinskih.

Cej je zavezan sredozemskemu prostoru in figurativnemu načinu slikanja, ki ga je obogatil s prvimi konstruktivizma in slovenske avantgarde, je povedal Paljk. In vendar ne gre za golega figurativca, saj se je pri svojem delu naslanjal na prvine ekspresionističnega realizma in hkrati abstraktnega ekspresionizma. Odraščal je z uglednimi sopotniki, med katerimi sta bila tudi Avgust Černigoj in Lojze

Spacal; vse življenje je ostal zvest slovenski povojni avantgardi. Znanje je pridobil v šoli, v druženju z drugimi umetniki in v svetu. Za njegova dela so značilne prvine našega pejzaža, zlasti kraški svet in obmorske krajine. Tudi ko se nam zdi, da stojimo pred abstraktnim delom, nam nadihi sestavnih elementov priležejo v spomin naš prostor, zaznamovan s kamnom, zemljo, burjo, jasnim in čistim nebom, "tudi z zamolklo in neizpovedano bolečino tesnobe sodobnega človeka." Cej je namreč tudi socialno čuteč, je poudaril Paljk: človeka najpogosteje slika tako, da ga nikdar ne naslika. In vendar je zaznati vedute mest, tovarn, med vrsticami socialno, tudi ekološko tematiko. Še ena tipična njegova "blagov-

na znamka" je sonce-luna, znak, po katerem ga z lahkoto prepoznamo. V toplini barv svoje sredozemske ugašene palete, med katerimi izstopajo zamolklo zemeljsko-rjava, oker in rdeče-rumena, pa tudi temnejši, "nevarni podtoni", se razodeva kot pravi molčeči velikan.

Razstava bo na ogled do konca novembra od ponedeljka do petka med 17. in 19. uro, ob prireditvah in po dogovoru (tel. 0481 531445); ves december pa med prireditvami in po dogovoru.

DD

Z leve: Aleksij Pregarc, Franka Žgavec, Demetrij Cej in Jurij Paljk (foto DPD)

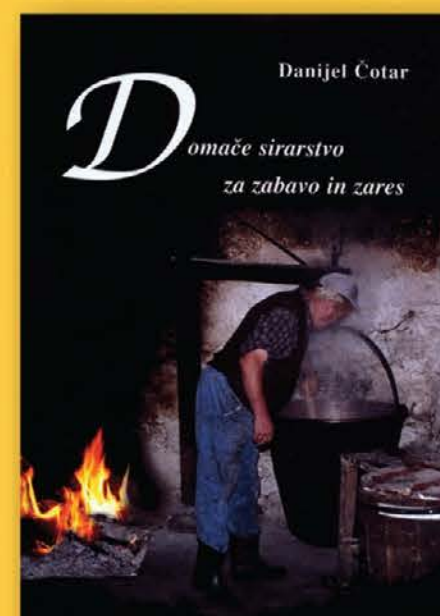
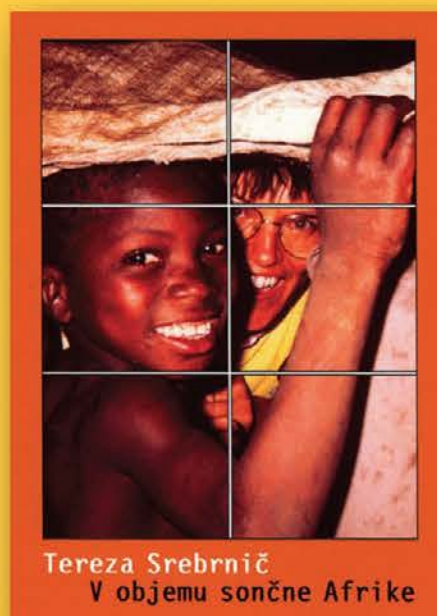
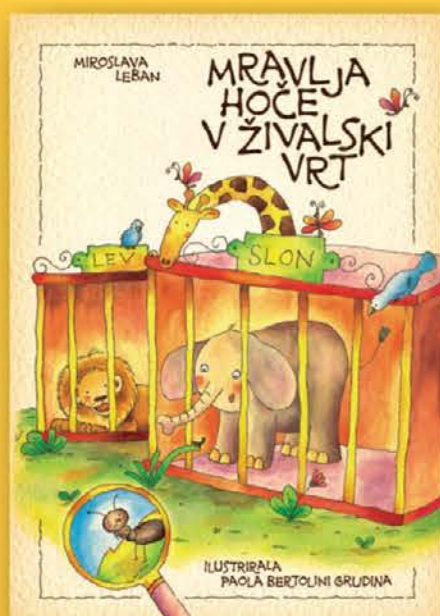
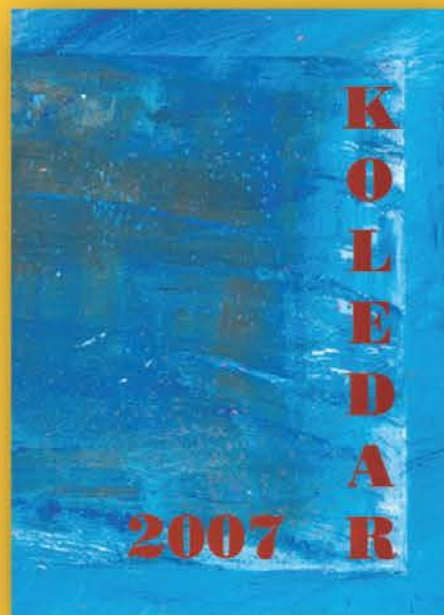
Goriška Mohorjeva družba
KNJIŽNA ZBIRKA 2007

Predstavitve bodo:

v ponedeljek, 27. novembra 2006, ob 18. uri v galeriji Ars
na Travniku 25 v Gorici

v sredo, 29. novembra, ob 13. uri na 22. knjižnem sejmu v Ljubljani
Cankarjev dom, dvorana Lili Novy

v četrtek, 30. novembra, ob 18. uri v Tržaški knjigarni v Trstu

Kratke

**"Male dame" v gosteh društva
Rojanski Marijin dom**

Odrske deske v Marijinem domu v Rojanu so bile minulo nedeljo, 19. novembra, prizorišče lepe celovečerne igre, ki je publiko popeljala v Združene države Amerike, v obdobje secesijske vojne. Igro "Male dame" je predstavila amaterska gledališka skupina Slovenskega kulturnega kluba, pod vodstvom režiserke Lučke Susić, ki je uspešnico pisateljice Louise May Alcott tudi priredila za oder.

Zgodba pripoveduje življenje štirih sester in njihove družine, ki doživlja številne vzpone in padce. Patrizia Jurincic, ki ji je bila zaupana glavna vloga, je odlično odigrala lik pogumne in odgovorne Jo. Najstarejšo sestro Meg je uspešno odigrala Julija Berdon, Valentina Oblak se je vživela v vlogo bolne in skromne sestre Beth. Najmlajšo in hkrati najbolj živahno sestro Amy pa je odigrala Roberta Busechian. Maruška Guštin je prepričljivo odigrala vlogo mame. Sitno, a vseeno radodarno teto March je igrala Helena Pertot. Najmlajša članica SKK, Kim Furlan, je uspešno izklesala lik hvaležne in ubogljive Hannah, pomočnice družine March.

Da pa ne bi mislili, da so nastopale samo predstavnice nežnejšega spola, naj omenimo tudi Danijela Simonettiga v vlogi razposajenega Laurieja, Jureta Kopušarja v vlogi Brookea, Laurijevega učitelja, Manuela Zotticha, ki je igral profesorja Bhaerja ter Luco Jurincica, ki mu je bila zaupana vloga starega gospoda Laurencea. Publika je vse mlade talentirane igralce nagradila z navdušenim aplavzom.

Organizatorji, društvo Rojanski Marijin dom, so bili s predstavo zelo zadovoljni. Glavno organizatorko Dorico Žagar, ki je bila vrsto let na radiu glavna urednica otroških in mladinskih iger, pa smo vprašali, kaj ima društvo še v programu. Ugotovili smo, da društvo za naslednja meseca načrtuje še vrsto privlačnih večerov, ki bodo zadovoljili vse okuse.

V kratkem bo imela glasbena skupina "Eno urco 'al pej dvej" koncert, na katerem bo predstavila svojo novo ploščo. 7. januarja je predviden božični koncert v sodelovanju z Glasbeno matico, ki ima ravno v Rojanu svoj sedež. V sredini januarja pa bo predavala Marinka Pertot, in sicer o naravnih ter kulturnih znamenitostih v našem okolju. Dorica Žagar je še dodala, da vsem mladim igralcem čestita za uspešno izvedeno predstavo.

Amaterska gledališka skupina Slovenskega kulturnega kluba je z igro Male dame nastopila že četrtič, v letošnjem programu pa ima še nekaj nastopov, izmed katerih je predvideno tudi gostovanje v Sloveniji. / Jure Kopušar

Kako do zajamčenega zastopstva?

V deželnem svetu Furlanije-Juljske krajine z velikimi težavami pripravljajo nov deželni volilni zakon. Ena izmed spornih točk načrtovanih določil je vprašanje zajamčenega zastopstva Slovencev. Ne le tradicionalni nasprotniki manjšinskih pravic, tudi glavnina Slovencev, ki so dejavni v krajevnih vrhovih vsedržavnih levičarskih strank izraža pomisleke in nasprotovanje, ki lahko postanejo zelo primeren izgovor za to, da vse skupaj pade v vodo, pa čeprav je zajamčeno zastopstvo vsaj načelno prisotno v zaščitnem zakonu, programu sedanje deželne koalicije in več skupnih zahtevah vseh manjšinskih komponent.

Po eni strani gre za nepoznavanje pravnih načel in mehanizmov, po drugi pa še zlasti za kratkovidno politično sebičnost, ki vidi prej strankarske interese kot potrebe celotne skupnosti.

Problema zastopstva Slovencev v deželnem svetu se je strokovno lotil tržaški odvetnik in politični delavec dr. Andrej Berdon. V zbirki "belih priročnikov" Krožka za družbena vprašanja Virgil Šček je ravnokar objavil študijo v italijanski in z obsežnim slovenskim uvodom La rappresentanza politica degli Sloveni in Italia. Na kakih 300 straneh se loteva tega perečega vprašanja, pri čemer se naslanja na štiri pomembne razsodbe italijanskega ustavnega sodišča in na dela italijanskih pravnih strokovnjakov, daje pa tudi svoje čisto konkretne predloge. V času, ko skuša deželni svet pripraviti nov deželni volilni zakon, je ta knjiga zelo tehten strokovni prispevek, mimo katerega ne bi smeli ne zakonodajalci ne politiki. Problem zajamčenega zastopstva in predstavitev knjige bosta v središču pozornosti prihodnjega "ponedeljkovega večera" v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3 v Trstu, ki ga skupno prireja Društvo slovenskih izobražencev in Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček. Po pozdravu predsednikov obeh društev, Sergija Pahorja in Rafka Dolharja, bo na večer, ki ga bo vodil urednik "belih priročnikov" Ivo Jevnikar, spregovoril avtor nove knjige Andrej Berdon. Sledila pa bo razprava.

**Z razstavo in gledališko predstavo
se bo končal projekt Nariši pravljico Galebu**

Prihodnjo nedeljo, 26. novembra, se bo z odprtjem razstave in z gledališko predstavo končal projekt likovnih delavnic z naslovom Nariši pravljico Galebu, ki so se pred enim mesecem sočasno odvijale na Tržaškem in Goriškem. Pobuda je privabila kar čedno skupino malih nadebudnih umetnikov, ki so se navdušeno odzvali na pobudo Krožka za promocijo mladinske književnosti in ustvarjalnosti Galeb. V sobotnem dopoldnevu se je 21. oktobra približno sto petdeset otrok iz osnovnih šol zbralo v šestih likovnih delavnicah (Selce pri Ronkah za otroke iz romjanske šole, goriški Dijaški dom Simona Gregorčiča, društvena štalca v Šempolaju, Bazovski dom, sedež SKD Valentin Vodnik v Dolini in društveni sedež v Barkovljah). Otrokom je skupina petnajstih animatorjev najprej podala pravljico o ugrabljeni Siromiški, hudobnem Rufusu Lasulji in črnem super-mačku Maučiduju, ki jo je prav za to priložnost napisala Tatjana Kobau, nakar so si otroci zavihali rokave in pod strokovnim mentorstvom skupine Galebovih ilustratork in ilustratorjev pravljico upodobili z različnimi likovnimi tehnikami tako, kakor so si jo predstavljali.

"Projekt se zaključuje tudi kot Galebov poklon 17. Svetovnemu dnevu otrok, ki ga obhajamo prav ta teden", je v zvezi z izbranim datumom poudaril predsednik Krožka Galeb Igor Gabrovec. Odprtje razstave vseh izdelkov, ki so nastali v likovnih delavnicah, bo v nedeljo, 26. novembra, ob 17. uri v dvorani kulturnega društva Igo Gruđen v Nabrežini. Zbrano publiko bo nato očarala igralska skupina Gledališka Unikat iz Ljubljane, ki bo uprizorila "Pravljico uro babcice Pra, ki sploh ne pričakuje tigra...". Vabljeni so otroci, seveda njihovi starši in vsaki, ki ga svet pravljic še vedno veseli.

OPČINE Predstavitev projektov

Nekaj napotkov za razvoj poslovnosti mladine

Globalizacija in sprememba delovnega trga sta privedli do splošnega razmišljanja, kako v novih, ali bolje rečeno, spremenjenih pogojih razviti oziroma ustvariti poslovno miselnost in kompetitivnost tudi med mlajšimi generacijami. Liberalizacija prinaša s sabo tako negotovost pri zaposlovanju kot tudi možnost, da se nekatere zamisli posameznikov uveljavijo na tako imenovanem trgu. Zamislim posameznikov, zlasti če gre za mladega človeka, pa morajo stati ob strani tako institucije kot sama podjetja, ki imajo navsezadnje potrebo, da se izoblikuje tak kader ljudi, ki se bodo ukvarjali z vprašanjem razvoja in trženja. Tem vprašanjem je bilo posvečeno srečanje v sklopu projekta, namenjenega prav razvoju podjetništva med mladimi. Tokrat je v organizaciji Zadrúžne kraške banke, Zadrúžne banke Doberdob in Sovodnje in Slovenskega deželnega gospodarskega združenja potekal v sredo, 15. novembra, v prostorih konferenčne dvorane Zadrúžne kraške banke pregled dosedanjega stanja projekta, še posebno zanimiva pa je bila predstavitev treh konkretnih projektov, ki nudijo tudi gmotne podpore prizadevanju mladih, da bi se na lastno pest posvetili podjetništvu.

Na začetku je dr. Fulvio Fabris, funkcionar deželne direkcije FJK za izobraževanje, izčrpno predstavil projekt omenjene direkcije "Alta Formazione in apprendistato - Visoko izobraževanje v vaještvo". Slednje omogoča "evropsko" kvaliteto vaještva, saj se v nekaterih državah, kot je npr. Nemčija, vaještvo v podjetjih povezuje z možnostjo

študije, ki so prirojeni konkretnim potrebam posameznih podjetij. Kot primer je navedel družbo Lincantieri, ki se je že poslužila omenjene možnosti. Študij ob delu je mikaven tako za podjetja kot za posameznike, saj se prav možnosti dodatnega izobraževanja ob delu na razpisih podjetij, ki nudijo tudi to možnost, navadno prijavijo

Foto Kroma

istočasnega plačanega masterja 1. ali 2. stopnje, višje tehnične specializacije IFTS, univerzitetne diplome ali pa pridobitve vsaj 60 univerzitetnih kreditov. Projekt izhaja iz t.i. dekreta Biagi, ki med drugim omogoča tudi takovrstne načine izobraževanja in zaposlitve. Dežela FJK je za implementacijo (izvedbo) tega projekta dobila od italijanskega ministrstva za delo 800.000 evrov. V okviru omenjenega projekta, lahko celo posameznega projekta, v sodelovanju z deželnimi univerzami, organizirajo posebne magistrske (master)

bolj motivirani mladi kadri. O projektu Univerzitetnega inkubatorja Primorske "Podjetna Primorska" (razpis za najboljši poslovni načrt s strani študentov in posameznikov na področju Primorske regije in zamejstva) je spregovoril njegov direktor Iztok Škerlič. Inkubator je pravzaprav kraj, ki nudi možnost, da perspektivni mladi poslovniki "shodijo" z lastnimi močmi in ob svetovanju primerno izobraženega in izkušenega kadra v svet poslovnega življenja. V ta namen imajo na razpolago profesionalno opremljene prostore za delo, sejno dvorano,

skratka vse, kar je potrebno za ustvarjanja poslovi oziroma poslovnih zvez in stikov za kasnejše delovanje "izven inkubatorja". Dejstvo, da se je v naši neposredni bližini tak projekt razvil prav v Sloveniji, pa je znak vitalnosti mladega slovenskega gospodarstva in gospodarstvenikov. Možnost delovanja v tem okviru pa je odprta tudi mladim zamejcem, ki imajo nekaj ustvarjalnega duha in z lastnim poslovnim načrtom prepičajo, da je vredno dati njim priložnost za začetek dejavnosti. Spletne strani www.uip.si nudi vsem - od študentov do podjetnikov - informacije, kako koristiti to priložnost.

O projektu deželne direkcije FJK za izobraževanje "Imprenderó" (projekt za spodbujanje podjetništva preko pobud za podjetniški start-up, generacijski prehod, spin-off in izobraževanje mladih podjetnikov) oziroma o njegovi uporabnosti med slovensko mladino v Italiji pa je spregovoril direktor SDGZ Andrej Šik. Gre za projekt, ki je do 28.02.2008 dotiran z 1.321.040,00

evrov. Posebnost in značilnost projekta je v tem, da nudi različne odgovore za različne potrebe pri nastajanju poslovne miselnosti na teritoriju. Projekt je namenjen tako šolski mladini (v projekt bosta vključeni tudi dve slovenski šoli, in sicer ena iz Trsta in ena iz Gorice) kot tudi že obstoječim podjetjem, ki se soočajo z vitalnimi vprašanji, kot je generacijska zamenjava na vrhu podjetja. V projekt je vključenih 19 partnerjev, med temi pa je tudi SDGZ, ki tako lahko nudi svetovanje vsem, ki bi jih omenjeni program lahko zanimal.

PR

**DSI Predstavitev knjige Vonj po morju
O slovenskih ribičih
nekoliko drugače**

V ponedeljek, 13. novembra, so v sklopu ponedeljkovih srečanj Društva slovenskih izobražencev v Trstu predstavili najnovejšo knjigo Bruna Volpija Lisjaka z naslovom Vonj po morju, ki je izšla pri tržaški založbi Mladika. Kot pove sam naslov, je to knjiga, ki bralcu približuje na zelo neposreden način morje in naše ljudi, ki so živeli in delali na morju. Gre za zbirko 29 dogodivščin, zgodb in anekdot, ki jih je zbral med raziskovanjem za prejšnje knjige. V ostalih do sedaj objavljenih delih se je Bruno Volpi Lisjak osredotočil na etnografske in zgodovinske vidike slovenske prisotnosti na tržaški obali, tako da so sicer zanimive pripovedi o nenavadnih dogodkih ribičev ostale v beležkah. Zaslugo, da so ti zapiski zagledali knjižno izdajo, pa ima avtorjeva žena Margarita, ki se je dobesedno navdušila za zgodbe, katere ji je pripovedoval, ko je ponovno vzel iz omare beležke o stvarih, ki jih je slišal od starejših ribičev.

Ženino prigovarjanje, naj vendar iz tega gradiva napiše knjigo, ni dolgo obrodilo sadov, saj je bil prepričan, da gre za marginalno temo, ki ne bo zanimala širšega občinstva.

Odločilno vlogo za objavo knjige pa je imela spet žena (glasbeno izobražena Rusinja), ki mu je predložila dejstvo, da so tudi slavni ruski komponisti za svoja dela izbirali ljudske motive, jih predelali in jih vračali ljudstvu, posebno prepričljiva pa je bila, ko mu je omenila, da ima v teh zapisih prave bisere, ki jih mora ponovno spraviti med ljudi. Prav okoli besede biseri pa se je Bruno Volpi Lisjak zamislil, saj se je spomnil, ko so mu v Nabrežini pripovedovali, kako je Askerc zbral pri njih gradivo za Jadranske bisere...

Knjiga Vonj po morju že na prvi pogled bralca pritegne z barvno platnico, na kateri je slika ribiča,

ki ponuja ribe, v ozadju pa kraljuje Miramarski grad. Podnaslov "Smešne, resnične pripovedi slovenskih ribičev" na kratko obrazloži rdečo nit pripovedi in zgodb, ki so, kot je sam avtor poudaril na predstavitvi, nastale na podlagi pripovedovanj in spominov ribičev, deloma pa jih je za knjižno delo tudi sam oblikoval.

Kljub temu da je avtor poudarjal zlasti humorno in vedro naravo pripovedi, je knjiga vseeno tudi

di tega je knjiga koristna zlasti "kontinentalcem", to je bralcem iz kontinentalnih predelov osrednje Slovenije, ki ne poznajo naše specifične slovenske primorske zgodovine. Del te zgodovine pa nedvomno predstavlja tudi življenje na morju slovenskih ribičev, potapljačev in drugih poklicev, ki so neposredno povezani z morjem.

Knjiga Vonj po morju je poklon zlasti tem ljudem, o katerih bi zaman iskali omembe v zgodovini-

Foto Kroma

posrečen priročnik, s katerim lahko bralec, tako rekoč med vrsticami in v krajših uvodnih stavkih, spozna tudi etnografska in zgodovinska ozadja prisotnosti Slovencev na obali med Žavljami in Devinom. Prav zara-

ski knjigi, ki pa so bistveno pripevali, da tudi dandanes, ko raziskujemo pomorsko zgodovino Trsta, ne moremo mimo slovenske prisotnosti na tem delu jadranske obale.

Peter Rustja

Kulturno društvo za umetnost Kons

Interars, delavnice domišljije

Novinarske konference, ki je v petek, 17. novembra, potekala v tržaški kavarni Tommaseo na nabrežju in na kateri so snovalci načrta Interars – Mednarodni projekt vizualnih umetnosti/večdisciplinarske umetniške delavnice predstavili njihovo zamisel, se je udeležilo lepo število novinarjev tako tukajšnje zamejske kot tudi slovenske stvarnosti italijanskega manjšinskega življenja. Gre namreč za dodaten primer načrta, ki črpa iz sklada Evropske unije Interreg IIIA Italija-Slovenija. Prisotnost italijanskih novinarjev iz slovenskega prostora si z lahkoto razlagamo, saj so partnerji načrta na slovenski strani Društvo pripadnikov italijanske narodne skupnosti – Italijanska unija, Obalna samoupravna skupnost italijanske narodnosti – Ossin, Italijanski center za promocijo, kulturo, izobraževanje in razvoj Carlo Combi. Partnerstvo pa so na naši strani prevzeli KC Lojze Bratuž in krovni organizaciji SSO in SKGZ ter

podjetje Evroservis. Nositelj načrta pa je Kulturno društvo za umetnost Kons, ki deluje na področju vizualne umetnosti v najširšem pomenu besede, prireja tečaje, razstave, delavnice, različne umetniške dogodke,

in ljubitelje umetnosti. Projekt Interars, ki nadgrajuje načrt Umetniki dveh manjšin, želi ustvariti trajno sodelovanje med akterji vizualne umetnosti čezmejne območja. V prvi vrsti med pripadniki dveh narodnostnih skupnosti, slovenske v Italiji in italijanske v Sloveniji, in ob sodelovanju ustvarjalcev obeh večinskih skupnosti. Namen Interarsa je ovrednotiti vizualno umetnost, ki ne pozna ne jezikovnih ne narodnostnih pregrad. Eksperimentacija, integracija in

Foto IG

koordinira mrežo umetnikov ter sodeluje z drugimi društvi in ustanovami. Društvo združuje likovnike, slikarje, kiparje, fotografe, grafične in multimedijske oblikovalce, režiserje, arhitekte

kontaminacija s prostorom – teritorijem in med različnimi sodobnimi izraznimi pristopi so izživi, na katerih bo slonelo ustvarjanje v petih večdisciplinarnih ateljih in na končni razsta-

vi. Na tej bodo namreč umetniki predstavili dela, ki jih bodo snovali v enem letu. Udeleženci načrta bodo sodelovali na delavnicah, ki bodo trajale do julija 2007. Prva delavnica poteka ravno v teh dneh na Jazbinah pri Števerjanu na domačiji Kovač. V tem očarljivem kraju ustvarjajo likovna ustvarjalka Luisa Tomaseti iz Čedad, plesalka Daša Grigič, režiser Luca Quaia, likovni ustvarjalec Gabriele Bonato iz Trsta, glasbenica Amanda Vidic iz Kopra in likovni ustvarjalec Kristian Sturi iz Tržiča.

Ostale delavnice bodo potekale v različnih krajih: na slovenskem Krasu, v Beniciji, na Koprskem in nazadnje na Tržaškem (v sodelovanju z likovnim dogodkom Arteden). V drugi polovici leta 2007 pa bosta v Gorici in Kopru na sporedu razstavi umetniških del. Pri načrtu so sodelovali še Daria Vlahov, Alenka Sottler, Fulvia Zudič, Franco Vecchiet, Martina Feri, Serena Bellini, Marco Faganel, Emilija

Podjavoršek, Riccardo Baldassari, Egon Hreljanovič, Mauro Stipanov, Fabiola Faidiga, Tomaž Nedoh, Mirna Viola, Luca Stojnič in drugi.

Igor Gregori

RADIJSKI ODER Gledališki vrtljak

Lutkovni poklon W.A. Mozartu

Lutkovno gledališče Maribor je 27. januarja letos, na rojstni dan salzburškega genija premierno uprizorilo delo Čarobni čembalo, ki gledalcem predstavlja nekaj utrinkov iz Mozartovega otroštva, točneje tri leta dolgo turnejo po najvažnejših evropskih prestolnicah, kjer je 7 letni talent očaral in presenečal imenitne poslušalce s svojim štiroročnim nastopanjem s sestro Marianne ali Nannerl, kot so ji rekli domači. Vznemirljivo in ustvarjalno življenje malega Wolfganga so mariborski lutkarji (Karla Godič – Filip in mali Mozart, Petra Caserman – mama in Nana, Danilo Trstenjak – oče in čembalo Leopold) pričarali tudi tržaškemu občinstvu na tretjem srečanju družinskega abonmaja Gledališki vrtljak 2005/2006, natanko v nedeljo, 19. t.m., številni obiskovalci so kar dvakrat, v obeh izmenah Sonček (ob 16. uri) in Zvezdica (ob 17.30) napolnili dvorano Marijinega doma pri Sv.

Ivanu in sledili prijetni zgodbi. Čarobni čembalo na domu malega Filipa, otročiča iz 21. stoletja, je isti instrument, ki je stopil v salzburško hišo družine Mozart prav takrat, ko je leta 1756 uglednemu glasbeniku Leopoldu in njegovi ženi Anne Marie privekal na svet drugorojenec. V čudežnega dečka, ki je bil pri samih petih letih izvrsten izvajalec in celo skladatelj, se spremeni Filip. Govoreči čembalo Leopold mu preskrbi dodatno družbo in zato priključ v njuno sredo še Mozartovo sestrico. V nenavadnem spremstvu se Filip-Mozart preseli v 18. stoletje in z njim odpotuje najprej na Dunaj, kjer navduši cesarjev dvor in nato v Pariz, kjer se z Nano drsata po ledenem jezeru. Najbolj razgibano, ali bolje razburkano potovanje pa je plovba čez Rokavski preliv. Glasbeni popotniki se nazadnje ustavijo med nizozemskimi tulipani in mlini, preden jo po treh letih mahnejo domov. Sanjsko časovno in geografsko potovanje se prepleta z odlomki iz slavnih Mozartovih skladb, ki jih je izbral Simon Robinson, šef dirigent mariborske Opere. Na podlagi njegove zamisli je pravzaprav nastala sama igra Čarobni čembalo, ki jo je režiral Saša Jovanović. Med vsemi lutkami, ki so delo Viktorja Šesta, je ned-

Foto Kroma

najpomembnejši izraz oblike ljudskega speva, ki se je pojavil v grških mestih in v urbanih središčih Male Azije že na polovici 19. stoletja. Povsod, kjer so Grki doživljali težke življenjske razmere in preganjanje, se je rebetiko razvil kot otožna in strastna protestna pesem. Po ponovnem "odkritju" te glasbe v sedemdesetih letih, se je rebetiko uveljavil kot eden od najbolj zaznamujočih simbolov grške glasbene tradicije.

V četrtek, 30. novembra, bo na vrsti pisan "Napolitanski večer", ki ga bo SSG oblikovalo z društvom Mediterraneo Folk Club v prepletu gledališča, glasbe, plesa in petja. Ob 20.30

bo namreč ponovitev z italijanskimi nadnapisi štirih tragikomčnih prizorov neapelskega dramatika Annibala Ruccella Mame. Mičkene, stršno mičkene tragedije v režiji Alessandra Marinuzzija in v interpretaciji Maje Blagovič. Sledil bo prikaz neapelske tradicije petja in plesa z bobnom v izvedbah skupine L'Intrecciata. Kulturno društvo L'Intrecciata skrbi za vrednotenje in ohranjanje italijanske glasbene in plesne zakladnice. Starejši nositelji folklorne tradicije so sprejeli vabilo vodje skupine Gabriela D'Ajella Caracciola, da nastopijo pred širšo publiko kot pristni pričevalci izrazov ljudske kulture neapelskega

območja. Festival se bo končal 2. decembra s sugestivnim večerom španske glasbe. Znana katalonska pevka Rosa Zaragoza bo predstavila glasbeni projekt "Sefarad Al-Andalus – Tri kulture za mir", program sefardskih in andaluzijskih pesmi, ki jih pevka izvaja v katalonskem, kastiljskem in arabskem jeziku kot prikaz atmosfere srednjeveške Španije, ki je bila svetel primer povezovanja med Evropo, Afriko in Vzhodom. Za bolj neposreden stik z ljudskimi tradicijami, ki jih festival predstavlja, bodo program obogatili tudi nekatere delavnice: v petek, 1. decembra, se bodo

otročkem koticu knjižnice. Pravljico Kako je krtek klatil luno bo pripovedovala Martina Humar.

Darovi

Za misijonarja Ernesta Saksido darujeta gospa Elvira 10,00 evrov in N.N. iz Boršta 10,00 evrov.

Ob izgubi drage tete

HELENE PETRONI

izreka iskreno sožalje

sodelavcu Petru

UREDNIŠTVO
NOVEGA GLASA

Ob izgubi naše drage

HELENE PETRONI

se iskreno zahvaljujemo

g. msgr. Vončini in g. msgr. Gerdolu
ter vsem, ki so z nami sočustvovali.

SVOJCI

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na

tradicionalno jesensko zborovsko revijo
PESEM JESENIki bo v nedeljo, **26. novembra 2006, ob 16. uri**
v občinskem gledališču France Prešeren v Boljuncu.DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV
in KROŽEK ZA DRUŽBENA VPRAŠANJA VIRGIL ŠČEK

vabita na debatni večer

**NUJNOST IN UPRAVIČENOST
ZAJAMČENEGA ZASTOPSTVA**

ob izidu knjige odv. Andreja Berdona La rappresentanza politica degli Sloveni in Italia v nizu "belih priročnikov" Krožka Virgil Šček. Po pozdravu predsednikov obeh društev, Sergija Pahorja in Rafka Dolharja, bo spregovoril avtor. Večer bo vodil urednik "belih priročnikov" Ivo Jevnikar.

Ponedeljek, 27. novembra 2006, ob 20.30
Peterlinova dvorana, ul. Donizetti 3 v Trstu

TRŽAŠKA KNJIGARNA in GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

vabita na predstavitve

**KNJIŽNE ZBIRKE GORIŠKE
MOHORJEVE DRUŽBE ZA LETO 2007**

v četrtek, **30. novembra 2006, ob 18. uri**
Tržaška knjigarna, ul. Sv. Frančiška 20, Trst

Mediterraneo Folk Club Festival Okna Mediterana

Društvo Mediterraneo Folk Club bo tudi letos združilo različne etnične skupnosti pri sredozemsko obarvanih glasbenih potovanjih vsakoletnega festivala Okna Mediterana. S sodelovanjem slovenskega stalnega gledališča, Doma Glasbe, Grške in srbsko pravoslavne skupnosti iz Trsta bo zaživila do prvih dni decembra vrsta zanimivih koncertov in drugih

dogodkov za spoznavanje ljudskih kultur. Festival se je pričel v soboto v Domu Glasbe z zvoki harmonike in petjem ljudske tradicije iz

Mark, v sredo pa so bili na sporedu ljubezenski spevi iz Sandžaka v izvedbah srbskega pevača in glasbenika Redžepa Mečedovića. V dvorani Kulturnega doma v Trstu bodo v naslednjih dneh zaživeli trije veliki dogodki: v torek, 28. novembra, bo publika lahko potovala po zgodovini rebetika z grško vokalnoinstrumentalno skupino Pergamos Project. Pesmi rebetika predstavljajo

Romi, mi in naša strpnost

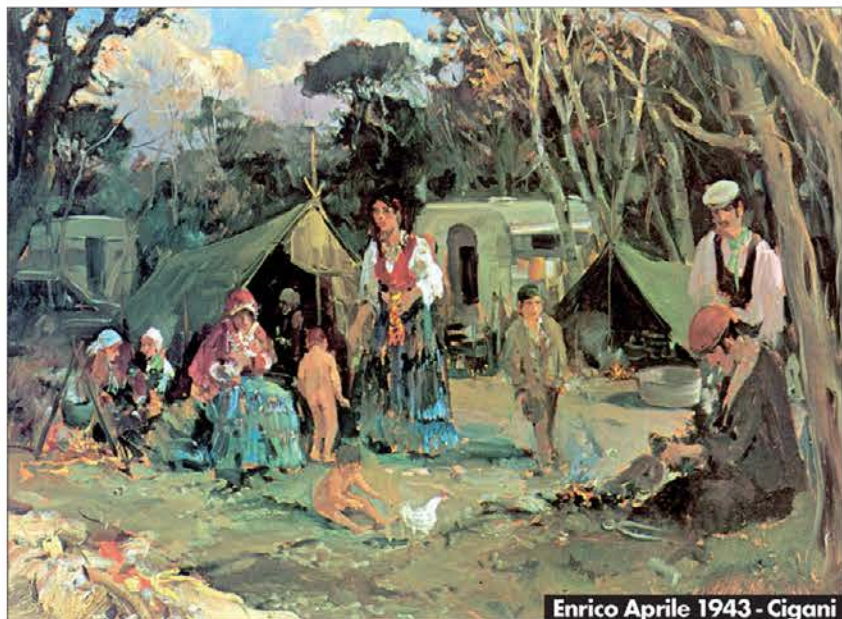
Joj, kam bi del?

Teško je človeku, ko nosi breme in ne ve, kam bi ga odložil, še veliko težje pa je človeku tedaj, ko to gromozansko breme ni predmet, temveč človek. Nekako to se v teh dneh dogaja v Sloveniji s skupino Romov, ki so po protestih krajanov vasi Ambrus pristali v zasilnem zbirnem centru v Postojni. Kam pa sedaj z njimi?

Kritike in napadi na račun sedanje in prejšnje vlade so na dnevnem redu, napetosti med tistimi, ki zagovarjajo ravnanje vlade, in med tistimi, ki pravijo, da je bila skoraj prisilna selitev Romov huda kršitev osnovnih človekovih pravic, pa ni videti konca. Debata je žal kmalu prekoračila tudi državne meje, evropski tisk poroča o pojavljanju rasizma v Sloveniji, ponekod po Evropi, kot recimo v Celovcu, so že potekale manifestacije v obrambo Romov v Sloveniji. Vesti o dogodku, ki se širijo v sosednje države, so večkrat enostransko pretirane, dejstva in besede pa močno škodijo mednarodnemu ugledu Slovenije.

Kje pa tiči sedaj krivda za dogajanje, ki je ušlo iz rok krajevnim in državnim oblastem? Problem vsekakor ni nastal iz dneva v dan, sploh ni izključno slovenski problem, krivec pa, kot skoraj pri vsaki pravdi, ni samo eden. Rome in njihov način življenja

poznamo pravzaprav vsi, vsi smo se z njimi marsikdaj srečali in skušali v sebi zatreti tisti občutek nelagodja, za katerega smo se bali, da je že zameetek rasizma. Pravzaprav se spominjam, da so Romi pred leti s prikolicami in bivalniki taborili nekeje med Opčinami in Prosekom. Prihajali so vsako leto sredi avgusta, na Opči-

Enrico Aprile 1943 - Cigani

nah jih je bilo polno, predvsem žensk, ki so se ponujale, da ti z dlani preberejo usodo. Če si jih zavrnil, so postale jezikave, za teboj so letele kletvice, če si pa pri-

stal in plačal, se je pred teboj razgrnila rožnata usoda. In ko se mi je mudilo, je bilo še posebno težko, saj so me ženske in otroci vleklili za obleko in stalno nekaj moledovali. Za mojo svobodo do miru in zasebnosti se seveda niso zmenili. Potem je tu in tam po kraških vaseh izginila kaka malenkost, skupine Romov so se peš potikale po Krasu, na zahtevo krajanov pa je zgornjska občina, ki je bila lastnica zemljišča, Romom končno izdala odločbo, po kateri so morali v treh dneh pospraviti svojo kramo in odpoto-

upam pa, da boljši usodi naproti. Predvsem za otroke upam, da jim je država pomagala, da so se enakopravno vključili v družbo in sprejeli nase, v dobrem in slabem, ugodnosti in bremena, ki jih je človeku, na poti evolucije, prinesel socialni pakt. Priznam pa, da se mi ni tožilo po njih in da sem si, podobno kot ostali krajanje, močno oddahnila, ko je iz naših krajev odpeljala zadnja prikolica.

Sama imam nekatere stvari pri Romih rada: najprej glasbo seveda, ki je veliko vplivala na razvoj

evropske, balkanske, pa tudi slovenske narodne in lahke glasbe. Romске kuhinje sama ne maram, saj sem vegetarijanka, zato pa imam rajši njihovo ljubezen do svobode in nomadskiega duha. Kdo izmed nas namreč ni nikoli sanjal, da bi zapregel konja in odšel neznano kam? Jaz še posebej, saj mi je najlepše zunaj v naravi; menda se ni še nikoli v mojem življenju zgodilo, da bi soboto ali nedeljo preživela doma.

So pa stvari, ki jih pri Romih ne maram, tudi tedaj, ko skušam sama sebe prepričati, da je treba biti strpen do tistih, ki so drugačni. Spominjam se, kako se mi je

njihov način življenja uprl že pred dolgo leti, ko sem prvič potovala po Dolenjski. Njihova neurejena naselja, odpadki, umazanija in ti nesrečni otroci in psi, ki so nemočni tavalj po vaseh. Vse to je bilo tako drugačno, tako žalostno, v nasprotju z lepo, mirno, urejeno in sanjavo dolenjsko pokrajino. Popolnoma drugačen je bil moj občutek, ko sem se na raziskovalnem taboru spoznala in sobivala z Romi, ki so živeli v Prekmurju. Čeprav se nikakor nisom odrekli svoji kulturi, so se tu Romi vživeli v družbo, postali so del prekmurskega vsakdana, in kar je najlepše, obogatili so drug drugega: Romi so dobili hiše, delo, stanovanja, začeli so hoditi v šolo in plačevati tiste preklete davke, ki jih vsi plačujemo, Prekmurci pa so v njihovi kulturi, v njihovi glasbi in v njihovih navadah našli čarobni navdih, ki je obogatil njihove kraje in pripomogel, da je Prekmurje postalo tisti del Slovenije, ki skriva v sebi neizpeto moč pravljice.

Da, in to je tudi prava pot. Romi bi morali, kljub temu da želijo ohraniti svojo kulturo in del svojih navad, najti pot do integracije. V začetku je to seveda težko, neizbežno je, da bo prišlo do konfliktov ter da se bodo tako Romi kot krajanje čutili prizadete. Morda bodo morali eni in drugi tudi marsikaj potrpeti, toda s pomočjo države, ki je dejansko tudi pokazala, da si prizadeva za rešitev romskega vprašanja in je letos romski etnični skupnosti namenila kar 776,8 milijona tolarjev, bosta na koncu zmagali

strpnost in sožitje.

Ja, konec koncev smo morali družbeno pravila sprejeti tudi mi, civili, kot nam pravijo Romi. Vsi preklinjamo in godrnjamo, ko plačujemo davke, vsi otroci tega sveta bi radi zrasli brez šole, vsi odrasli pa bi radi živeli brez dela. In kdo izmed nas ne sanja, da bi našel košček zemlje, tam nekeje na Pokljuki ali na Obali in si tam, ne da bi sploh vprašal, čigava je ta zemlja, ne da bi plačeval davke in elektriko in vodovod, postavil lično brunarico in živel in užival? Po drugi strani pa naj me nihče ne prepričuje, da je popotniku lepo in prijetno, ko ob robu naselja naleti na barake in smeti ter na otroke, ki lačni in prepuščeni samim sebi prosijo za kak priboljšek. Nihče naj me ne prepričuje, da je lepo, če živiš v mrazu in ne veš, kako bi se ogrel, nimaš službe in otrokom se kruha ne moreš kupiti, kaj šele da bi se umil in spoznal, kaj pomeni topel in udoben dom. Naj me nihče ne prepričuje, da je nekaterim dovoljeno krasti, ker ljudsko izročilo pripoveduje, kako je cigan Jezusu izdri žebelj, ko je umiral na križu in mu tako s krajo olajšal trpljenje. Vsa izmed nas bi lahko kradel, ko si nečesa želi, pa nima denarja. In vendarle smo vsi razumeli, da tega ne smemo, ker smo ljudje socialna bitja in moramo živeti tako, da sočloveku prizadenemo čim manj škode. Lojalni do soljudi pa moramo biti ne glede na to, kdo smo, kakšna so naša osebna nagnjenja in kakšna je naša kultura.

Suzi Pertot

Nič kaj spodbudni podatki, ki veliko povedo o mladih in nas samih

Mladi zavestno iščejo sprostitev in zabavo v alkoholu

V Sloveniji je podobno kot drugod po Evropi opazen trend, da gre vse več mladih zvečer ali v nočnem času ven z zavestnim namenom, da se napijejo ali da uporabijo prepovedane droge za boljše počutje in večjo sproščenost. Trendi kažejo tudi, da mladi vedno več tvegajo in vedno bolj tvegano pijejo alkohol. To je zelo zaskrbljujoče, meni Matej Košir z Urada za droge. Pravi, da bo treba v prihodnje temu področju nameniti več pozornosti. Zato sta Urad za droge pri ministrstvu za zdravje in Lokalna akcijska skupina (LAS) za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj za temo 9. nacionalne konference lokalnih akcijskih skupin, ki je potekala na Brdu pri Kranju, izbrala preprečevanje in zmanjševanje uporabe alkohola in tobaka. V zadnjih nekaj letih so lokalni aktivisti pozornost namenjali zlasti prepovedanim drogam, medtem ko so temo alkohola in tobaka kar nekoliko zanemarili, je povedal Košir.

V moderni družbi, ki je usmerjena v dobiček, je delovni dan vse daljši, prosti čas posameznika pa je omejen na večer in noč. Poleg tega velik del mlajše populacije živi pri starših in tako nima stroškov s hrano in bivanjem, dohodki pa ji ostajajo za zabavo in nočno pohajkovanje. V zadnjem desetletju se je zato po vsem

svetu število različnih incidentov v nočnem času zelo povečalo.

"Tema alkohola in tobaka med mladimi je tako kar kličala po tem, da tudi nanjo organiziramo konferenco," je pojasnil Košir. Zbrali so najboljše slovenske strokovnjake na tem področju, ki so lokalnim aktivistom, laikom, občinskim uradnikom in politikom povedali, kaj je na tem področju aktualnega, kakšni so trendi in v katere programe oziroma aktivnosti se splečati vlagati lokalna sredstva. Preventivni programi, ki so zdaj usmerjeni v preventivo v šolah, vrtcih in v lokalni skupnosti, se morajo vse bolj osredotočiti tudi v preventivo v prostem času mladih in njihovem nočnem življenju. "Tam

tako povzroča hudo odvisnost, pa tudi s socialnega vidika je zelo problematičen. Strategija oziroma politika preprečevanja uporabe drog v nočnem življenju mladih je še v začetnih fazah. Ker problemi, povezani s ponočevanjem, v zadnjih letih strmo naraščajo, bo slej ko prej treba pripraviti celovito strategijo ali akcijski načrt ukrepanja na tem področju z namenom zmanjšati tvegano obnašanje mladih v nočnih klubih in diskotekah ter drugih gostinskih lokalih oziroma v nočnem življenju nasploh, meni Košir.

Simon Strgar iz Centra za odvisnosti Kranj je ob tem opozoril na nevarnosti novega zakona o varstvu javnega reda in miru, ki opredeljuje, da osebam, mlajšim od 16 let, med 24. in 5. uro zjutraj ni dovoljen vstop in zadrževanje v gostinskih obratih. Postavlja se vprašanje, kam se bodo podali mladi po polnoči. Iz lokala, kjer so pod nadzorom starejših, se najverjetneje ne bodo umaknili domov, temveč v parke, kjer nadzora ni, je prepričan Strgar.

Mladim ne smemo preprečevati nočne zabave, lahko pa jim z različnimi ukrepi omogočimo predvsem varnejše okolje za zabavo. Z informiranjem in ozaveščanjem jih lahko spodbujamo, da to počnejo bistveno varneje in manj tvegano, kot to počnejo zdaj. Ker mladi svoje zdravje v veliki večini zelo cenijo in ga postavljajo pred zabavo, obstajajo dobri temelji za učinkovito preventivno delo, zaključuje Košir.

STA

Pesnik Iztok Osojnik med Benečani

Projekt Koderjana - Postaja Topolove

Slovenski pesnik Iztok Osojnik je bil prvi gost nove pobude, povezane s Postajo Topolove.

To je Projekt Koderjana, poimenovan po potoku, ki teče pod vasio Topolovo (Nediške doline), kjer vsako leto poteka ena najpomembnejših kulturnih pobud v deželi in je res karizmatična.

V sklopu manifestacije že dosti let obstaja pesniški kotiček, imenovan Glasovi iz čakalnice, ki ga vodi Michele Obit. Projekt Koderjana organizirata Društvo Topolovo in Kulturno društvo Ivan Trinko iz Čedad. Z njim želita dati pesniku, ki se po navadi zadrži v vasi le za kra-

tek čas, možnost, da "prejme" sugestije vasi in njenih ljudi -

tako, kot se dogaja za druge umetniške vrste na Postaji - in jih potem "umesti" v svoj poseg. Vsako leto bodo torej organizatorji izbrali pesnika - v tej prvi fazi iz slovenskega prostora - in ga bodo jeseni povabili v eno

izmed hiš za počitnice v Topolovo. Od pesnika bodo zahtevali spis, ki bo objavljen v elegantni brošuri z omejenim številom izvodov in bo predstavljen v naslednji izdaji Postaje.

Iztok Osojnik, rojen leta 1951 v Ljubljani, je pesnik, pisatelj, esejist, prevajalec, slikar, turistični vodnik, alpinist. Izdal je več pesniških zbirk, njegove pesmi in eseje so bili prevedeni in objavljeni v 18 tujih jezikih, dobil je več nagrad (med temi italijansko nagrado Julijske krajine za poezijo 2001). Do oktobra 2004 je bil direktor uglednega Mednarodnega literarnega srečanja Vilenica. Zdaj vodi mednarodno pesniško prevajalsko delavnico Zlati čoln in koordinira ameriško Blejsko poletno literarno rezidenco Vermont kolidža iz ZDA.

Osojnik je bil gost v Topolovem od 13. do 19. novembra. Srečanje z avtorjem je bilo v četrtek, 16. novembra, v občinski dvorani v Grmeku.

KRŠKA ŠKOFIJA Dvojezična izdaja

Izšla pesmarica in molitvenik Gloria

Pri Slovenskem dušnopastirskem uradu krške škofije je pred kratkim izšla publikacija z naslovom Gloria. Gre za knjigo, ki zaobjema tako besedno bogoslužje, molitvenik, pesmarico liturgičnih pesmi kot tudi katekizem v slovenskem in nemškem jeziku. Knjigo so v nedeljo, 19. oktobra, predstavili v farni cerkvi v Dobri vasi, in sicer med slovesno sveto mašo, ki jo je vodil krški škof Alois Schwarz. Knjiga naj bi v južnokoroških farah nadomestila obe enojezični knjigi "Slavimo gospoda" in "Gotteslob". Pri nastanku knjige so sodelovali

Jože Ropitz, Jože Marketz, Klaus Einspieler in Peter Hribernik. Knjiga obsega 1400 strani, zbra-

nih pa je nad 800 liturgičnih pesmi in molitev, ki ponujajo vpogled na dvojezično liturgično prakso v cerkvah južne Koroške. Poleg tega, pa naj bi po mnenju avtorjev knjige, knjiga prispevala kot pripomoček pri načrtovanju dvojezičnega bogoslužja, saj bodo verniki na tak način lažje sledili in sodelovali pri dvojezičnih mašah.

Strategija za dvig rodnosti v Sloveniji

Zaplet z romsko družino in povolilni spori v Izoli odmevajo v javnosti

V Sloveniji so v prejšnjih dneh predstavniki vlade in organi nekaterih lokalnih oblasti mrzlično iskali območja, kjer bi naselili romsko družino Strojano, ki je morala zapustiti prejšnje prebivališče v občini Ivančna Gorica na Dolenjskem. Zapleti s to družino trajajo že dalj časa in se ves čas poglobljajo. Stranke in sredstva obveščanja so zadevo močno dramatizirali in spolitizirali, tako da se je vanjo vključil tudi Thomas Hamarberg, evropski komisar za človekove pravice. Po obisku in pogovorih v Sloveniji je menil, "da je povsem nesprejemljivo, da večinsko prebivalstvo manjšino prisili v selitev. Pravice romske družine Strojano so bile kršene, krivdo za nastalo situacijo oz. krivdo, da so stvari sploh prišle tako daleč, nosijo vse vpletene strani, tako vlada, romska družina kot lokalna skupnost v Ivančni Gorici."

Vlada se je znašla v stanju skoraj izrednih razmer, ko jo opozicijske stranke, najbolj LDS, obsojajo, da omenjeni romski družini ni sposobna zagotoviti novega prebivališča, prebivalstvo Ivančne Gorice in drugih krajev na Dolenjskem, ki članov družine Strojano nočejo sprejeti za sosede, pa pomiriti. V Ljubljani je skupina državljanih protestirala zoper vlado in jo obtožila, da krši človekove pravice majhne etnične skupnosti (Romov),

na Dolenjskem pa prebivalci noč in dan stražijo ceste in naselja, da jih oblasti ne bi presenetele s priselitvijo družine, ki začasno živi v nekdanjem begunskem centru v Postojni. V vzdušju skrajne napetosti, političnih obrekovanj in najrazličnejših izmišljotin in napovedi, je premier Janez Janša opozoril, "da so izredna politiziranja, velika medijska pozornost in internacionalizacija dogodkov iz Ambrusa, rešitev tega primera prej oddaljili kot približali." Obravnavani romski družini bo zagotovo treba preskrbeti varno prebivališče, kar pa bo sila težavno. Treba je namreč upoštevati, kar je v svoji kolumni v časniku Dnevnik zapisal teolog in publicist Ivan J. Štuhec, "da družina Strojano ni običajna romska družina. Zaznamovana je s kriminalom in mamili. Tudi drugi Romi jih prav zaradi tega ne marajo." Vlada bo k večji integraciji Romov v slovensko državo in družbo poskušala prispevati tudi z bližnjim sprejemom krovnega zakona o statusu te etnične skupnosti. S predlogom zakona so seznanili tudi Thomasa Hamarberga, evropskega komisarja za človekove pravice, med že omenjenim obiskom v Sloveniji. Do dogodkov, kakršne lahko povzroči val fanatizma in strasti, je prišlo v Izoli, kjer se je gibanje Izola je naša pritožilo zoper sporočilo občinske volilne komisije,

da je bila za županjo izvoljena oz. potrjena Breda Pečan, kandidatka stranke Socialnih demokratov. Zmagala naj bi z dvema glasovoma večine. Omenjeno Gibanje zatrjuje, da so se na voliščih in pri šteju glasov dogajale goljufije, zaradi česar zahteva, da se za novega župana razglasi nosilec liste Izola je naša, srčni kirurg dr. Tomislav Klokočevnik. Kako in kdaj se bo zadeva z izvolitvijo župana razpletla, ni mogoče napovedati, očitno pa bo sploh trajala dalj časa. Nobena od prizadetih strani pa ni mogla utišati svojih somišljenikov oz. pristašev, ki so v Izoli razobesili velike lepake z žaljivkami, v zgradbo, kjer ima sedež stranka Socialnih demokratov (njen predsednik Borut Pahor je Breda Pečan ves čas podpiral in jo branil pred očitki, da kot županja ni bila uspešna) pa so celo vrgli dve steklenici z vnetljivo tekočino. Predsednik vlade Janez Janša je tudi v tem primeru volilna tabo- raz pozval k pomiritvi in ju povabil, naj zaupata pristojnim organom pravne države, ki bodo zanesljivo ugotovili, kdo je bil dejansko izvoljen za župana Izole.

V tedniku Družina objavljena poročila o premoženju in sredstvih slovenskih škofij Minister za delo, družino in socialne zadeve Janez Drobnič je predstavil strategijo za dvig rodnosti v Sloveniji. V dokumentu

je poudarjeno, "da Slovenke rodijo v povprečju 1,26 otroka, da bi se naš narod po naravni poti obnavljal, pa bi morale roditi povprečno 2,1 otroka. Splavnost je prevelika, poleg tega se je starost žensk, ki rodijo prvega otroka, zvišala na dobrih sedemindvajset let. Rojevanje otrok se vse bolj prepušča zasebnosti in se ne poudarja, da je to tudi naša skupna odgovornost. Po prepričanju ministra Drobniča je treba vsako rojstvo otroka jemati kot družbeno in državno zadevo.

V novi številki slovenskega katoliškega tednika Družina pa so prvič doslej objavljena poročila o materialnem stanju in gospodarjenju s cerkvenim premoženjem v škofijah. Takoj je moč ugotoviti, da ne gre za velikansko premoženje, o katerem neprestano pišejo nekateri mediji. Večina cerkvenih dejavnosti ni takšnih, da bi prinašale denar; nasprotno, za svoje nemoteno delovanje ga nujno potrebujejo. Zelo pomemben vir premoženja so darovi vernikov. To velja še posebej za koprsko škofijo, ki drugih prihodkov skoraj nima. Večino sredstev škofije namenjajo za pastoralne dejavnosti, vzgojo, izobraževanje ter za vzdrževanje škofijske uprave in drugih nujnih služb. Z denarjem, ki ga imajo škofije na voljo, delajo veliko dobrega.

Marijan Drobež

Kratke

V Ajdovščini že prva seja novega občinskega sveta

V Ajdovščini so se morda prvi na Primorskem sestali na umestitveni seji župan Marjan Poljšak in občinske svetnice oz. svetniki, izvoljeni v prvem krogu lokalnih volitev v Sloveniji, 22. oktobra. Za funkcijo župana je na volitvah kandidiralo sedem predstavnikov raznih političnih strank, gibanj ali list, pri čemer je bil najbolj uspešen Marjan Poljšak iz Narodne stranke dela, ki je bil tudi njen ustanovitelj in jo še zmerom vodi. Prejel je 4.339 glasov oz. 50,35 odstotka glasov tistih, ki so glasovali. Po uspehu mu je sledil Aleksander Lemut, ki je dobil 1172 glasov, kar je pomenilo 13,60 glasov udeležencev volitev.

Novi župan je že sestavil koalicijo, ki mu bo pomagala upravljati občino Ajdovščino. Župan Marjan Poljšak je oblikoval koalicijo, ki jo sestavljajo svetniki iz vrst Socialnih demokratov, Nove Slovenije, krščanske in ljudske stranke, Liste obrti in podjetništva, Narodne stranke dela, Slovenske ljudske stranke, Liste srce - Lista za mlade, šport in razvoj in iz Desusa. V koaliciji je 16 svetnikov in ima torej v 26-članskem občinskem svetu večino. Nova podžupana naj bi bila Igor Česnik iz Slovenske ljudske stranke in Borut Koloini iz stranke Socialnih demokratov.

Črtomir Špacapan bo še naprej deloval v politiki Črtomir Špacapan, ki ga je na volitvah za župana mestne občine Nova Gorica s skoraj 58 odstotki prejetih glasov premagal Mirko Brulc, vsaj v javnih izjavah in komentarjih ni bil tako malodušen in razočaran kot na predzadnjih lokalnih volitvah, ko ga je Brulc prvič premagal. Tedaj je izjavljal, da se bo zaradi poraza umaknil iz politike in se morda celo izselil iz Nove Gorice. Tokrat pa je Črtomir Špacapan mirno in odgovorno priznal volilni poraz ter ob tem poudaril, da se kljub temu ne bo umaknil iz politike. Ostal bo na položaju direktorja regijske razvojne agencije. Ker ni kandidiral za svetnika v mestnem svetu mestne občine Nova Gorica, ga tudi v tem organu ne bo več. Poraženi tekmelec za župansko mesto v Novi Gorici je v pogovoru na TV Primorka sporočil, da se bo ob ustanovitvi pokrajine v Sloveniji, to naj bi se zgodilo čez kakšne dve leti, potegoval za funkcijo predsednika goriške pokrajine.

Črtomir Špacapan bo še naprej deloval v politiki

Izšel telefonski imenik Slovenije za leto 2007 Družbi Telekom Slovenije in Teledat kot založnik sta predstavili nov Univerzalni telefonski imenik Slovenije za leto 2007, v knjižni različici in na zgoščenki. V njem so objavljeni najnovejši podatki o več kot milijon naročnikov vseh desetih operaterjev fiksne, mobilne in drugih vrst telefonije. Podatki o vseh naročnikih, ki so dovolili objavo v imeniku, so dostopni tudi na prenovljenem imeniku na spletu, z naslovom tis. telekom in v službi informacij na številki 1188. Ob tem navajamo, da je v Sloveniji več kot sto tisoč telefonskih naročnikov, ki svoje številke niso dovolili objaviti. Imenik v knjižni obliki je na voljo na poštah kot knjižni komplet, ki vsebuje šest knjig s seznamom telefonskih naročnikov na posameznih območjih v državi. Dodane so t.i. rumene strani, ki vsebujejo podrobnejše podatke o naročnikih in o njihovih dejavnostih. Na voljo pa so tudi knjige naročnikov za posamezne področne kode oz. območja. Primorska npr. je uvrščena v kodo št. 05. Celoten komplet šestih knjig s seznamom telefonskih naročnikov fiksne, mobilne in drugih vrst telefonije v Sloveniji stane 3.800 tolarjev oz. 15,86 evrov; knjiga naročnikov za posamezne kode (območja) stane 1.800 tolarjev ali 7,51 evrov; seznam telefonskih naročnikov na zgoščenki pa velja 3.800 tolarjev oz. 15,86 evrov. Novi telefonski imeniki ohranjajo raznolikost in aktualnost tudi zaradi tega, ker je v njih objavljeno veliko število koristnih informacij, napotkov in navodil z najrazličnejših področij. Tako so objavljeni sezname turistično-informativnih centrov, muzejev in gledališč, pomembnejših praznikov in tudi podatki o zavetiščih za živali v Sloveniji. Univerzalni telefonski imenik Slovenije za leto 2007 je dosegljiv tudi na prenovljeni spletni strani <http://tis.telekom.si>, ki ima več kot 61.000 registriranih uporabnikov in ima vsaj štiri milijone obiskov na mesec.

Izšel telefonski imenik Slovenije za leto 2007

Novi znak, ki bo odslej predstavljala Slovenijo v svetu V Sloveniji so že večkrat po osamosvojitvi poizkušali oblikovati slogan in logotip države, da bi bila dovolj prepoznavna v svetu. Zdaj jim je morda uspelo. Na natečaj, ki ga je razpisala vlada, je prispelo kar 250 predlogov za slogan in 120 predlogov za novi logotip Slovenije. V skupni simbol, nekakšno prepoznavno znamko, so združeni Triglav, lipov list in srce. Del celote je napis "Slovenijo čutim (I feel Slovenia)". Slovenija je sedaj edina država na svetu, ki ima v svojem imenu besedo LOVE (ljubezen). Izbrani slogan je delo agencije Nuit, avtor logotipa pa Studio Loks Borisa Balanta in Lene Pislak-Balant. Pričakujejo, da bosta novi slogan in logotip postala stalnica na slovenskih izdelkih, reklamah in v turistični dejavnosti. Menda naj bi nova znaka poleti na svoji čepici že nosil predsednik vlade Janez Janša.

Novi znak, ki bo odslej predstavljala Slovenijo v svetu V Sloveniji so že večkrat po osamosvojitvi poizkušali oblikovati slogan in logotip države, da bi bila dovolj prepoznavna v svetu. Zdaj jim je morda uspelo. Na natečaj, ki ga je razpisala vlada, je prispelo kar 250 predlogov za slogan in 120 predlogov za novi logotip Slovenije. V skupni simbol, nekakšno prepoznavno znamko, so združeni Triglav, lipov list in srce. Del celote je napis "Slovenijo čutim (I feel Slovenia)". Slovenija je sedaj edina država na svetu, ki ima v svojem imenu besedo LOVE (ljubezen). Izbrani slogan je delo agencije Nuit, avtor logotipa pa Studio Loks Borisa Balanta in Lene Pislak-Balant. Pričakujejo, da bosta novi slogan in logotip postala stalnica na slovenskih izdelkih, reklamah in v turistični dejavnosti. Menda naj bi nova znaka poleti na svoji čepici že nosil predsednik vlade Janez Janša.

Novi znak, ki bo odslej predstavljala Slovenijo v svetu

Sadovi gospodarskega in družbenega razvoja Slovenije V obdobju samostojne države občutno povečanje blaginje Statistični urad Slovenije je objavil več zanimivih in aktualnih podatkov o razmerjih med gospodarskim in družbenim razvojem države ter naraščanjem življenjske ravni oz. blaginje prebivalstva. Ugotavljajo, da se je slovenski bruto domači proizvod v petnajstih letih po osamosvojitvi države realno povečal za 56 odstotkov, Slovenija pa je doseganje povprečne razvitosti EU povečala z 68 odstotkov na okoli 80 odstotkov. Po razvitosti je sedaj na

Evropska komisija povečala količino kovancev nove valute

Kampanja za pripravljenost v Sloveniji na uvedbo evra

Slovenska vlada in centralna banka (Banka Slovenija) izvajata oglaševalno kampanjo v tiskanih in elektronskih občilih za dobro seznanitev prebivalstva z uvedbo evra, skupne evropske valute, 1. januarja leta 2007. Kampanja z naslovom Že računate na evro, ima tri ključna sporočila. Državljanom sporoča, da bodo najmanj težav imeli, če bodo gotovino naložili v banko, ta pa jim bo tolarje brezplačno pretvorila v skupno evropsko valuto. Vlada in Banka Slovenije potem opozarjata, da kovanci evra niso malovredni ali cenen drobiž, pač pa so pomembni in vredni. Z omenjeno kampanjo želijo državljane tudi opozoriti, da zamenjava valute ne bo smela povzročiti višjih cen, potrošniki pa naj v vsakem primeru bodo tisti, ki bodo kaznovali more-

bitne neupravičene podražitve. Statistični urad EU, imenovan

novimi članicami povezave najbolj zadovoljna zaradi prevzema

Evrobarometer, je ugotovil, da je javnost v Sloveniji med vsemi

evropske denarne enote. Delež zadovoljnih anketirancev se je v

zadnjem času povzpел od 64 na 72 odstotkov prebivalstva, delež nezadovoljnih pa znižal s 30 na 24 odstotkov.

Evropska komisija je v svojem četrtm poročilu o uvedbi evra v Sloveniji pohvalila priprave na omenjeni ukrep, kar še zlasti velja za menjavo gotovine. Izdelan je že podroben načrt dobave kovancev in bankovcev. Število sveznjev kovancev evra, ki bodo našim porabnikom na voljo že od 15. decembra dalje, bo povečano od 150.000 na 450.000. Trgovci bodo že dva tedna prej dobili 150.000 kompletov kovancev za začetne potrebe. Nadalje napovedujejo še 100.000 kolekcij evrskega drobiža s slovensko stranjo za zbiralce. Evropska komisija je v svojem novem poročilu opozorila Slovenijo na nujnost sklenitve sporazuma med potrošniškimi in trgovskimi organizacijami, s katerim bi slednje zagotovile, da bo menjava denarja potekala pošteno, predhodnega obdobja pa ne bodo izkoriščale za prikrito podražitve.

M.

Sadovi gospodarskega in družbenega razvoja Slovenije

V obdobju samostojne države občutno povečanje blaginje

Statistični urad Slovenije je objavil več zanimivih in aktualnih podatkov o razmerjih med gospodarskim in družbenim razvojem države ter naraščanjem življenjske ravni oz. blaginje prebivalstva. Ugotavljajo, da se je slovenski bruto domači proizvod v petnajstih letih po osamosvojitvi države realno povečal za 56 odstotkov, Slovenija pa je doseganje povprečne razvitosti EU povečala z 68 odstotkov na okoli 80 odstotkov. Po razvitosti je sedaj na

šestnajstem mestu med petindvajsetimi državami članicami evropske povezave. Približno enak razvoj so dosegli Ciper, Grčija, Španija in Portugalska. Najbolj občutno se je v preteklih petnajstih letih zmanjšala inflacija, ki je bila v začetku devetdesetih let kar trištevilična, potem pa se je začela zmanjševati in sedaj znaša okoli slabe tri odstotke. Za ponazoritev dosežene blaginje v državnem statističnem uradu navajajo, da imajo skoraj vsa slo-

venska gospodinjstva pralni stroj, barvni televizor in hladilnik, več kot 80% jih ima zamrzovalno skrinjo, skoraj toliko kot avto, približno 40% pa pomivalni stroj. Slednjega je pred petnajstimi leti imelo samo 11 odstotkov gospodinjstev. V letu 2005 je bilo registriranih za 58 odstotkov več avtomobilov kot v letu 1991.

Med neugodne posledice sicer hitrega razvoja Slovenije sodi znižanje števila rojstev, razmeroma visoko število brezposel-

nih ljudi in večanje socialnih razlik, ki jih država bodisi zaradi pomanjkanja politične volje ali pa premalo učinkovitih predpisov ne more obvladovati. Iz omenjene raziskave statističnega urada povzemamo še podatek, da je povprečni Slovenec star približno 41 let. Vsaj srednjo šolo ima okoli 70 odstotkov prebivalcev. In še naslednje zanimive podrobnosti: tisti s povprečno plačo morajo za kg kruha delati 23 minut, za liter mleka osem minut in za kilogram sladkorja 12 minut. Za barvni televizor je v Sloveniji treba delati 61 ur in 47 minut, za avtomobil znamke Renault Clio, kakršne izdelujejo v Novem mestu, pa 2634 ur in enajst minut.

M.

Na Brjah na Vipavskem so postavili ploščo Simonu Gregorčiču "Gregorčiča morajo ceniti tudi italijanski sosedje!"

Na Martinovo je bilo na Brjah slavje, odkrili so spominsko ploščo Simonu Gregorčiču na Čebronovi hiši, kamor se je bila poročila pesnikova sestra, pri njej je goriški slavček tudi več časa stanoval. Objavljamo slavnostni govor našega urednika Jurija Paljka.

Spoštovane Brejke in Brejci, prijateljice in prijatelji goriškega slavčka, kot Primorci in tudi pretežna večina Slovencev radi nazivamo Simona Gregorčiča, pesnika, duhovnika, ki je s svojo milino v pesmih očaral mnoge in, vsaj upam, da bo tako, bo nagovarjal tudi prihodnje mlade rodove. Pozdravljeni vsi, ki ste se zbrali na ta lepi, sončni, bujno in našim veseljem napolnjeni dan, da bi prisostvovali odkritju spominske plošče pesniku in duhovniku, čigar 100-letnice smrti se letos spominjamo!

Že takoj v začetku bi vam rad iskreno in iz srca čestital, da ste se kot vaša skupnost, ki je gostila goriškega slavčka, ne nazadnje je tu tudi živel in pesnil na Brjah, spomnili njegove 100-letnice in se odločili, da postavite trajni pomnik vsem nam in prihodnjim rodovom, da je tu živel človek, ki je globoko zaznamoval še posebej nas Primorce, a tudi ves slovenski narod!

Kaj lahko novega povemo o Simonu Gregorčiču, kar še letos ni bilo povedanega? Saj se kar vrstijo proslave njemu v čast, recitaciji njegovih poezij, študijski dnevi o njegovem delu in njegovem življenju, postavljanja spomenikov in obeležij, mimogrede: prav danes se v Kobaridu in na Vrsnem zaključuje strokovni posvet slavistov o njem in njegovem delu. V Gorici in na Gradišču smo našemu Gregorčiču postavili doprsna spomenika, Slovenci v Gorici smo to storili z veličastnim zborovanjem v Ljudskem vrtu sredi Gorice, kjer se bo odslej Simon Gregorčič nemo pogovarjal z italijanskimi pesniki in tako pričal, da je Gorica, v kateri je zadnja leta živel in v njej tudi umrl, tudi naša, tudi slovenska, da je Gregorčič del skupnega goriškega in širše evropskega prostora in ga zato morajo ceniti tudi naši italijanski sosedje. Zato sem vesel, da mu na Brjah postavljate spominsko obeležje, kajti ljudje smo bitja, ki ne živimo samo od kruha, ampak smo ljudje predvsem zato, ker smo duhovna bitja, ki se izražamo, se hranimo, ustvarjamo in živimo iz simbolov,

tudi takih obeležij, kot je vaše in naše na Brjah. Postavljanje spomenikov in obeležij je davna lastnost človeka, izhaja iz pradavnih časov, saj je danes obče sprejeta in veljavna resnica, da je človek postal človek v prazgodovini šele takrat, ko je pokopal prvega sočloveka, na grob položil prvi kamen, prvi spomenik, obeležje. Bitja simbolov smo in bitja besede, kot kristjan bi zraven še dodal, da smo narejeni po Božji podobi, za Boga pa je že itak v knjigi vseh knjig, v Sv. pismu, zapisano, da je Beseda. In kdo je lahko bolj človeški, bolj Bogu podoben, če ne ravno pesnik, ki živi za besedo, ki z besedo sočloveka nagovarja, ki z besedo napiše pesem, ki z vrsto pesmi ustvari pesniški opus, od katerega potem narod duhovno živi?

In kdo bolj je lahko pesnik kot naš Simon z Vrsnega, ta naš Šimen, ki se v tej naši prelepi Vipavski dolini počuti izgubljenega in si zato iz naše prelepe "dežele rajskomile" želi "nazaj v planinski raj"?

Že kot mulec, ki je z vami, drage Brejke in dragi Brejci, hodil po beli, makadamski cesti, kot ste hodili vi v bližnje Dobravlje v osnovno

šolo, sem se spraševal, kaj je bilo našemu pesniku in duhovniku tako hudega med nami Vipavci sredi tega zemeljskega raja, ki ga sam pesnik imenuje "dežela rajskomila", ker nisem mogel dometi, kako je to mogoče, da se v naši prelepi dolini nekdo ne počuti dobro.

Seveda nisem mogel razumeti,

ninski raj, pesem, ki jo poznamo vsi, najbrž ni nikogar med nami, ki je ne bi znal na pamet, z odgovorom, da ga vlečejo v hribe spomini, planine, ker je pač sin planin, a še danes mu osebno ne verjamem, da je bilo res tako, in upam, da mu tudi vi, drage Brejke in Brejci, in vsi prijatelji njegove poezije, ki ste danes tukaj zbrani,

ne verjamete.

Ni bila naša "dežela rajskomila" tista, ki je Simonu Gregorčiču zagrenila življenje, ker vemo, da smo Vipavci mehkega in odprtega srca, saj naše domove prevetri vedno znova naša nezamenljiva burja in greje toplo sredozemsko sonce. Tudi mu ne moremo verjeti zato, ker vemo, da je v bližnjem Rihemberku, sam pa bi lahko tudi rekel, da jo je napisal na Brjah, napisal torej pesem Oljki in je še danes med tamkajšnjimi ljudmi živ spomin na oljko, pod katero naj bi bil Gregorčič napisal to pesem. Dejstvo, da so Rihemberžani lan-

drugim Rihemberk, Sveti Martin. Tu tiči zanka, v katero se ujamejo mehke duše, tu je tisti vsakdanjik, v katerega se je naš Gregorčič, lirik do dna svoje mehke in občutljive duše, ujel, a morda prav zaradi tega tudi pisal.

Podobno kot vi tudi sam večkrat poromam na njegov grob na griček k Sv. Lovrencu na Libušnje pod Vrsnim, kjer je Gregorčič dočkal svoj mir, kjer je dosegel vse tisto, po čemer je vse življenje hrepenel med nami Vipavci.

Tam ne zre več v delavnico, o kateri pretresljivo govori v pesmi Človeka nikar, a prav v tej pesmi

mir, ki mu ga tudi Brje niso mogle dati, ker ga ni zmožal v sebi najti, a je prav zato pisal, da danes lahko mi iz njegove srčne krvi živimo, kot pravi v čudoviti pesmi Mojo srčno kri škropite.

Drage Brejke in Brejci, spoštovani prisotni, veliko lepega in koristnega ste letos slišali o življenju in delu našega Gregorčiča, drugi vam bodo bolj od mene razložili, zakaj velja za enega največjih pesnikov, sam pa bi rad dodal, kako je lepo, da smo danes tu in je on še vedno med nami, kako bi si lahko sicer drugače razlagal navezanost nas Primorcev na tega velikana slovenske književnosti, ko pa vem, da smo se Primorci prav njegove, njemu podobnih pesniške besede oprijeli za časa fašizma, da smo kot narod preživeli!

Kako naj si drugače razlagam dejstvo, da smo Primorci v pravičnem narodnoosvobodilnem boju poimenovali partizanske brigade po Gregorčiču, Kosovelu, Prešernu in drugih pesnikih, kot v preprostem dejstvu, da smo se oklenili njihovih in svoje pesniške besede, da smo v najhujših časih lahko preživeli!

Kako naj si drugače razložim, da so naše matere in očetje znali na pamet na desetine Gregorčičevih pesmi v času črnega fašizma, kot v preprostem dejstvu, da se je primorska in širše slovenska duša prav v njegovih stihih najlepše prepoznala?

In kako naj samemu sebi odgovorim, zakaj ob pogledu na Sočo vedno pomislim na Gregorčiča in njegovo vizijo prve svetovne vojne, ki jo je bil napovedal v pretresljivi Soči?

Kdo izmed nas, drage Brejke in Brejci, dragi Vipavci, ne pozna vsaj nekaj verzov iz njegove Soči, kdo ne ve za pesnika z Vrsnega, ki je bil prišel v našo "deželo rajskomilo", da bi vsemu slovenskemu narodu in evropski zakladnici zapustil poezije, ki so eden temeljev našega naroda?

Tega ne govorim tjavendan, saj Gregorčič v slovenski književnosti velja za tistega pesnika, ki je po Prešernu dosegel visoko raven, istočasno pa tudi nagovoril tako preprostega kot izobraženega slovenskega človeka. Pomislimo samo na dejstvo, da so njegovo knjigo poezij natisnili v 80 tisoč izvodih, ki so vsi pošli, da pri nas ni bilo doma in ne hiše, in upam, da je tudi danes ni, v kateri ne bi bilo vsaj enega izvoda njegovih poezij.

Za časa življenja je bil Gregorčič prava slovenska medijska zvezda, kot bi rekli danes, prav je, da tako tudi ostane danes, še bolj prav pa bi bilo, če bi tudi prihodnji rodovi našega naroda bili z njim tako tesno povezani, kot smo mi in kot so bili naši predniki!

Drage Brejke in Brejci, ko vam čestitam za lepo kulturno prireditev, za spominsko obeležje in spominsko sobo pesniku z Vrsnega, vam, in seveda vsem nam, tudi želim, da bi v tej na denarju in znanjem videzu ter uspehu sloneči današnji družbi ostali zvesti Gregorčiču, se pravi slovenskemu jeziku in samemu sebi.

Ob koncu samo še želja, da bi vaša roka večkrat segla po njegovih poezijah, ne samo njegovih, ampak tudi po knjigah drugih pisateljev, ki nadaljujejo Gregorčičevo poslanstvo! Vesel, da prisostvujem temu velikemu dogodku, vam čestitam in vam želim, da bi takih dogodkov v prihodnje imeli še veliko, s pesnikom pa lahko zares rečem, za Brje in za našo rodno Vipavsko, "deželo rajskomilo", da je "oj dom krasa'n, tako prostran", da je v njem za vse prostora.

Med slovesnostjo je spregovoril tudi ajdovski župan Marjan Poljšak

šolo, sem se spraševal, kaj je bilo našemu pesniku in duhovniku tako hudega med nami Vipavci sredi tega zemeljskega raja, ki ga sam pesnik imenuje "dežela rajskomila", ker nisem mogel dometi, kako je to mogoče, da se v naši prelepi dolini nekdo ne počuti dobro.

Seveda nisem mogel razumeti,

ninski raj, pesem, ki jo poznamo vsi, najbrž ni nikogar med nami, ki je ne bi znal na pamet, z odgovorom, da ga vlečejo v hribe spomini, planine, ker je pač sin planin, a še danes mu osebno ne verjamem, da je bilo res tako, in upam, da mu tudi vi, drage Brejke in Brejci, in vsi prijatelji njegove poezije, ki ste danes tukaj zbrani,

sko leto pokazali prijateljema, ki sta raziskovala Gregorčičevo življenje in delo, na Rihemberškem vsaj štiri oljke, pod katerimi naj bi bil Gregorčič napisal pesem Oljki, je seveda zanemarljivo, kaže pa na neizpodbitno dejstvo, kako smo še danes Vipavci navezani na pesnika in, zakaj ne?, tudi lokalpatrioti, saj bi ga vsak rad malce zase imel. Našega pesnika namreč, našega Gregorčiča, za katerega sem sam prepričan, da se je imel na Vipavskem in na Brjah čudovito, da pa ga je življenje ujelo v tisto "ozko kletko", o kateri govori v čudoviti pesmi Ujetega ptiča tožba. Vsakdanjik, življenje, da prozaični vsakdanjik, prozaično življenje, to je bilo tisto, ki je našemu mehku liriku Simonu Gregorčiču "ostriglo peroti", kot sam pravi v prej omenjeni pesmi, "da ni mi moči v sinji zraki!", a tudi v takih trenutkih, v življenja kletko ujet, se je pesnik odločil, da bo pesnik še naprej, in zato pravi: "Samotno v kletki bom popeval, dokler ne počti to srce; vam dušo mrzlo bom ogreval in sebi bom hladil gorje!"

Lirik, kot je bil naš mehki, nam vsem ljubi Gregorčič, se je med nami Vipavci gotovo dobro počutil, življenjske izbire, notranje stiske, tudi nerazumevanje sobratov, kritika in kritikarstvo, predvsem pa vsakdanjik, ta morilec vsakega lirika!, to so bile stvari, ki so našega slavčka težile in mu narekivale, da je sedel za mizo, tudi tu med vami, na Brjah, kjer je še živ spomin nanj in na njegov rod, in seveda pisal pesmi, pisal pesmi. Sam sem trdno prepričan v to, ker sem mlad odšel iz "dežele rajskomile", kar naša Vipavska je, in mi moramo poskrbeti, da bo to tudi prihodnjim rodovom ostala!, ker sem okusil življenja pelin, ker sem s sabo v srcu vzel tako naše trte, brežine, Vipavo, Sočo, Čaven, Kras, kot sem s seboj vzel tudi Gregorčičeve poezije, brez katerih ne bi bil to, kar sem.

Šele življenje mi je, kot je Gregorčiču veliko prej, pokazalo, da je dom lahko samo eden, če je zares dom, da je dom Gregorčiču bil lahko samo kraj, kjer danes počiva, kot so meni Žablje, vami Brej,

pravi, "da smrti ni", saj pesnik - vidi dec pravi:

"V delavnico sem Božjo zrl, tam prestvarjanje sem stvari, a smrti nisem uzrl!"

V tej pesmi naš mili Gregorčič z vso grozo in obenem človeško neobogljnostjo prosi Boga, naj ne naredi, naj ne ustvari nikogar več, ki bi moral na svetu tako trpeti, ki je trpel on sam.

Takole pravi:

"A eno te prositi smem: iz praha vzgoji ti cvetico, podari logu pevko-ptico, katerokoli ustvari stvar; kedor bi pa ko jaz na sveti imel čutiti in trpeti, med dvomi, zmotami viseti -

Na Brjah so izdali tudi Gregorčičeve pesmi

človeka - ustvariti nikar!"

Prepričan sem, da je Gregorčič našel večni mir, ki ga je vse življenje iskal med nami Vipavci, kamor so ga bili poslali, da nam je bil duhovnik, se pravi pastir duha, dušni pastir, izvedenec za dušo, zdravnik za srce.

In vem, da sedaj gleda na nas Vipavce, na Brejce in Žabeljce, na Ajdovce in Šturce, na Dornberžane in na Prvačkovce in na našo "deželo rajskomilo" drugače, saj je našel

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov in Italiji FISC
Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To število smo poslali v tisk v torek, 21. novembra, ob 14. uri.

Mlada glasbena scena na Goriškem

Razigrani glasbeniki se predstavljajo

V torek, 31. oktobra, so v pubu *Insomnia* v Redipulji nastopili *Live Killers* in *Dusty Dreams*. To sta dve glasbeni skupini, ki ju sestavljajo mladi fantje iz Gorice. Z znanimi in manj znanimi pesmimi so medse privabili kar številno publiko. Znali so nas očarati z *Wish you were here* *Pink Floyd*ov in *Armstrongovo A wonderful world*, pa tudi s pesmimi, ki so jih sami ustvarili. Pa kar njiju, *David* *Sancina* (baterista *Live Killers*) in *Elija Princica* (basista *Live Killers* in *Dusty Dreams*) povprašajmo kaj več o vsem tem!

Kdo sestavlja vašo skupino?

David: Skupino sestavlja pet članov. *Aljaž Srebrnič* poje, *Luka Sancin* in *Michele Schincariol* sta kitarista, *Elija Princica* igra bas, jaz pa baterijo. Najprej sta skupaj začela igrati le *Luka* in *Michele*, ko pa je stvar pridobivala obliko, smo se jima pridružili še ostali.

Elija: Mi smo le trije, *Ivan Golob* je pevec, *Federico Comar* igra na baterijo, jaz pa na bas.

Kako dolgo že igrate in koliko vadite?

David: Igramo že približno leto in pol in vadimo enkrat na teden. Pred koncerti seveda kaj več, da delo izboljšamo.

Elija: Skupino sta pravzaprav ustanovila *Ivan* in *Federico* septembra lani, komaj zatem sta začela iskati basista. Tako sem se jim jaz pridružil komaj letos februarja, ko je bilo pripravljenih že dvanajst pesmi, ki jih je napisal *Ivan*. V zadnjih mesecih smo tako napisali še približno pet pe-

smi, ostale pa smo izpilili. V glavnem vadimo enkrat na teden, včasih pa tudi dvakrat.

Kakšno glasbo igrate? Se po kom zgledujete?

David: Kot zgled imamo klasični rock nasploh, predvsem blizu pa so nam *Pink Floyd*, *The Beatles* in *Guns N' Roses*.

Elija: Načeloma igramo pesmi,

David: Pri tem moram priznati, da res nimamo težav. Imamo podobne okuse in se res vedno ali skoraj vedno strinjamo.

Elija: Pač, moramo jih uskladiti. Z *Ivanom* se kar ujemava, *Federico* pa ima včasih drugačne ideje. Nekako moramo priti do zaključka, zato jemljemo v pošteve malo enega malo druge-

ki jih sami pišemo. Najbolj blizu so nam morda *Smashing Pumpkins*, sicer bi lahko našo glasbo imenoval *alternative rock* ali *grunge*. To je glasba, ki jo je včasih težko poslušati, ni vedno melodična. Besedila prepuščam *Ivanu* ali *Federicu*, Ivan ima kot glavno temo dekadencno ljubezen, *Federico* pa se bliža fantastičnemu svetu. V njegovih pesmih pogosto najdemo demone in druga vilinska bitja.

Kako vam uspe uskladiti vse vaše glasbene okuse?

ga. Imamo zato zelo razgiban repertoar, na ta način pa vsak igra nekaj tega, kar mu odgovarja.

Imate cilje za prihodnost? Kratkoročne, dolgoročne?

David: Ciljamo na to, da bi napisali dovolj pesmi za zgoščenko, in na to, da bi nam še vedno uspelo se zabavati kljub morebitnim ambicioznostim željam v prihodnosti.

Elija: Za zdaj nimamo določenih ciljev. Seveda pa računamo na to, da bi izboljšali pesmi, da bi nas spoznala širša publika in da bi izdali CD. In upajmo še kaj

več...

Kaj želite posredovati publikli z vašo glasbo?

David: V glavnem piše naše pesmi *Michele* in s tem izraža svoja čustva. Z igranjem pa bi želeli posredovati lepoto glasbe, njen čar, da bi se ljudje spet spomnili in zavedali, kako lepa je lahko glasba tudi sedaj, ko vse prepo-

gosto izgublja to dimenzijo. **Elija:** To je odvisno predvsem od pesmi. Ene izražajo melanholijo, druge veselje. Vsaka pesem je posebna na svoj način in ima različen cilj tudi glede na to, kako jo poslušalec doživlja.

Kaj je tisto, kar vam največ pomeni, kar vam vliva energijo pri igranju?

David: Sama ljubezen do glasbe. Ob njej uživam, in to je bistveno. Seveda pozitivne kritike dodajo še toliko več energije v naše delo. **Elija:** Vsem trem so všeč naše pesmi in to sploh ni samoumevno: čeprav lahko zaradi posebnega stila glasbe naletimo na kritike, nas to vleče naprej. Če imam možnost, pa bi še dodal, da imamo 29. novembra koncert v baru *Aenigma* v Gorici. Vabljeni v čim večjem številu!

Tanja Zorzut

Zgodba

Vrh

Viktor je rad hodil na celodnevne pohode. Ljubil je strmine. Ko je odločil, da gre na celodnevni pohod, je dan prej to povedal ženi in ji rekel, da bo naslednje jutro vstal zelo zgodaj in da se bo pripravil, ne da bi zbudil ne nje ne otroka. Imel je pač to potrebo, da je šel. Ni s tem hotel zanemarjati družine. Žena je ti-sti dan, po navadi je bila to nedelja ali vsekakor praznik, z otrokom delala kaj drugega ali ga peljala kam drugam. Brez Viktorja se nista dolgočasila. Žena je ravnodušno sprejela to njegovo navado, predvsem zato, ker je vedela, da je pohod zanj nekaj zelo zelo važnega. Viktor je že vnaprej vedel, da bo prišel do vrha ob vsakem vremenu, tudi če se ulije dež ali se usuje toča ali ga na poti zaloti nevihta. Niti za trenutek mu ni prišlo na misel, da bi se lahko ustavil prej ali da bi ga karkoli moglo ali kdorkoli mogel ustaviti, ne da bi dosegel vrha. Vedel je, da ima dovolj vzdržljivosti, in vedno pravi, da, če ne prideš do vrha, je ne-smiselno. Večurno pot je prehodil sam s svojim nahrbtnikom na ramenih.

V nahrbtniku je nosil toliko stvari, da je bil tako težek, kot da bi bil poln kamenja. Imel je dve veliki plastenki vode, dvolitrsko plastenko jabolčnega soka, svetilko, v primeru, da ga na poti ujame tema, vetrovko, če bi na vrhu slučajno pihljalo, volneno majico, če bi na vrhu slučajno zeblo, nogavice, spodnjo majico, če bi bil prepoten. Nosil je težko breme.

Narava mu je med vzponom nudila, seveda v primernem letnem času, lepoto in nešteto vonjav različnih cvetlic ali rastlin. Toda Viktor si ni nikoli vzel niti par sekund, da bi posvečal naravi zasluženo pozornost. Hodil je in hodil naprej, ne da bi se ustavil, vedno z istim korakom, nikoli ni obrnil pogleda nazaj, niti če je v gozdu slišal kak poseben šum, ki bi lahko vzbudil radovednost. Fiksno je gledal stezo, ki se je vila in vzpenjala pred njim in se pre-

maknil h kraju samo takrat, ko je srečal kakega planinca. Tega je vljudno pozdravil. Nič več kot vljuden pozdrav. Ni se ustavil, da bi se z njim pogovarjal. Med hojo ni gledal ne desno ne na levo, vedno naravnost naprej. Ni dihal s težavo, kondicija je bila optimalna, noge se niso utrudile v enem in istem ponavljajočem se ritmu. Viktor se ni mogel ustaviti. Čakal ga je vrh.

Z vrha si ni niti ogledoval krasne pokrajine, važno je bilo zanj dejstvo, da je tudi tokrat dosegel vrh. Ko je dosegel vrh, se je končno ustavil, odložil je breme za nekaj časa in edinole to ga je verjetno veselilo. Kadar se je vrnil domov, mu je bilo vsakokrat žal, da je moral nahrbtnik izprazniti. Paradosalno ga je Viktor rad nosil, ker je vedel, da ga bo na vrhu smel odložiti za nekaj časa. Toda spomin na vrh se je doma kmalu razblinil.

Marija pa se ni rada vzpenjala visoko. Ni imela ne take fizične moči ne take notranje volje. Ljubila pa je sprehode do Spodnjega konca. Na Spodnjem koncu se je končala vas in stezica je vodila v gozd do žuborečega potočka. Včasih je možu in otrokom predlagala že jutraj, preden bi vsak šel ali na delo ali v Solo, da bi šli vsi skupaj, v popoldanskih urah, po vrnitvi domov, na sprehod. Nezahteven sprehod, ki je trajal približno dvajset minut do Spodnjega konca in potem nekaj več časa za vrnitev domov. Seveda v primeru, da bi se po poti ne ustavili. To pa se ni zgodilo skoraj nikoli. Hoja je bila sproščena, otroci so skakali in tekali. Marija je nosila na ramenih lahek nahrbtnik, v katerem je bila pollitrska plastenka vode in dovolj. Mož je hodil za njo. Srečali so vedno kakega znanca ali soseda in se ustavili nekaj minut, da bi si vsaj odgovorili na vprašanje: »Kako je kaj?«

Spomladi je občudovanja vredno svetlo, ki je rastlo ob cesti ali na hišnih balkonih, napolnilo Marijo z dobro voljo in ta užitek je skušala posredovati možu in otrokom. Ogledovala si je kraj in vsakič ugotavljala, da je v tem tako domačem kraju vedno kaj novega ali kaj posebnega. Nikoli ni bilo isto kot zadnjikrat, ko so šli pešačit do Spodnjega konca. Pred Tonetovo hišo je, na primer, med drevsnimi vejami stala krmilnica, ki jo je Tone, mizar, izdelal verjetno pred kratkim, da bi se njihovi otroci naučili skrbeti za lačne ptičke. Marija je Toneta dobro poznala: z rokami je delal čudeže, prave umetnine. Imel je dva otroka in že pred njunim rojstvom jim je izdelal gugalnega konjička, ki ga je okrasil z dvema vklesanima srcicama. Vedno ji pravi, da sta se otroka le malokdaj gugala na

tem konjičku.

Ko so prišli do Spodnjega konca in slišali žuboreči potoček, je bila navada, da so si vsi zmocili roke, tudi če je bila voda zelo mrzla. Ustavili so se nekaj časa, poslušali žuborenje vode in se nato počasi vrnili domov. Marija je bila vedno pozorna, da ne bi kaj zanimivega ušlo njenemu pogledu. Otrokom je svetovala, naj opazujejo to, kar jim nudi radodarna narava. Ti pa so divjali in niso poslušali maminih besed, bili so podobni Tonetovim, ki se niso brigali za gugalnega konjička.

Kadar so prišli domov, je vrh stoječega lesenega obešalnika, ki so ga imeli v dnevni sobi, z veseljem čakal, da Marija pusti viseti na njem svoj mali nahrbtnik. Ko je med dnevom usmerila svoj pogled na vrh obešalnika, se ji je v vsej svoji lepoti prikazal Spodnji konec.

Elena Cerkvenič

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Preveč vprašanj radovedne dijakinje in zdravi skaterji

“Zamujam nekaj minut.” Pošljem sms in se skušam kretati čim hitreje v kaotičnem mestnem središču. Nocoj se srečam z dekletki, ki jih ne vidim kar nekaj let, družicami iz let, ko sem komaj vstopala v najstniško obdobje. Radovedno se sama pri sebi sprašujem, koliko spominov nam je še ostalo, kakšne vrste čistko je vsaka zase naredila, kakšen spomin ohranila, kakšnega pa zabrisala zaradi nepomembnosti. Takrat smo bile stare enajst let. Vstopanje v obdobje, ki je prav gotovo eno najtežjih v življenju. Ko si močno želiš odrasti, pa ne veš, kako. In postopoma, iz leta v leto, postavljaš več vprašanj in zahtevaš več odgovorov, ki jih potem seveda vedno postavljaš pod vprašaj. Najstniki sprašujejo za odgovore na vprašanja. Priznana kulturna delavka mi je nekoč v intervjuju dejala, da je bilo njeno najstništvo izredno težavno ravno zaradi uporniške duše, ki se je kazala predvsem v tem, da ni sprejemala nikakršnih dogm, verskih, filozofskih, šolskih, in je stalno postavljala odraslega človeka, starše, profesorje v preč položaj, ker je od njih zahtevala globlje odgovore. Vse kaj drugega kot klišejska predstava najstnika, ki naj bi ga zanimala le drug spol in pohajkovanje! Sama se spominjam neodobravanja svoje profesorice, ker sem postavljala preveč (strokovnih) vprašanj in dobivala nižje ocene ravno zaradi tega razloga. Če sem se potem dolga leta podzavestno spraševala, ali ni mogoče bilo vse to prav in se moram pač “malo bolj prilagoditi normi”, danes zagotovo vem, da ni tako. Umetna vprašanja o snovi so pač umetna in, če je med uro težko nanje odgovoriti, potem pa bi lahko odgovore nanje dobila po uri ali naslednjega dne.

Kot najstnik se sprašuje o vsem. O tem, kaj pomeni odrasti, opazuje odrasle osebe okrog sebe in se z mnogocim ne strinjaš. Ne strinjaš se s kompromisi in povprečnostjo v odnosih, v vsem

želiš absolutnost, ki je seveda včasih nemogoča. Iščeš nekaj, ne da bi sploh vedel kaj. Nekaj, kar bi ti dalo nek smisel, neko pot. Stalno trpam svoje predstave o najstnikih pod stereotip osebe, ki nima volje, neko razvajeno odraslo dete s preveč denarja v žepu in mobilnikom, prenapolnjenim neumnih sms-ov. Zakaj potem ogromno število teh odraslih detet navaja za eno svojih najljubših prebranih knjig Hessejevega “Siddharta”? Kaj išče mladi človek? Ne dvomim, da bi s spisi dijakov, ki jih marsikateri profesor vsakotredensko prebira, lahko v več primerih sestavili izredno zanimive zbirke. Pa ne le z njimi. Četudi zunanja opazovalka, ostajam sama še vedno prepričana, da današnji najstniki niso le to, kar jim večkrat družba očita, da so. Tudi če so vsa dekleta obuta v črne ali zlate balerinke, v enake kavbojke pomenjanih robov in z malo ročno torbico, tudi če so fantje kopija eden drugega. Pred časom sem v pokritem prehodu med eno mestno ulico in drugo prebrala velik napis: “Skaterjem prepovedan prehod”. Spominjam se jih, teh trinajst, štirinajst, petnajstletnih fantov, ki so v zgodnjih večernih urah ali ob nedeljskih popoldnevih, ko so bile trgovine zaprte in je bil prehod večino časa prazen, drsli po svojih deskah na kolescih, vztrajno vadili zavoj in lažje skoke. Ko si pač moral čez prehod, si stopil malce bolj proti steni in ni bilo nič hudega. Tudi ker so večkrat počakali, da greš mimo, in se medtem pomenkovali o

najučinkovitejših tehnikah obračanja. Veliko bušk in seveda riziko, da si kaj hujšega storijo, a kaj, ko je ta prisoten tudi pri smučanju, vožnji z mopedom ipd. Zdrava zabava, brez nobene-ga poživila, omamljanja ali prenapetosti. In nam “odraslim” tudi to ne gre... V dvigalu mi je soseda rekla: “Veste, administratorja stolpnice sem že obvestila. Če morda zasledite še kakega mladeniča, ki drsi po teh neumnih deskah na kolescih, mi takoj povejte, da se jih enkrat že rešimo!” Na ustih mi odreveni nasmešek, ki sem ga imela ob pozdravu, in pač pomislim, da se ni-ma smisla spuščati v kako polemiko. Ljudje smo pač ljudje.

Pismo v poklon ob 100-letnici smrti

Spošt. profesor, g. Jakob Gomilšak!

Zelo sem vesel, da sem vas letos vsaj nekoliko spoznal in da smo se tržaški Slovenci v nedeljo, 29. oktobra, sicer skromno, a iz srca poklonili Vašemu spominu na pokopališču pri Sveti Ani, kjer v duhovniški grobnici čakate vstajenja. Mislim, da je bila zelo umestna pobuda Zveze cerkvenih pevskih zborov, da ob letni maši za vse rajne slovenske vernike na tem pokopališču obišče tudi duhovniško grobnico, kjer so pevci Združenega zbora pod vodstvom Edija Raceta zapeli vašo pesem – Slovenec sem v Ipavčevi uglašbitvi. Na kratko pa vas je predstavil skofov vikar za slovenske vernike v tržaški škofiji msgr. Franc Vončina.

Da ste pokopani na tržaškem pokopališču, sem slišal na pogrebu dr. Marka Udoviča. Ko smo v sprevedu šli iz pokopališke cerkve do groba, je gospa prof. Majda Kavčič prijatelju prof. Alešu, ob katerem sem hodil, povedala, da letos mineva sto let od vaše smrti in da ste nedvomno taka osebnost, tak ugleden narodni buditelj, pesnik, pisec zgodovinskih in potopisnih spisov, življenjepisov in različnih člankov ter zbiralec narodnega blaga in katehet na realki v našem mestu, da bi vam moral slovenski Trst izkazati hvaležen spomin.

Po pogrebu, ko smo se vračali spet proti vežicam, nas je skupino radovednih pospremil do duhovniških grobov Ivo Jev-

nikar. Najprej smo si ogledali skupinske nagrobne, a žal vas nismo izsledili. Našli pa smo obeležja mnogih vaših sobratov, ki smo jih tudi sami poznali. Kako bi npr. šli mimo groba g. Lojzeta Zupančiča in njegovega latinskega napisu, ne da bi se spomnili, kako je bil zaslužen za ustanovitev Slovenskih tržaških skavtov, ali kako je znal kot katehet voditi mlade? Ali kako mimo groba g. Petra Šorlija, ne da bi se spomnili njegovega izrednega smisla za politični utrip in potrebe naših ljudi pri Sv. Ivanu in na Tržaškem sploh, kako mimo groba prof. Vrečarja, ali..., ne, preveč jih je.

Obiskali smo še grobove prečastitih šolskih sester, ki jih v času vašega bivanja v Trstu še ni bilo. Ko smo se končno napotili proti izhodu, smo spet srečali prof. Kavčičevo in pogovor je ponovno, tokrat bolj razčlenjeno in glasno, stekel o vas. Tako nam je povedala, da je pred nekaj leti, ob neki drugi vaši obletnici, pri Svetem Bolfenku v Slovenskih gorah sodelovala na znanstvenem simpoziju, ki vam je bil posvečen, in da je tedaj vrsta predavateljev osvetlila marsikaj zanimivega o vašem življenju in delu. Sama da je prispevala referat o tem, kako se narodna misel odseva v vaših delih. Z Ivom sva v pogovoru menila, da bi se gotovo dalo obeležiti to obletnico, še zlasti ko bi tudi sama prof. Kavčičeva lahko sodelovala in za

tržaško srenjo ponovila svoj referat. V želji, da bi kaj več izvedeli, nama je nato na radiu pustila zbornik razprav, ki je izšel po simpoziju.

Tako sem začel listati in po malem brati. Rodili ste se na majhni

kmetiji 1. maja 1843 v Bišu pri Sv. Bolfenku in sem šel gledat na zemljevid, kje je ta kraj. Bral sem, kako je za vas, zlasti po očetovi smrti, skrbel vaš ujec, sicer tudi duhovnik v Gradcu, dr. Jožef Muršec. Kako ste gimnazijo obiskovali v Mariboru in se odločili za duhovniški stan, kako ste bili posvečeni 23. julija 1867 in kako ste bili veselega značaja, pevec in duša primicij ter drugih srečanj in shodov. Službovali ste pri sv. Juriju v Stiefingu in nato bili sedem let kaplan v Radgoni. Zanimivo je, da ste leta 1875, ko ste v družbi 'potnega tovariša' z vlakom potovali v Rim, prvič pri Nabrežini videli morje in prvič prispeli v Trst, kjer ste očitno navezali tudi stike s tamkajšnjimi rojaki in sobrati, saj so vas prav tedaj opozorili, da bi v Trstu potrebovali nemškega pridigarja. Tako ste maja naslednjega leta na tržaški ordinariat predstavili prošnjo za to mesto in po uspešno opravljenem natečaju ste bili imenovani za nemškega pridigarja in kaplana pri Sv. Antonu, službo ste nastopili 15. septembra leta 1876. Opravljali ste jo do leta 1891, ko ste s septembrom postali katehet na tržaški realki, kjer ste ostali do upokojitve leta 1904, ko vas je škof Nagl imenoval najprej za nadzornika katoliškega pouka na slovenski deško-dekliški šoli pri Sv. Jakobu, leto kasneje pa še za konzistorialnega svetnika ter škofijskega komisarja za nemške ljudske

in meščanske šole. Ob tem ste delovali še kot spovednik pri križniških sestrah v sirotišnici sv. Jožefa.

Vse življenje, zlasti pa v mladih letih ste veliko pisali. Bili ste med prvimi, ki ste leta 1890 s svojim pisanjem seznanili širši krog bralcev koledarja Mohorjeve družbe s Trstom in z razmerami slovenskega življa v njem. Prav po vaši zaslugi je Trst stopil v splošno zavest slovenskega ljudstva, da je za Ljubljano najvažnejše mesto na slovenski zemlji; vsak, ki je prebral vaš uvod in opis občutkov, ko po Nabrežini vlak zavije proti Trstu in se po tunelu "prvo-krat" odpre pogled na morje, je moral zahrepeneti, da bi tudi sam to videl. Podobno učinkovito in pomembno za najširše seznanjanje slovenskega bralca o našem mestu je bilo tudi vaše berilo "Mesto Trst in luka njegova", ki je izšlo v Slovenski čitanki za četrti razred srednjih šol, ki jo je sestavil prof. Jakob Sket ter je izšla v Celovcu leta 1901.

Vsekakor pa je spomin na vas, vsaj zame, predvsem vezan na pesem Slovenec sem, ki jo je uglašbil Gustav Ipavec in sem jo prvič slišal, ko sem bil kakih deset let star, mislim, da v Devinu na kaki prireditvi. Seveda nisem vedel, da ste vi avtor tega besedila, ki ste ga napisali v Gradcu, ko ste bili stari 22 let in ko ste bili še goto-

vo pod globokim vtisom narodnega dela, ki ga je opravljal vaš stric po materini strani, dr. Jožef Muršec, duhovnik, a tudi profesor slovenščine in avtor pomembne slovnice, ki pa je bil tudi voditelj narodno-političnega gibanja med Štajerci in eden naj-

goče, ker sem zase že slišal, da sem za luno, toda meni se ta pesem še vedno zdi zelo aktualna, kajti nedvomno je problem asimilacije aktualen tudi v našem prostoru in času in tega problema ste se lotili na preprost in neposreden način, ki lahko nagovori vsakogar, predvsem pa preproste ljudi, ki nimajo te sreče, da bi delali v čisto slovenskem okolju in ki niso vajeni posebnih politično-filozofskih operacij pri utemeljevanju narodnih pravic in narodnokulturnega čutenja. Saj lepo poveste: "To jasna pamet v glavi, / to vedno srca glas mi pravi, / s ponosom reči smem: / Slovenec sem!"

Kakorkoli že, hvala za to pesem! Zahvalite se, prosim, tudi dr. Ipavcu, da jo je uglašbil. Sploh je to vprašanje narodne zavednosti zelo prisotno tudi v drugih vaših spisih. Tako menim, da se je vredno zamisliti ob trditvi, ki ste jo zapisali leta 1890 v pripevku o Trstu: "Vse bi se dalo počasi izboljšati, ko bi jim (Slovincem v Trstu) vstalo več pogum-

vidnejših zagovornikov ideje o Zedinjeni Sloveniji.

Pesem smo kar precej peli tudi v manjših skupinah in mislim, da je še danes učinkovita in nagovarja zlasti zamejskega poslušalca, ki aktivno skuša delovati v naših prosvetnih društvih. V to sem prepričan, čeprav mi je ob neki priložnosti, v časih, ko sva bila še kolega, Sergij Pahor prav to pesem postavil za primer, da znamo tudi Slovenci pisati z določenim patosom, ki ne vzdri miselnega razvoja v času. Mo-

nih, delavnih in vztrajnih buditeljev in voditeljev, ko bi ne bilo toliko – križem rok!". Ko se sedaj od vas poslavljam, naj vas prosim, da bi pri Vsemogočem izprosil, da bi se na Tržaškem in Goriškem ter povsod tam, kjer živimo Slovenci, ureničilo vaše upanje, da bi rojaki "vedeli ohraniti svoj mili jezik, čuvati svojo narodnost!". V naprej hvaležen za vašo pozornost, naj vas torej najlepše pozdravim.

Marko Tavčar

Komentar

Baliranje, šport za vso življenjsko dobo

Kaj zasledimo v skoraj vsaki kraški vasi? Spomenik padlim? Gostilno? Balinišče! Balinarsko gibanje v zamejstvu je izjemno bogato in razvejeno, ta šport je mogoče pri nas celo eden od tistih, ki štejejo največ navdušencev. Baliranje, torej šport, s katerim se je v bistvu moč ukvarjati skozi vso življenjsko dobo. In res se z njim ukvarjajo predvsem starejši, nekako od tridesetega leta dalje (obstajajo sicer nekatere mlajše izjeme). Dobra telesna priprava je vsekakor tudi v tej panogi dobrodošla, ni pa glavni dejavnik, ki vpliva na uspešnost. Bolj pomembni so namreč umirjenost, sproščenost, na-

tančnost, jekleni živci in tehnično znanje. Pozabite na žal precej razširjen predsodek, da tekmovalci na balinišču igrajo po sistemu en met – ena osminka. Zadeva je sila resna, na tekmah zahtevne deželne B lige, v kateri nastopa letos gropajsko-padrška Gaja z nekakšno selekcijo ta čas najboljših slovenskih balinarjev, smo opazili zelo zbrane in koncentrirane obraze, napetost ob robu steze, fizični napor posameznikov, ki se kretajo v tekaški disciplini, zadoščenje ob uspešnem metu, jezo trenerja ob napaki ali nezbranem pristopu varovancev. Skratka, komponente, skupne vsem panogam, ki jih gojimo tekmovalno.

Neutrudni zamejski balinarji so poleti na igrišču malodane vsak dan, veliko pa vadijo in tekmujejo tudi pozimi. Število pokritih balinišč je sicer omejeno, tekmovališče na prostem pa kar mrgoli. Ob nastopih v uradnih prvenstvih in celo na vsedržavni ravni je med našimi ljubitelji kovinskih krogel izredno priljubljeno Zamejsko prvenstvo, ki se odigrava vsako poletje v prireditvi balinarske komisije Združenja slovenskih športnih društev v Italiji (ki ji v tem mandatu predseduje Eligio Kante). Na njem je v izvedbi 2006 sodelovalo kar devet ekip, in sicer Gaja, Kras, Kraški dom, Mak, Nabrežina, Polet, Primorje, Sokol in Zarja. V vednost, drugo

leto zapored je postal prvak po enakovrednih bojih nabrežinski Sokol. Kar pa je najbolj pomembno, prireditve je množična in v veliko veselje vsem udeležencem, pa tudi prirediteljem. Ne smemo poleg te interlige pozabiti niti na nastope onstran meje. Balinarji so bržkone od naših športnikov sploh med tistimi, ki najbolj vztrajno pletejo vezi in sodelovanje z društvami iz Slovenije. Mogoče tega vsi ne vedo, toda baliranje je šport za vse, ne samo za moške. Zamejsko gibanje premore vrsto odličnih tekmovalk, ki včasih sestavijo tudi zelo uspešno žensko ekipo. Zanimivo, k balinanju se večkrat približajo športniki, ki so sklenili kariero v kaki drugi panogi. Najbrž gre za naključje, toda

zadnje čase natančno balinajo nekdanji nogometaši, na primer nekdanji odlična žogobrcarja Karlo Gabrielli in Marino Leghissa.

Pa še to: kako se ta šport sploh igra? Tekmo sestavlja več disciplin. Glede na število članov, ki v posameznem dvoboju sestavljajo moštvo, ločimo enojke, dvojice, trojke, četverice. Najprej se krogla kotali in približa cilju, nato pa je – za izboljšanje rezultata – na vrsti zbijanje z meti v visokih lokih. Ostale zvrsti so krog, štafeta, kombinacija in tehnično zbijanje, pri katerem so balinarji kot čarodeji, saj zadenejo kroglico in jo umaknejo tudi iz najbolj zahtevnih položajev. Najbolj atraktivno je za gledalce najbrž hitrostno zbijanje, saj tekmovalci teče z enega konca steze na drugega in zbija po urnem zaletu. Verjemite, na določeni ravni je kljub kom-

binaciji preciznosti s hitrostjo in vzdržljivostjo natančnost skoraj stototna.

HC

NOGOMET

Elitna liga: Juventus - Vesna 1:2.

Promocijska liga: Kras Koimpex - Pro Gorizia 4:2.

1. amaterska liga: Medea - Primorje Interland 0:1, Pieris - Primorje 2:1.

2. amaterska liga: Zarja/Gaja - Sovodnje 1:1, Villa - Breg 2:2.

3. amaterska liga: Mladost - Esperia 2:2.

KOŠARKA

C liga: Cordenons - Jadran Mark 66:56, Bor Radenska prost.

D liga: Isonita - Sokol Ca' d'Oro 68:93, Villesse - Breg 51:72, Kontovel - Romans 77:91.

ODBOJKA

Moška B2 liga: Fiemme Fassa - Sloga 3:0.

Moška C liga: Natisonia - Soca ZBOS 3:0, Vivil - Val Imsa 2:3.

Ženska D liga: Sloga List - Sanvitese 3:0, Staranzano - Bor/Breg Kmečka banka 3:2.

Moška D liga: Naš Prapor - Sloga 1:3, Il Pozzo - Olympia Tmedia 1:3.

Peš po Korziki (28)

Med morjem in gorami

“Da jih ni sram. Oni, ki “kao” ljubijo naravo in skrbijo za ravnovesje v njem, so edini pravi prašiči na sicer res pogovorno čistem otoku. Za tisoči pohodniki ostane ob poti le tu pa tam kakšen papirček, pa še to bolj po pomoti, ker se izmuzne iz žepa ali kaj podobnega, za njimi pa na tone plastike,” sem razmišljal in zmajeval z glavo.

“Zelena bratovščina,” je vzdihnila Jana. “Ja. Ti ljudje res mislijo, da so koristni, da so poklicani za vzdrževanje ravnovesja v naravi. Najhuje pa je to, da smrdijo po smrti,” sem dodal in se spomnil nekega lovskega srečanja v enoteki gradu Dobrovo v Goriških

Brdih, na katerega sem moral na začetku svoje novinarske kariere. Šlo je za okroglo obletnico lovske družine ali nekaj podobnega.

Serriera je bila kmalu daleč pod nama

V že sicer temnem ambientu grajske kleti so se gnetli možakarji v zelenih uniformah. Mize so se šibile pod mesovjem najrazličnejšega izvora, vsak od “vrlih” mož je v roki držal svoj kozarec z obvezno rujno kapljico (brez katere seveda ne gre, ker dec je pa ja dec), manjkalo je samo še to, da bi začeli peti lovske “narodne”, kar za gotovo so, a potem, ko mene že dolgo ni bilo več tam, saj sem jo odkuril takoj, ko je snemal posnel uvodne nagovore in sva pobrala izjave najpomembnejših predstavnikov družine, kar je bilo dovolj za kratek televizijski prispevek.

Pomanjkanje zraka, mastna hrana in vino – vse to je poskrbelo, da so se začeli sveže obriti podbradki obrazi legitimnih ubijalcev nedolžnih živali svetiti zaradi potenja (vsaka podobnost s “švicanjem” odojkov nad ognjem je zgolj naključna). Skupaj s potom je skozi pore v koži prihajal tudi res odvraten vonj, ki ga ne bom pozabil. Zelo podobno je bil vonju, ki sem ga kasneje zavohal na indonezijskem Baliju, kjer sem se iz radovednosti udeležil tradicionalnega pokopa pokojnika s sežiganjem oziroma kremacijo. Ko je ogenj zajel truplo, položeno na grmado, je nos zaznal skoraj enake vonjave. Tudi tam je dišalo po smrti.

Nič nimam proti lovu za preživetje. To razumem, da upleniš zajca ali srno, če te doma čaka lačna družina, a to, da gre do po

stresnem delovnem tednu v pisarni v soboto z družino na lov in kar tako, za sprostitvev potolčejo nekaj divjih prašičev, srn ali kaj tretjega – važno, da je divje, ali pa niti ne (tudi psi, kolegi lovci, gobarji ali nedolžni pohodniki pridejo prav), tega ne odpravim in nikoli ne bom. Isto velja seveda za ribiče. Če si lačen in rabiš ribo za hrano, “no problem”, a ribariti kar tako, da ni dolčas in da ni treba biti doma z ženo in otroki, ubijati zaradi užitka oz. uživati ob ubijanju, to je za moje pojme povsem mimo in ni človeka, ki bi me pričal, da nimam prav. Vem, da so med lovci tudi taki, ki pozimi skrbijo za krmišča in ki le redko, če sploh kdaj, uporabijo puško, a ti so bolj izjeme, ki potrjujejo pravilo, tako da bi bilo zanje primerneje dobiti kakšno drugo ime.

/ dalje
Nace Novak